

< A New and Easy
ENGLISH GRAMMAR;

Containing —

Brief fundamental Rules, usual Phrases
pleasant and choise Dialogues concerning
the present State and Court of England,

Whereunto is added a

NOMENCLATURE,
English and Dutch.

Een nieuwe en gemakkelijke

Engelsche Spraak-konst,

inhoudende

*Korte bondige Grond-regels, gebruikelijke
Spreuken, vermakelijke en uitgelesen Samen-
spraken, betreffende den tegenwoordigen
Staat en 't Hof van Engeland.*

By 't welke gevoegt is een

N A A M - B O E K J E,

Engels en Duits.

(* *)

t² A M S T E R D A M,
Gedrukt by de Weduwe *Mercy Bruining*,
op de Beurs-Sluis, 1675.

THE NEW YORK

GRAMMAR

OF THE

ENGLISH LANGUAGE

AND

OF THE

ARTS

AND

OF THE

SCIENCE

OF

THE

ARTS

AND

OF THE

SCIENCE

OF

THE

ARTS

AND

OF THE

Courteous Reader
and Lover of the
English Tongue.

IF thou art desirous to learn true English thou mayst make use of this little Book, which will Teach thee to understand the said Tongue in a short time by easy Grammatical Rules; where in thou mayst learn to ask for almost all necessary things: And this I'll assure thee, that it is a work which will be advantagious unto thee if thou hast a desire to learn either the English or Dutch:

Gunstige Lezer
en Lief-hebber der
Engelsche Taal.

IN dien ghy begerig zijt Engels recht te leeren, soo moogt ghy dit Boekje gebruiken, 't welk u de geseide Taal in een korte tijdt sal leeren verstaan, by gemakkelyke Taalleerlyke regelen; in 't welk ghy bykans voor alle nodige zaken kunt leeren eischen, en dit versiker ik u dat het een werk is, dat u voordeelig sal zijn, indien ghy goet Engels of Duits begeert te leeren: Ik heb u niet veel t'Samen-spraken gegeven, om dat de voorbeelden

I have not given thee many Dialogues ; because the examples to the Rules are English and Dutch phrases, and do supply that defect.

The pronunciation of the English tongue, thou mayst learn in my Dictionary dividing the syllables.

Now, courteous Reader, please but to cast a favourable aspect upon my endeavours, and reap thou the profit ; it matters not though I undergo the frowns of the Censorious.

der regelen Engelsche en Duitse spreken zijn, en dat gebrek vervullen.

De uitspraak van de Engelsche Taal, kundt ghy leeren in mijn Woorden-boek, verdeelende de Leiden.

Nu bescheiden Lefser, gelieft maar een gunstige aanschouwing op mijn betragting te geven, en plukt u voordeel, 't kan my weynigh schaden, de bestraffinge der benijders onderworpen te zijn.

J. G. VAN HELDOREN.

PArts of Speech.
The eight Parts of
Speech be these.

Noun, Adverb.

Pronoun, Conjunction

Verb. Preposition.

Particple; Interjection.

Of a Noun.

A Noun is a word that signifies a thing, or the nature and properties of a thing, as a man, a stone, a tree, good, bad, foul, fair.

There be two sorts of nouns, a noun substantive, and a noun adjective.

A noun substantive signifies the thing it self; and therefore cannot have the word thing put after it, as a man, a tree, a garden.

A noun adjective signifies the nature and properties of a thing,

DElen der spraak.
De aght delen der
Spraak zijn dese.

naam, helpwoort.

voornaam, t' samenvoeging

werkwoort, voorsetting.

deelwoort, tusschenwerping

Van een naam.

Een naam is een woort dat een ding beteykent of de natuur eens dings, als een man, een steen, een boom, goet, quaat, vuil, schoon.

Daar zijn twee soorten van namen, een selfstandigé naam en een byvoeglijke naam.

Een selfstandige naam beteykent het ding self, en daarom kan 't woort ding niet agter de selve geset worden, als een man, een boom, een tuyn.

Een by-voeglijke naam beteykent de natuur en eygenschap van een saak.
A and

and may have the word thing put after it ; as good, bad, black, white, fair, foul.

There be two sorts of nouns Substantives, proper and common.

A noun Substantive proper is the proper name by which you call any particular peryon ; as Henry, Mary, Elizabeth, James, Charles.

A noun Substantive common is that which you call every thing of the same Kind ; as a King, a Queen, a Prince, a Man, a Woman, an Angel.

en magh het woort zaak agter haar geset hebben ; als goet, quaat, swart, wit, schoon, vuyl.

Daar zijn twee soorten van selfstandige namen, eygene en gemeene.

Een eygen selfstandige naam is d' eygen naam met welk men eenig persoon in 't bysonder noemt ; als Hendrik, Maria, Lijbet, Jacob, Karel.

Een gemeeyne selfstandige naam is die waar mede gy alle dingen noemt ; als oen Koning, een Koningin, een Prins, een Man, een Vrouw, een Engel.

Van de ledekens en buigingh der woorden.

De Engelschen in plaats van 't eynde der woorden te veranderen, setten dese ledekens a ; an, the, voor de selfstandige naamwoorden a, voor een meeklinker an, voor een klinker ofte the.

Sin-

Singular.

Leuyvout.

Nom. a Song.

Noemer, een liet.

Gen. of a Song.

bater, van een liet.

Dat. To a Song.

gever, aan een liet.

Acc. The Song.

aanklager, het liet.

Abl. From a Song.

afnemer, van een liet.

An arm.

een erm.

Of an arm.

van een erm.

To an arm.

aan een erm.

The arm.

den erm.

From an arm.

van een erm.

An head.

een hoof.

Of an head.

van een hoof.

To an head.

aan een hoof.

The head.

het hoof.

From an head.

van een hoof.

Alle eygen namen, en weynig ander woorden laten de ledekens a, an, of the, niet toe.

John, Jan.

Grief, anxt.

Of Jhon, van Jan.

of Grief, van anxt.

to Jhon, aan Jan.

to Grief, aan anxt.

John, Jan.

Grief, anxt.

From John, van Jan.

From grief, van anxt.

*De vroulyke namen gebruyken 't selve le-
deken dat de manliike namen gebruyken, zoo
wel in 't enkel getal als in 't meer vout; als
volgt.*

a Man and a Woman , *een man en een vrou.*
 the Man and the woman , *de man en de vrou.*
 the Men , *de mannen.*

the Women , *de Vrouwen.*

of the Man , *des mans , of van de man.*

of the Woman , *der vrouwe , of van de vrou.*

of the Men , *der mannen , of van de mannen.*

of the Women , *der vrouwen , of van de vrouwen.*

to the Men , *den mannen , of aan de mannen.*

to the Women , *den vrouwen , of aan de vrouwen.*

*Als men van de delen des lighaams spreekt
 en gebruykt men geen ledeken , maar men ge-
 bruykt de besittelijke voornaam : als volgt.*

My Head akes.

Het hoofd doet my zeer.

My Eyes are sore.

Mijn ogen zijn zeer.

My leg is broken.

mijn been is gebroken.

I have burnt my finger.

ik heb mijn vinger gebrant.

Is your Belly full.

is uwen buyk vol.

I'll breake your neck.

ik wil u den hals breken.

He has lost his sight.

hy heeft zijn gesigt verloren

Wash your hands.

wasschet uwe handen.

I'll throw that at your
 nose.

ik wil u dat aen de neus
 smijten.

*Als men van twee personen of twee din-
 gen spreekt , daar 't een van tot 't ander be-
 hoort , dan moet men den Barer voor den noe-
 mer setten , sonder ledeken gelijk in Neder-
 duyts.*

The

The Kings Son.	De Konings Zoon.
The Queens Coach.	de Koningins koets.
My Brothers Wife.	mijn Broeders vrou.
My Fathers House.	mijn Vaders huys.
My Sisters Gloves.	mijn Sufters hantschoenen.
My Cofen's Book.	mijn neefs boek.
My Uncles Son.	mijn ooms zoon.

Den Barer gaat ook sonder ledeken voor den Noemer, als men van een ding spreekt, dat van een ander ding gemaakt is; gelijk in Nederduyts.

a Brick Hous.	een tiggelsteen en huis.
a Silver Dish.	een silveren Schotel.
a Scarlet Cloak.	een scherlakenfe mantel.
Silk Stockins.	sy e kousen.
a Wooden Box.	een houten doos.
a Horn Comb.	eenen horen en Kam.
a Gold Ring.	een goud e Ring.
a Holland Shirt.	een fijn linnen hemt.

Maar als men spreekt van dingen die mate ende getal in houden, dan volgt den Barer, den noemer met dit ledeken (of,) gelijk volgt.

a Glafs of Wine.	Een glas wijn; en niet een glas van wijn.
a Barrel of Beer.	een vat bier.
a Dish of Meat.	een schotel spijs.
a Dozen of Lemons.	een dofsijn Lamoen-appelen

a Score of Oreniges.	twintig Oranjen-appels.
a Pint of Wine.	een pint wijn.
a Bushel of Wheat.	een mude Terwe.
a Pound of Butter.	een pout Boter.
an Ell of Clothē.	een elle Laken.
a Yard of Ribban.	een getde Lint; 3 garden maken 4 Hollantse ellen.

*Als men van 't Sang-geluyt spreekt, dan
gebruikt men de ledekens, agter 't werk-woort
spelen, verselschapt met de voorsetting on-or
upon; op, maar voor andere spellen van
winst of verlies gebruikt men in Engels de
voorsetting at: gelijk volgt.*

to play upon a Fiddle.	Op de Veel spelen.
to play upon the Lute.	op de Luit spelen.
to play upon the Guitar.	op de Cyther spelen.
to play on the virginals.	op de Claver-cimble spelen.
to play on the Organs.	op 't Orgel spelen.
to play at Piquet.	piketten.
to play at nine-pins.	kegelen.
to play at Tennis.	kaatsen.
to play at cards.	met de karten spelen.
Let us play at Beest.	laat ons beest spelen.
Let us play at Trump.	laat ons troef spelen.
Will you play at Di- ce.	wilt gy met de dobbelste- nen spelen.
Will you play at Ta- bles.	wilt gy in 't Tikak-bort spelen.

Van

Van 't meervoudig getal der zelfstandige woorden.

There be in nouns two numbers, the Singular and the plural.

The Singular number speaks but of one; as a man, a child, a tree.

The plural number Speaketh of more than one; as men, children, trees.

Daar zijn twee getallen in namen, 't enkel en het meervout.

Het enkel getal spreekt maar van een; als een man, een kind, eenen boom

Het meervoudig getal spreekt van meer als een; als mannen, kinderen, bomen.

Merkt om de zelfstandige Naam-woorden, meervoudig te maken, voegt men gemeynlijk een s, aan 't einde van 't enkel getal: als,

a King, Kings.

a Lord, Lords.

a Queen, Queens.

a horse, horses.

a house, houses.

an hare, hares.

an harrow, harrows.

an Apple, Apples.

an Angel, Angels.

Een Koning, Koningen.

Een Heer, Heeren.

een Koningin, Koninginnē.

Een paart, paarden.

Een huys, huysen.

Een haas, haasen.

Een Egge, eggenen.

Een Appel, Appelen.

Een Engel, Engelen,

Desen regel heeft drie uytsondrige regelen.

Den eersten is als het enkel getal, in ch.

A 4

dh,

dg. s. fh. fs. of x. eindigt, dan neemt het : es.
aan, als volgt,

Church, Churches.	Kerk, kerken.
Hedg, hedges.	hegge, heggen.
Witness, witnesses.	getuige, getuigen.
Fish, fishes.	vis, vissen.
Box, boxes.	doos, dosen.

*Den tweeden is als het enkel getal in f. of fo.
eindigt dan verandert f. in ves; als*

Calfe, Calves.	Kalf, kalveren.
Half, halves.	half, halven.
Knife, Knives.	mes, messen.
Life, Lives.	leven, levenden.
Loaf, loaves.	broot, broden.
Sheaf, Sheaves.	schoof, schoven.
Shelf, shelves.	opsetplank, opsetplanken.
Theef, theeves.	dief, dieven.
Wife, wives.	wijf, wijven.
Wolfe, Wolves.	wolf, wolven.

De derde is sonder regel, als volgt,

Brother, brethren.	Broeder, broeders.
Child, children.	kint, kinders.
Cow, kine or cows,	koe, koeyen.
Goof, Geese.	gans, gansen.
Mouf, mice.	muis, muysen.
Louf, lice,	luys, luysen.
Man, men.	man, mannen.

Woman , women.	vrou , vrouwen.
Ox , Oxen.	os , ossen.
Chick , Chicken.	kieken , kiekens.
Die , Dice.	dobbelsteen , dobbelsteenen.
Foot , feet.	voet , voeten.
Pennie , pence.	stuyver , stuyvers.
Sow , swine.	zoge , zogen.

Daar zijn selfstandigen die geen meervout en hebben, als a Sheep, een schaap, Sheep, schapen, a Swine, een swijn, Swine, swijnen of verkens, Riches, rijkdom, ook rijkdommen, Ashes, assche, asschen, Sheares, schaar, scharen, Tongs, tang, tangen, &c. Gold, gout, Silver, silver, Copper, koper, Lead, loot, &c.

De by-woorden hebben geen onderscheyt des getals, zy werden gemeenlijk voor de selfstandige woorden geset, gelijk men doet in Nederduitsch.

an honest Man.	Een eerbaar man.
an honest Woman.	een eerbare vrouwe.
a sweet Apple.	eenen soeten appel.
Sweet Bacon.	soet speck.
Sweet Butter.	soete boter.
White wine.	witte wijn.
a Black suit.	een swart kleet.
a Gray hat.	eenen graven hoet.

Clean Linnen.	<i>schoon linnen.</i>
a Roasted Capon.	<i>een gebraden kapoen.</i>
Many a Man.	<i>veel mannen.</i>
Or many men.	<i>of veel mannen.</i>
Never a Boy.	<i>geen jongen.</i>
Or no Boy.	<i>of geen jongen.</i>

Never a Knife, i. e. no Knife, *geen mes.*
Somtijts agter als, a Sword both long and sharp.
Een swaart lang en scherp, of een lang scherp swaart.
 an Hill exceeding high, *eenen Bergh uytermaten*
hoogh, dat is, eenen uytermaten hogen Bergh.

Van de geslagten der Namen.

Alle namen worden onderscheyden in vier geslagten, in 't manlijk, vroulijk, gemeyn en geenderley. Tot 'et manlijk geslaght behoren de namen der Engelen, en der mannen, en der manlijke gedierten: als, Gabriel, Iupiter, Paul, Paulus, Peter, Petrus, King, Koning; Prince, Prins; Duke, Hertogh, Lord, Heer; Knight, Ridder; Horse, paart; Dog, hond, Boar, beer, Bull, bulle of stier, Cock, haan; Drake, 't mannetje van een Entvogel; Gander, gant, Man, man, Son, soon, Brother, broeder of broer; Husband, huyshouder, ofte man; Father,

Vader ende diergelijke hebben dese by-woorden, he, hy; him, hem, his, zijn.

Tot het vroulijk geslacht behoren alle vroulijke namen, en vroulijke gedierten: als, Queen, Koningin, Princess, Princesse; Dutchess, Hertogin, Countess, Gravin, Mistress, Meestresse, Lady, Iuffer of Mevrouw, Mare, Merrie, bitch, teef, Sow, Soge, Cow, Koe, Hen, Hen, Duck, 't wijfje van een Entvogel, Goose, Gans, Woman, Vroumens, Mother, Moeder, Daughter, Doghter, Sister, Suste, wife, wijf of vrou, en diergelijke namen, hebben dese by-woorden, she, ze, her, haar, hers, hare.

Tot 'et gemeyn geslacht behoren alle woorden die beyde geslagten beteykenen, als Afs, Esel, Moule, muys, Cat, katte, Rat, Rotte, sparrow, mussche, swallow, swaluwe, Oyster, Oester, Herring, Haerring, whale, walvis, Cosin, Neef of Nighte, Neighbour, Buurman of Buurvrou, Servant, Dienaar of Dienaresse, Theef, Dief of Diefinne: en diergelijke woorden worden manlijk gemaakt, met 'et by voegen der manlijke

lijke bywoorden : en vroulijk met de vroulijke bywoorden ; als, an he afs, een esel, a sheafs, een eselinne, an he Cosin, een Neef, a she Cosin, een Nigte, en zoo de rest.

Tot 'et geenerley geslagte behooren de schepselen die men niet kan weten of ze manlijk of vroulijk zijn, gelijk vissen en gewormte : maar besonderlijk die leeflooze dingen, als thred, garen, silk, zijde, cloth, laken, day, dagh, night, naght, en diergelijke namen hebben desse by woorden, it, het, its, sijne of hare, it-self, sig self of haar self.

It is good thred.

het is goet gayen.

Its good silk.

't is goe zye of zijde.

The Lord blessed the Sabbath-day, and Hallowed it.

De Heere segende den Sabbat-dagh, en Heilighde hem.

A word is that, which doth of its-self signifie somthing.

Een woort is dat, welk van sigh self iets beteykent.

Van de drie Trappen der vergelijking.

De by-voeglijke Naam-woorden hebben drie

drie trappen der vergelyking, te weten, Positive, stellende, Comparative, vergelykende, Superlative, overtreffende.

1. De stellende, let de woorden gelijke zijn, als hard hart, handsome behendig, fair schoon, sweet, soet.

2. De vergelykende, vermeerderd de hoedanigheyt door 't aannemen van er of door 't by woort more: als hardest or more hard, harder, handsomer or more handsome, behendiger, fairer or more fair, schoonder, sweeter or more sweet soeter.

3. d'Overtreffende trap, overtreft de hoedanigheyt door 't aennemen van est, ofte door 't by woort very or most: als, hardest or very hard or most hard, hardst of zeer hart of alder hardst, handsomest or very handsome or most handsome, behendigst of zeer behendigh of alder behendighst; fairest or very fair or most fair, schoonst of zeer schoon of alderschoonst; sweetest or very sweet or most, sweet; soetst of zeer zoet of alderzoetst.

1. Charles is ingenious, Karel is subtyl.

2. William is more ingenious, wilm is subtylder.

3. Ge-

3. George is the most ingenious in the world.
Ioris is d'alder subtiylste des werelts.

Sommige by-voeglijke Naam-woorden zijn regel-strydig : als , good, better, best, goet, beter, best. Bad or ill, worse or worser, worst ; quaat, quader of erger, quaatste of ergste.

Little, less. or lesser ; lest, weynig, minder, minst.

much, more. many, more. } most, veel, meerder, meest.

Before, former, formost or first ; voor, eerder, eerste.

Up, upper, uppermost ; op, opper, opperste.

Beneath, nether, nethermost ; beneden, nederiger, nederigste.

Underneath, nether, nethermost ; onder, laager, laagste.

Behind, hinder, hindermost ; agter, agterste, alderagterste.

Late, later, latest or last ; laat, later, laatste of leest.

Able, lest able ; magtig, mider-magtig, minst-magtig.

Sorrowfull, less sorrowfull, least sorrowfull ; droevig, minder droevig, minst droevig.

Excellent, more excellent, most excellent ; tref-felik, uytnemender, alder uytnemenste.

Pitifull, more pitifull, most pitiful; *jammerlijk, jammerlijker, alder jammerlijk ste.*

Glorious, more glorious, most glorious; *loflijk, heerlijker, alder heerlijk ste.*

Middle, middelth most; *middel, middelste.*

Van d' af-komst der Namen.

DE Namen verdeylen sich nogh in oorspronkelijke en afkomelijke namen.

Een oorspronkelijk Naam-woort komt van geen ander, als, love, lievede.

Een afkomelijk Naam-woort komt van een ander, als a lover, een lief hebber, komt van love.

Daar zijn sekere selfstandige Naam-woorden die anderen maken door 't aannemen van er, yer, ofte ster, als,

a Hat, Een hoet, a Hatter, een hoedemaker.

a Pot, Een pot, a Potter, een pottemaker.

a Fish, een vis, a Fisher, een vischer.

a Glove, Een hantschoen, a Glover, Een hantschoenmaker.

a Garden. Een Hof, a Gardener, Een Hovenier.

a Gun, Een geschut, a Gunner, Een Buschietter.

a Law, Een wet, a Lawger, Een Rechtsgeleerde.

a Game;

a Game, Een Spel, a Gamester, Een Speelder.
 a Seam, Eenennaat, a Seamster, Een naaister.

Daar zijn ander persoonlyke selfstandige namen die andere selfstandigen van waardigheyt maken door 't aannemen van ship: als.

an Apostle, Een Apostel, Apostleship, Apostelschap.
 an Admiral, Een Admiraal, Admiralship, Ammiralschap.

a Master, Een Meester, Mastership, Meesterschap.
 a Lord, Een Heer, Lordship, Heerlijkheyt.

Desgelijks dit ledeken (hood) aan eenige selfstandigen gevoegt, heeft de selve kraght die Ship heeft.

Father, Vader, Fatherhood, Vaderlijkheyt.

Child, kint, Childhood, kintsheyt.

Brother, Broeder, Brotherhood, Broederschap.

Man, Man, Manhood, manbaarheyt.

Fals, vals, Falshood. valsheyt.

Daar zijn in 't Engels menigte van selfstandige Naam-woorden die van 't Latijn komen op verscheyden manieren.

1. Die in ion eindigen komen van 't Latijn geeindigt in io, als, opinion, religion, question: &c. dese worden in Frans geschreven, gelijk in Engels, maar in Nederduits ne-

men

men wy o en n, weg, en setten c, in plaats als opinie, religie, questie, &c:

2. Die eindigen en our, komen van't Latijn geeindigt in or, als labour, honour, favour: maar tegenwoordig schrijvensse de beste Auteurs sonder u.

3. Die in tie eindigen komen van't Latijn geeindigt in tas, als pitie, charitie, liberalitie, puritie, &c:

Van't toestellen der bywoorden.

DEse volgende by-woorden werden gemaakt van selfstandige woorden, door 't aannemen van dit ledeken full, en 't brenge een volheyt aan 't gene dat de hoedanigheyt beteykent, als

Ioyful, vrolijk.

Fruitful, vrugtbaar.

Youthful, jonkheyt.

Careful, zorgvuldig.

Graceful, schiklyk.

Useful, gebruyklyk.

Faithful, getrou.

Forgetful, vergeetig.

Chearful, lustig.

Skilful, verstandig.

Powerful, magtig.

Delightful, verheuglyk.

Beautiful, schoonheyt.

Bountiful, goetheyt.

Deceitful, bedrieglyk.

Destrustful, mistrouig.

Disdainful, <i>versmadig.</i>	Watchful, <i>waakzaam.</i>
Dreadful, <i>schrikkelijk.</i>	Mindful, <i>zorgvuldig.</i>
Willful, <i>willens.</i>	Painful, <i>pijnlijk.</i>
Hurtful, <i>schadelijk.</i>	Plentiful, <i>overvloedig.</i>

*Die in't Engels (Aets) aannemen, nemen
gemeynlijk (loos) aan in Nederduyts, als*

Beard, *baart*, beardless, *baardeloos of sonder baart.*
 Blameless, *onstraffelijk*, Fatherless, *vaderloos.*
 Friendless, *vriendeloos*, Godless, *godloos.*
 Nameless, *naamloos*, questionless, *sonder twijfel.*
 Senseless, *zinloos*, &c.

*Daar zijnder die sig toestellen in't aanne-
men van ous.*

Dangerous, <i>gevaarlijk.</i>	Couragious, <i>moedig.</i>
Malicious, <i>ondeugdelijk.</i>	Valorous, <i>dapper.</i>
Monstrous, <i>wanschapen.</i>	Zealous, <i>yverig.</i>
Marvelous, <i>veronderlijk.</i>	Rigourous, <i>straf.</i>
Vertuous, <i>deugdelyk.</i>	Harmonious, <i>welluy- dende.</i>

*Daar zijnder die sig toestellen in't aanne-
men van ly.*

God, <i>Godt.</i>	Godly, <i>godvruchtig.</i>
Body, <i>lighaam.</i>	Bodily, <i>lighamelijk.</i>

Bro-

Brother, Broeder.
Earth, aarde.
Heaven, hemel.
Love, liefde.
Order, regel.

Brotherly, broederlijk.
Earthly, aartsch.
Heavenly, hemelsch.
Lovely, lieflijk.
Orderly, geregelt.

*Daar zijnder die sig toestellen in 't aanne-
men van y.*

Blood, bloet.
Durt, drek.
Guilt, misdaat.
Hair, hayr.
Hunger, honger.
Lous, luys.
Mud, mod.
Need, noot.
Sand, sant.
wind, wint.

Bloody, bloetgierig.
Durdy, drekkig.
Guilty, misdadig.
hairy, hairig.
hungry, hongerig.
Lousy, luyfig.
Muddy, moddig.
Needy, noodig, behoeftig.
Sandy, sandig.
windy, windig, &c.

*Daar zijnder die sig toestellen in 't aanne-
men van ish.*

Brute, beest.
Devil, duyvel.
Fool, sot.
Sot, dwaas.
water, water.

Brutish, beestagtig.
Devilish, duyvelsch.
Foolish, sotagtig.
Sottish, dwaasagtig.
waterish, wateragtig.

whore, hoer.

whorish, hoeragrig.

Child, kind.

Childish, kinderagtig.

*Maar dit ledeken ish gevoegt zijnde aan
die by-woorden vermindert haar beteyke-
ning, als*

White, wit.

whitish, witagtig.

Red, root.

Redish, rootagtig.

Black, swart.

Blackish, swartagtig.

Cold, kout.

Coldish, koutagtig.

Sweet, soet.

Sweetish, soetagtig.

*Daar zijnder die sig toestellen in 't aanne-
men van able.*

Season, tijt.

Seasonable, tijdlijk.

Blame, laster.

Blameable, lasterlijk.

Answer, antwoord.

answerable, antwoordelijk.

Change, wissel.

Changeable, veranderlijk.

Cure, genesing.

Cureable, geneeslijk.

Favour, gunst.

Favorable, gunstig.

Measure, mate.

Measurable, meetbaar.

Maridge, houwelijk.

Maridgeable, houbaar.

Note, merk.

Notable, merkelijk.

Pardon, vergeving.

Pardonable, vergevelijk.

Profit, voordeel.

Profitable, voordereijk.

En veel meer anderen.

Deſe

Deſe by-woorden werden gemaakt door 't byvoegen van all, call, of icall.

Rhetorik, Redenrijk.	Rhetorical, Redenrijk-kunſtig.
Angel, Engel.	Angelical, Engeliſch.
Canon, regel.	Canonical, regelmatig.
Logick, bewiſskunſt.	Logical, bewiſskunſtig.
Mufick, zangkunſt.	Mufical, welluydende.

*De meeste afkomſtige woorden daar hier boven van verhaalt is, die de eindiging hebben in full, leſs, y, of ie, en iſh ſtellen ſig weer in ſelfſtandigen door 't aanvoegen van dit le-
deken, neſs.*

Powerful, magtig.	powerfulneſs, magtigheyt
wilful, eygenſinnig.	wilfulneſs, eygenſinnigheyt
Careleſs, agtloos.	Careleſsneſs, agtloosheyt.
Godly, Godvrugtig.	Godlineſs, godvrugtigheyt
Crafty, loos.	Craftineſs, loosheyt.
Fooliſh, Sotagtig.	Fooliſhneſs, Sottigheyt.
Righteous, rechtveerdig.	Righteousneſs, Rechtveerdigheyt.
worthy, vveerdig.	worthineſs, weerdigheyt.
Deviliſh, duyvelſch.	Deviliſhneſs, Duyvelerye.
Brutiſh, beeftagtig.	Brutiſhneſs, onredelijkheyt.

*Van de voornamen ende hare
buygingen.*

De voornamen zijn Enkelt en Dubbelt ;
als, I, ik, me, my, we, wy, us, ons,
thou, gy, thee, u, you, ~~uw~~, he, hy, him,
hem, she, zy, her, haar, it, het, they,
zy, them, haar-luy, this, dit, that,
dat, these, dese, those, die, what, wat,
which, welke, who, wie, whose, wiens,
mine, mijn, thine, dijn, our, onse, your,
~~uwe~~, ours, onse, yours, ~~uwe~~, his, sijne,
hers, hare, their, haar-luy, my, mijn, thy,
~~uwe~~, my self, ik self, thy self, gy self,
himself, hy self, herself, ze self, them
selves, haar selven, ourselves, ons selven,
yourselves, u selven, tot welk mag gevoegt
worden, Soever, het zy, whosoever, wie
't zy, whatsoever, wat et zy, whomsoe-
ver, wie het zy, en zoo voort.

We our selves, wy ons selven, he him self,
hy sig self, my own self, mijn eygen self, he
hi n self, hy hem self, she her self, zy haar
se f, his own self, zijn eygen self, its own
self,

self, zijn eygen self, ofte haar eygen self, they
 them selves, zy haar self, their own selves,
 haar eygen selven, this same, dit selve, that
 same, dat selve, these same, dese selve, those
 same, die selve.

Sommige zijn selfstandig en sommige by-
 voeglijk. Merkt een selfstandige voor-naam
 behoort tot geen ander woort in 't spreken; als
 I, ik, me, my, we, wy, us, ons, thou, dy,
 thee, dy, you, gy, he, hy, hem, hem,
 she, zy, her, haar, they, zy-luy, them, haar-
 luy, dese worden ook persoonlijke voor-namen
 genoemd. Maar een byvoeglijke voornaam
 behoort tot een ander woort in 't spreken, als
 this, dit, that, dat, who, wie, whose,
 wiens, whom, wien, what, wat, these,
 dese, those, die, mine, mijn, thine, dijn
 ofte u, my, mijn; thy, dijn of u, ours, onse,
 yours, we, his, zijn, her, haar, their,
 haar luy.

Daar zijn drie soorten van byvoeglijke
 voor-namen.

1. Een wijsende voornaam wijst ons iets aan; als
 this, dit, that, dat, these, dese, those, die.

2. Een aanbrenge*nde* voornaam behoort tot iets dat dadelijk is voor gegaan als *who*, *wie*, *whom*, *wien*, *what*, *wat*, *which*, *welk*, *whose*, *wiens* : maar als men daar me vraagt dan worden*se* viagers genoemd.

3. Een besittende voornaam seyt ons wiens het ding is ; als *mine*, *mijn*, *thine*, *dijn of u*, *my*, *mijn*, *thy*, *dijn of u*, *our*, *onse*, *your*, *uwe*, *ours*, *onse*, *yours*, *uwe*, *his*, *zijn*, *her*, *haar*, *their*, *haar luy*. Dese zijn alrijt van't enkel getal, *I*, *me*, *thou*, *thee*, *he*, *him*, *she*, *her* ; dese alrijt het meervoudig, als *we*, *us*, *you*, *je*, *they*, *them*, *these*, *those*.

Daar en boven zijnder in die voor-namen drie personen aan te merken.

1. D'eerste persoon spreekt alleen van sig self, als *I*, *ik*, *me*, *my*, of van sig self t'zamen, met anderen, als, *us*, *ons*.

2. De tweede persoon vvert allen toe gesproken, als *thou*, *du of gy*, *thee*, *dy of u*, of t'zamen met anderen ; als *ye*, *gy of gy-luy*, *you*, *gy-luy of jey*, *jou*.

3. De derde persoon vvert van gesproken, als, *he*, *hy*, *him*, *hem*, *she*, *zy*, *her*, *haar*, *they*, *zy-luy*, *thym*, *haar-luy*.

De voor-namen werden gebogen met geval-
len gelijk namen.

V O O R - B E E L D E N.

Het enckel getal.

Het meervout.

Nom. I, ik.

We, wy.

gen, of me, van my.

Of us, van ons, onses.

Dat. to me, aan my.

to us, aan ons, ons.

Accu. me, my.

us, ous.

Abl. from me, van my.

from us, van ons.

Thou, du of gy.

ye, gy, gy-luy.

of thee, van dy of u.

of you, van u-luy.

to thee, aan dy of u.

to you, aan u-luy.

thee, dy of u.

you, u-luy.

from thee, van dy of u.

from you, van u-luy.

he, hy.

they, zy-luy.

of him, zijns van hem.

of them, van haar-luy.

him, to him, hem, aan
hem.

them, to them, heur,
aan heur-luy.

him, hem.

them, heur-luy.

from him, van hem.

from them, van haar.

She, zy.

they, zy, zy-luy.

of her, van haar.

of them, van haar-luy.

her, to her, haar aan
haar.

them, to them, haar-luy,
aan haar-luy.

B 5

her,

her, *haar*. from them, *van haar*.
 from her, *van haar*. *ly.*

this, *dit*. these, *dese*.
 of this, *van dit*. of these, *van dese*.
 to this, *aan dit, &c.* to these, *aan dese, &c.*

of that, *van dat*. of those, *van die*.
 to that, *aan dat, &c.* to those, *aan die, &c.*

Mine, thine, my, thy, our, your, which and who.
Zijn in alle gevallen eenvoudig en meervoudig.

Who.

Wie.

Of whom, whose, or whereof, *van wie, wiens*,
 to whom, *aan wie, en soo voort.*

Van't gebruyk der voornamen.

Dese Voor-namen komen voor de werk-woor-
den in een bevestigende spreuk.

I speak, *ik spreek*. we drink, *wy drinkken*.
 thou lovest, *gy bemint*. ye sleep, *gy slaapt*.
 he fais, *hy seyt*. they goe, *zy gaan*.

In een vragende spreuk volgt de noemer
het werk-woort.

Have you fine gloves? *hebje fraye hantschoenen?*
 have we any thing to *hebbe we iets t'eten?*
 eat? *will*

will you beleive me?

are we obliged to do it?

hath she so much bold-
ness?

Is he an honest man?

Can you doe that?

Are you a man of your
word?

Is he dead?

Are they sick?

Are they well?

wilje my geloven?

Zijn wy verplicht het te
doen?

Heeft zy zoo veel stoutig-
heyt?

Is hy een eerbaar man?

kunt gy dat doen?

Zijt gy een man van u
woort?

is hy door?

Zijn zy luy ziek?

Zijnse wel?

Den geseyden noemer plaats'et sig tusschen het
werk-woort en't teyken: als

Doe you speak French?

What doth he doe?

What dos she say?

Do you sleep so late?

Shall I drink to you?

Did I know that;

Doth he know the pla-
ce?

Why doe you run so
fast?

Doe you fear any
thing?

spreekt gy Frans?

wat doet hy?

wat zeyt zy?

slaapje zoo laat?

sal ik et u brengen?

wist ik et?

weet hy de plaats?

waarom loopt gy zoo
ras?

vreesje iets?

Shall

Shall we beleive him?	sullen wy hem geloven?
What did they say?	wat zeyden zy-luy?
What did they do?	wat deden zy?
Dos it rain?	Regent'er.

De naam-plaats'et sig ook als de Voor-naam.

Is the Gentlemen at home?	is den Heer t'huys?
Is the King gone a hunting?	is de Koning op de lagt gegaan?
Is the Sermon done?	is de Predikasy uyt?
Are my Books lost?	zijn mijn Boeken verloren?
are your sisters married?	zijn u susters getrouwt?
has my Father paid you?	heeft mijn Vader u betaalt?
was my cosen with you?	was mijn neef met u?
Doth your Father go there?	gaat u Vader daar?
dos your Father know me?	kent u Vader my?
When will dinner be ready?	wanneer sal 't middag- maal gereet zijn?
Will the Horses beready?	sullen die Paarden gereet zijn?

In een looghende vraag-spreuk behoort de looghning voor de naam te gaan.

Is not the King gone a Hunting?	is de Koning niet op de lagt gedaan?
---------------------------------	---

Are

Are not the Horses ready?   *Zijn de Paarden nog niet gereet?*

Hath not my Father payd you?   *Heeft mijn Vader u niet betaalt?*

Maar zy mag sig plaatsen voor ofte agter de Voor-naam.

Is he not at home?   *Is hy niet t' huys?*

Is not he at home?   *Is hy niet t' huys?*

Are they not here?   *Zijn zy hier niet?*

Are not they here?   *Zijn zy hier niet?*

doth he not know me?   *kent hy my niet?*

dos not he know me?   *kent hy my niet?*

Do you not love me?   *bemint gy my niet?*

Do not you love me?   *bemint gy my niet?*

Shalt I not go there?   *sal ik daar niet gaan.*

Shalt not I go there?   *sal ik daar niet gaan.*

*De noemer volgt het werk-woort in een tus-
schen stelling: als*

Hast thou so much confidence   *zijt gy wel zoo stout*

(Said he) to appear before me?   *(seyde hy) n voor my te-
vertoonen?*

Impudent (said She) get you gone?   *onschamel (seyde ze) gaat
van hier?*

Softly

Softly (answered he) *zagtelyk (antwoorde hy)*
 doe not goe any *en gaat niet verder.*
 further.

*Den gever en beschuldiger van de persoonlyke
 Voor-namen volgen 't werk-woort.*

I love you.	<i>ik heb u lief.</i>
You will oblige me.	<i>gy wilt my verpligten.</i>
I gave him.	<i>ik gaf hem.</i>
He knowes me.	<i>hy kent my.</i>
I Shall see her.	<i>ik sal haar zien.</i>
I will thank them.	<i>ik wil haar-luy dankken.</i>
He will come to see- me.	<i>hy wil my komen besoe- ken.</i>
She Swears to me.	<i>ze sweert my.</i>
You will give them.	<i>gy wilt haar-luy geven.</i>

*Deze Voor-namen plaatsen sig tusschen het
 werk-woort en het teyken in de gebie-
 dende wyse.*

Let him love.	<i>laat hem beminnen.</i>
Let her go.	<i>laat ze gaan.</i>
Let us drink.	<i>laat ons drinken.</i>
Let them speak.	<i>laat haar-luy spreken.</i>
Let them come in.	<i>laat haar-luy in komen.</i>

De befittelijke Voor-namen

zijn twee foorten, byvoeglijk en volkomen.

*De byvoeglijken zijn deſe: My en thy werden
voor een meklinker geſet mine en thine
voor een klinker of ſtomme h, als*

My Father.

mijn Vader.

My Mother.

mijn Moeder.

My Brothers.

mijn Broeders.

My Sisters.

mijn Suſters.

Thy Horſe.

u Paart.

Thy Mare.

uwe Merrie.

Thy Dogs.

uwe Honden.

Thy Bitches.

uwe Teyen.

Our houſe.

ons huys.

Our houſes.

onſe huysen.

Your book.

u boek.

Your books.

u boeken.

Their Country.

haar Lant.

Their Cities.

hare Steden.

His child.

zijn kint.

Her child.

haar kint.

His houſe.

zijn huys.

Her houſe.

haar huys.

De volkomenen zijn dese Mine, thine, his,
hers, ours, Theirs.

Mine uncle.	<i>mijn Oom.</i>
Mine aunt.	<i>mijn Moey.</i>
thine Orenge.	<i>uyven Oranï-appel.</i>
thine Almanack.	<i>u Almanak.</i>
Mine head.	<i>mijn hoofd.</i>
your Father and mine.	<i>u Vader en mijn.</i>
your house and mine.	<i>u huys en mijn.</i>
your Friends and mine.	<i>u Vrienden en mijn.</i>
My country and yours	<i>mijn Lant en 't uyve.</i>
my Friends and yours.	<i>mijn Vrienden en de uyve.</i>
our Servants and theirs	<i>onse dienaars en de hare.</i>
Their opinion and ours	<i>haar meining en de onse.</i>
Their horses are finer	<i>haar paarden zijn schoon-</i>
than ours.	<i>der als d'onse.</i>
My horse runs better	<i>Mijn Paart loopt beter als</i>
than yours.	<i>'t uyve.</i>
I am at your service.	<i>Ik ben tot uyven dienst.</i>
I am at yours.	<i>Ik ben totten uyven.</i>
He is your servant.	<i>Hy is u Dienaar.</i>
I am his.	<i>Ik ben den zijnen.</i>
I have lost my Knife.	<i>Ik heb mijn mes verloren.</i>
Lend me yours.	<i>Leent my 't uyve.</i>
I have forgot my clo-	<i>ik heb mijn mantel ver-</i>
ak.	<i>geten.</i>
Will you have mine.	<i>wilt gy de mijne hebben.</i>

Van

Van de wijsende Voor-namen.

Een wijsende Voor-naam wijst ons iets aan, als

Enkel getal.

Meervout.

this Man, *deze Man.*
this Child, *dit Kint.*

these Men, *deze Mannen*
these Children, *deze Kin-*
deren.

that Man, *die Man.*
that Child, *dat Kint.*

those Men, *die Mannen.*
those Children, *die*
Kinderen.

this Woman, *deze Vrouw.*

those Women, *die Vrouwen.*

that Woman, *die Vrouw.*

these Women, *deze*
Vrouwen.

this Book, *dit Boek.*
that Book, *dat Boek.*

these Books, *deze Boeken*
those Books, *die Boeken.*

Men gebruykt deze Voor-namen, this, that, ook om de hersegging van een naam te vermijden, als

This knife doth not
cut so well as that,
which I lost,

*Dit mes snijdt zoo veel niet
als dat, dat Ik verloren
heb.*

C

that Cloth is not so fine
as that you bought
yesterday.

my book is better then
that.

Your horse is bigger
then this.

Our Bells ring better
than those.

Dat Laken is soo fijn niet
als dat gy gisteren kog-
ten.

Mijn Boek is beter als
dat.

U Paart is grooter als
dit.

Onse klokken luyden beter
als die.

Van d' aanbrengende Voor- namen.

*De Voor-naam (who) en gedraagt sig niet
als aan perſoonen : voorbeeld.*

Alexander who found
the Earth too little.

of whom doe you ſpeak

He is a Man of whom I
have received many
favours.

to whom I am much
obliged.

there are the Gentle-
men of whom we ha-
ve ſpoken ſo much.

Alexander die vout de
Aarde te klein.

van wien ſpreekt gy ?

't Is een Man van wien
ik veel gunſt ontfangen
heb.

Aan wien ik zeer verpligt
ben.

Daar ziju de Heeren van
de welk wy zoo veel ge-
ſproken hebben.

theſe

these are the Women
whom we have bought
of.

Dit zijn de Vrouwen daar
wy van gekoght hebben.

Which en that, *gedragen sig aan per-
soonen en dingen sonder onderscheyt.*

the Man that lives wel.
the Women which wor-
kes.

de Man die leeft wel.
De Vrou die werkt.

the Birds that flye.

de vogelen die vliegen.

Gold is a metall which
doth help us in all
our wants, which ma-
kes the execution of
our designs easie, and
which make us to tri-
umph over all diffi-
culties.

Gout is een metaal 't welk
ons helpt in al onse ge-
breken, 't welk gemak-
lijk maakt de volbren-
ging onser bestemmingen,
en 't welk ons doet ze-
gen-juyggen over alle
zwaarigheden.

*De opzigtige Voornamen zijn ook
vragers, als*

who is there? who co-
meth here?

wie is daar? wie komt
hier?

who is that Man?

wie is die Man?

who is that Woman?

wie is die Vrou?

which will you have?

welk wilt gy hebben?

From whom have you this newes?	<i>van wie hebt gy dit Nieuws?</i>
which is it? which is the way?	<i>welk is het? welk is de wegh?</i>
what you say is true.	<i>Dat gy segt is waar.</i>
Give what you can.	<i>Geeft wat gy kunt.</i>
Say what you know.	<i>Segt wat gy weet.</i>
What say you?	<i>Wat segt gy?</i>
What doe you ask?	<i>wat vraagt gy?</i>
what will you drink?	<i>wat wilje drinken?</i>
What do you want?	<i>wat gebreekt u?</i>

Van de Werk-woorden.

Een werk-woord beteykent werkinge, ly-
dinge ofte wesen, als I do love, ik be-
min, I am loved, ik ben bemint.

Een werk-woord is persoonlijk ofte onper-
soonlijk; een persoonlijk werk-woord wert ver-
voegt met twee getallen, het enkel getal en het
meervout.

Elk getal heeft drie personen: Iik, thou,
gy, he, hy, voor 't enkel getal.

We, wy, ye or you, gy of gy-luy, they,
zy of zy-luy, voor 't meervoudig.

D'eerste persoon spreekt van sig self: als I
love,

love, ik bemin, welove, wy beminnen: De tweede wert toegesproken als thou lovest, gy bemint, ye love, gylwy bemint: de derde persoon wert van gesproken; als he loveth, hy bemint, they love, zy beminnen.

Een onpersoonlijk werk-woort wert ver-voegt met dit by-woort it, het als, it raineth, het regent, it bloweth, het waayt, it becometh, het betaamt.

De regelmatige vervoeginge der werk-woorden is zeer light niet vervattende eenig onderscheyt, 't zy van voegingen ofte manieren. Het wortel-woort heeft dit teyken to, voor sig, als to love, beminnen, neemt to weg en set de persoonlijke Voor-naam in die plaats; als I love, ik bemin, de tweede persoon eyndigt in st als thou lovest, gy bemint, de derde persoon eyndigt in th als he loveth, hy bemint, sommige schrijven s om de ligter uyt spraak in plaats van th want th in de derde persoon wert gemeynlyk uytgesproken als een s. en ook in den onvolkomen verleden tijt, verleden tijt, en meer als verleden tijt neemt een regelmatig werk-woort d aan op 'et eynde als I loved, ik be-

minde uyt genomen de tweede persoon in den onvolkomen verleden tijt neemt dft aan als thoulovedft, du bemindeft of gy beminden, I have loved, ik heb bemint, I had loved, ik had bemint: en zoo voort.

Daar zijn twee woorden door middel en hulp der welker alle anderen vervoegt werden en sonder de welke en kunnen zy haar niet vervoegen, en daarom werden zy help woorden genoemd.

En daar na op dat men wete welk van de twee men gebruyken moet die't Duyts verstaan mogen waarnemen daar men hebben gebruykt in Duyts daar gebruykt men to have in Engels, en daar men seyt wesen of zijn in Duyts, seyt men to be in Engels. Dit woort to have is 't alder nootsakelijkste, daar om moet men't eerst leeren en wel van buyten weten: want 'et is behulplijk tot alle ander werkwoorden.

Als men sig dient met 'et help-woort hebben, dan worden de woorden werkelijk genoemd.

En als men sig dient met 'et helpwoort zijn, dan worden de woorden lijdig ofte onzijdig genoemd.

The

The conjugation of
the auxiliary verb,
to have.

Indicative mood.

Present tense.

Singular.

I have, thou hast, he
hath.

Plural.

we have, ye have, they
have.

Preter imperfect tense.

Sing.

I had, thou hadst, he
had.

Plur.

we had, ye had, they
had.

Preter perfect tense.

I have

Thou hast

He hath

} had.

We have

Ye have

They have

} had.

De vervoeging van 't
help-woort
hebben.

verkondigende manier.

Tegenwoordigen tijd.

Enkel getal.

Ik heb, gy hebt, hy heeft.

Meervout.

wy hebben, gy-luy hebt,

zy hebben.

Onvolkomen voorleden tijd

Enk.

Ik had, gy had, hy had-
de.

Meerv.

wy hadden, gy-luy hadt,

zy hadden.

volkomen voorleiden tijd.

Ik heb

Gy hebt

Hy heeft

} gehad.

wy hebben

Gy-luy hebt

Zy hebben

} gehad.

Preter pluperfect.

I had
Thou hadst } had.
He had

Meer als volkg. voorl.

Ik had
Gy hadt } gehad.
Hy hadde.

Future tense.

I shall
Thou shalt } have.
He shall

Toekomende tijt.

Ik sal
Gy sult } hebben.
Hy sal

We shall
Ye shall } have.
they shall

Wy fallen
Gy-luy sult } hebben.
Zy sullen

*Over Preter pluperfect.**Ander meer als volkg. voorl.*

I will
Thou wilt } have.
He will

Ik wil
Gy wilt } hebben.
Hy wil

We will
Ye will } have.
They will

Wy willen
Gy-luy wilt } hebben.
Zy willen

*The Imperative mood.**De gebiedende manier.*

Let me have.
Have thou.
Let him have.
Let us have.

Laat my hebben.
Hebt,
Laat hem hebben.
Laat ons hebben.

Have

Have ye.

Let them have.

Optative mood.

Present tense.

God grant

I may, or can

thou may'st or } have.
canst

he may, or can

we } may, or can
ye } have.
they }

Preter imperfect tense.

would to God.

I might
thou mightst } have.
he might

we might
ye might } have.
they might

Oter imperfect-tense.

I would
thou would'st } have.
he would

hebt.

Laat zy-luy hebben.

Begerende manier.

Tegengw. tijt.

Godt geve dat

Ik mag of kan

Gy mogt, of } hebben.
kunt

hy mag, of kan

wy } mogen of kunnen
gy-luy } hebben.
zy }

Onvolkomen tijt.

Godt gave dat.

Ik mogt
gy mogt } hebben.
hy mogt

wy mogten
Gy-luy mogt } hebben.
zy mogten.

Ander onvolkomen tijt.

Ik woude
Gy woud } hebben.
Hy woude

we would	} have.	wy wouden	} hebben.
ye would		Gy-luy wout	
they would		zy wouden	

Men seyt ook I should have, ik soude hebben, &c.

Preterperfect-tense.

Voorleden tijt.

Although		Alhoewel	
I may	} have had	Ik gehat mag	} hebben.
thou may'st		gy gehat mogt	
he may		hy gehat mag	
we may	} have had.	wy gehat mogen	} hebben.
ye may		gy-lu gehat mogt	
they may		zy gehat mogen	

The preter pluperfect.

Meer als voorleden.

Would to God	Godt gave dat
I might have had.	Ik gehat mogt hebben.
an other preterplu.	Een ander meer als voorl.
I Shouldor would have had.	Ik soude of woude gehat hebben.

Den toekomenden als den tegenwoordigen.

Anderen toekomenden tijt met de bywoorden when, wanneer, as soon as, zo haast als I have

I have had.
thou hast had.
he hath had.

The Infinitive mood.

To have.
to have had.
having.
having had.
of having.
in having.
for having.

This verb then, as it
appeareth, serveth as
an auxiliary to it self,
and to other verbes
actives.

The second auxiliary
verb, to be.

The presen-tense.

The indicative mood.

I am, thou art, he is.
We are, ye are, they
are.

*The preter imperfect-
tense.*

Ik gehat heb.
Gy gehat heb.
Hy gehat heeft.

De onbepaalde manier.

hebben.
hebben gehat.
hebbende.
hebbende gehat.
te hebben.
al hebbende.
Om te hebben.

Dit woort dan, gelijk
men siet, dient tot hulp
aan sich selfs, en aan
de werk-woorden.

Het tweede helpwoort
zijn.

Verkondigende manier.

Tegenwoordigen tijt.

Ik ben, gy zijt, hy is.
wy zijn, gy-luy zijt, zy
zijn.

Den onvolkomen tijt.

I was,

I was , we were.
thou wast , ye were.
he was , they were.

Ik was , wy waren.
Gy waart , gy-luy waart.
Hy was , zy waren.

The preter perfect-
tense.

Den voorleden tijt.

I have }
thou hast. } been.
he hath }
we have }
ye have } been.
they have }

*Ik heb }
Gy hebt } geweest.*
Hy heeft }
wy hebben }
Gy-luy hebt }
Zy hebben. }

The preter pluperfect.

Den meer als voorleden.

I had }
thou hadst } been.
he had }
we had }
ye had } been.
they had }

*Ik hadde }
Gy had } gevveest*
Hy hadde }
wy hadden }
gy-luy had }
zy hadden }

The Future tense.

Den toekomenden tijt.

I shall be or I will be.

Ik sal zijn of ik vvil zijn.

The imperative mood.

De gebiedende manier.

Let me be.

Laat my zijn.

Be you.

Zijt.

Let him be.

Laat hem zijn.

Let us

Let us be.

Be ye.

Let them be.

The optative mood.

The present-tense.

God grant.

I may be.

The preter imperfect-tense.

Would to God.

I might be.

I would or I should be.

The preter perfect-tense.

Although.

I may have been.

The preter pluperfect-tense.

Would to God.

I might have been.

I should have been.

I would have been.

The Future tense.
when I have been.

The infinitive mood.

To be, to have been.

Being, having been.

Of being, in being.

For being.

Laat ons zijn.

Zijt.

Laat haar-luy zijn.

begerende manier.

den tegenwoordigen tijt.

Godt geve dat.

Ik magh zijn.

den onvolkomen tijt.

Gave Godt dat.

Ik mogt zijn.

Ik vroude of soude zijn.

den voorleden tijt.

Alhoewel dat

Ik mag geveest hebben.

Den meer als voorleden tijt.

Godt gave dat.

Ik mogt geveest hebben.

Ik soude geveest hebben.

Ik vroude geveest hebben

den toekomenden tijt.

vvanneer ik geveest hebbe de onbepaalde manier.

Zijn hebben geveest.

zijnde hebbende geveest.

te zijn al zijnde.

Om te zijn.

This

This verb doth serve
verbs passives, neu-
ters and Reflexives.

Dit vvoort dient de lijdende, onzijdige, ende vverder-zijts bellende vvoor-
den.

*The Conjugation of an
Active verb.*

De vervoeging van een
vverkelijk vvoort.

The indicative mood.
The present tense.

de verkondigende vvijsse.
tegenvvoordigen tijt.

Sing.

Enk.

I love, or do love.

ik bemin.

Thou lovest, or doest
love.

Gy bemint.

He loveth, or doth love

hy bemint.

Plur.

Meerv.

We love, or do love.

vvy beminnen.

Ye love, or do love.

gy-luy bemint.

They love, or do love.

zy beminnen.

Preterim pers. tense.

Onvolk. verled. tijt.

Sing.

Enk.

I loved, or did love.

ik beminde.

Thou lovedst, or didst
love.

gy beminde.

He loved, or did love.

Hy beminde.

Plur.

Meerv.

We loved, or did love.

vvy beminden.

Ye

Ye loved or did love.

gy-luy beminden.

They loved , or did
love.

Zy beminden.

Preterperfect tense.

voorleden tijt.

*Sing.**Enk.*

I loved or have loved.

Ik heb bemint.

Thou hast loved.

g^v hebt bemint.

He hath loved , &c.

hy heeft bemint , &c.

Preterplu tense.

Meer als voorl. tijt.

*Sing.**Enk.*

I had loved , &c.

Ik had bemint , &c.

Future tense.

Toekomende tijt.

I Shall or will love.

Ik sal of vvil beminnen.

Thou shalt or wilt
love , &c.Gy sult of vvilt bemin-
nen , &c.*Imperative mood.*

gebiedende manier.

Let me love.

Laat my beminnen.

Love thou.

Bemint.

Let him love.

Laat hem beminnen.

Let us love.

Laat ons beminnen.

Love ye.

Bemint gy-luy.

Let them love.

Laat zy-luy beminnen.

Present-tense.

vvenschende manier.

Optative Mood.

Tegenvvoordigen tijt.

God grant.

Godt geve dat.

I may or can love , &c.

Ik mag of kan beminnen ,
&c.

Pre-

<i>Preter imperfect tense.</i>	<i>Onvolkomen tijt.</i>
Would to God.	Godt gave dat.
I Should or would love.	Ik soude of vroude beminnen.
I might or could love, &c.	Ik mogt of kost beminnen, &c.
<i>Preterperfect tense.</i>	<i>Voorleden tijt.</i>
Although.	Alhoevvel.
I may have loved, &c.	Ik bemint mag hebben, &c.
<i>Preter pluperfect tense.</i>	<i>Meer als voorleden tijt.</i>
Would God.	Godt gave dat.
I might or could have.	Ik mogt of kost bemint.
Loved, &c.	hebben, &c.
<i>Future tense.</i>	<i>Toekomende tijt.</i>
When I have loved, &c.	vvanneer ik bemint hebbe, &c.
<i>Infinitive Mood.</i>	<i>Onbepaalde manier.</i>
To love.	Beminnen?
To have loved.	hebben bemint.
Loving.	Beminnende.
Having loved.	hebbende bemint.
Of loving.	Van't Beminnen.
In loving.	Al beminnende.
For loving.	Om te beminnen.

Aanmerkt ook dat in de vervoeging van een werkelijk woort al het onderscheyt bykans
in

*in de teykenen des tijdes bestaat en dat 'et werk-woort bykans altijd het selve ding is : al 't onderscheyt datter is , is in den tegenwoordigen verkondigenden tijt : in de tweede persoon daar men st, aan voegt, en in de derde persoon daar men th, aan voegt, en aan de tweede persoon van den onvolkomen tijt, voegt men st, aan het deel-woort voegt men een d, gelijk ghy gesien hebt, in 't voorbeeld van 't woort, love, be-
minnen.*

*Merkt de geregelde werk-woorden werden deel-woorden gemaakt, alleenlijk door 't aan-voege van een d, aan 't onbepaalde werk-woort, ale to love, beminnen, loved, be-
mint, to receive, ontfangen, received, ont-
fangen, to change, veranderen, changed,
verandert, to dresse, kleden, dressed, ge-
kleet, en zoo voort.*

*Somtijts snijdt men e, af voor d, met een afkorting, als lov' d, bemint, receiv' d, ont-
fangen, esteem' d, geacht : Somtijts veran-
dert d, in t, agter d'afkorting, als blessed,
bles't, gesegent, dressed, dres't, gekleet, &c.*

Een lijdelijk werk-woort (gelijk in Duyts)

D

is

is anders niet dan het zelfstandige woort, ik ben, I am, met het deel-woort der werk-woorden, als

I am loved.
I was loved.
I have been loved.
I had been loved.
I shall be loved.
Let him be loved.

*Ik ben bemint.
Ik was bemint.
Ik heb bemint geweest.
Ik had bemint geweest.
Ik sal bemint zijn.
Laat hem bemint zijn.*

Van d' ongeregelde werk-woorden.

DE werk-woorden die in eed, eindigen hebben in den voorleden tijd ofte deel-woord ed, als

To bleed, bloeden, I bleed, ik bloede, bled, ge-
bloet.
To breed, voort-teelen, I breed, ik teel voort,
bred, voort-geteelt.
To feed, voeden, I feed, ik voe, fed, gevoet.
To speed, spoeden, I speed, ik spoe, Sped, ge-
spoet.

*Die een eep eindigen , hebben haar deel-
woort in ept.*

To keep , bewaren , Kept , bewaart.
To creep , kruipen , Crept , gekropen.
To weep , schreyen , Wept , geschreyt.
To sleep , slapen , Slept , geslapen.
To sweep , vegen , Swept , geveegt.

*Die in end eindigen , hebben haar deel-
woort in ent.*

To bend , buigen , Bent , gebuigt.
To lend , lenen , Lent , geleent.
To send , senden , Sent , gesonden.
To spend , verteren , Spent , verteert.
To rend , scheuren . Rent , gescheurt.

*Die in ind eindigen hebben haren voorleden
tijt , ofte deelwoort in ound . als*

To bind , binden , Bound , gebonden.
To find , vinden , Found , gevonden.
To grind , malen , Ground , gemalen.
To wind , winden , Wound , gewonden.

*Die in ing eindigen , hebben haren voorleden
tijt ofte deelwoort in ung , als*

To sting , steken , stung , gesteken.

To string, drajen, strung, gedrayt.
 To wring, vringen, wrung, gevrongen.
 To ring, luyen, rung, geluit.
 To sing, singen, Sung, gesungen.
 To sling, slingeren, slung, geslingert.
 To spring, springen, Sprung, gesprongen.

*Die in ear eindigen, hebben haren voorleden
 tijt ofte deelwoort, als*

to wear, verslijten, I wore, Ik versleet, I have
 worn, Ik heb versleten.
 to swear, sweren, I sware, swore, sweerden,
 I have sworn, Ik heb gesworen.
 to bear, dragen, I bare or I bore, Ik droeg,
 I have born, ik heb gedragen.
 to tear, scheuren, I tare or tore, ik scheurde,
 I have torne, ik heb gescheurt.

*Die in aw of ow eindigen, hebben haren
 voorleden tijt in ew, en haar deelwoort
 in own.*

to draw, trekken, I drew, ik trok.
 to blow, blasen, I blew, ik blies.
 to crow, Krayen, I crew, ik Kraide.
 to grow, wassen, I grew, ik groeide.
 to know, weten, I knew, Ik kende.

to throw, goeyen, I threw, Ik smeet.
I have known, Ik heb geweten of gekent.

*Lijste van d' alder ongeregelste werk-
woorden.*

to a bide, blijven, I a bode, Ik bleef.
to bereave, beroven, bereft, berooft.
to beseech, bidden, besought, gebeden.
to bring, brengen, brought, gebroght.
to buy, Kopen, bought, gekoght.
to beat, slaan, beaten, geslagen.
to break, breken, broke or broken, gebroken.
to beget, telen, begot or begotten, geteelt.
to bid, gebieden, bad, bidden, bid, geboden of bevolen.
to bite, bijten, bit, bitten, gebeten.
to catch, vangen, caught, gevangen.
to cleave, kloven, cloven or cleft, geklooft.
to chide, bekijven, chid, or chidden, bekeven.
to come, komen, came, quam, come, gekomen.
to choose, kiezen, chosen, gekosen.
to dare, derren, durst, durfde, dared, gedorst.
to drive, drijven, drove, dreef, drive, gedreven.
to drink, drinken, drank or drunk, gedronken.
to do, doen, I did, ik dede, done, gedaan.
to eat, eten, eaten, gegeten.
to fall, vallen, I fell, ik viel, fallen, gevallen.

to flie, vlieden, fled, gevloeden.

to feel, voelen, felt, gevoelt.

to feth, halen, faught, gehaalt.

to forget, vergeten, forgot, firtotten, vergeten.

to fly, vliegen, I flew, ik vloog, flown, gevlo-
gen.

to gird, omorden, girt, girded, omzegordet.

to get, verkrijgen, I gat, ik verkreeg, gotten
or got, verkregen.

to give, geven, I gave, ik gaf, given, gege-
ven.

to go, gaan, I went, ik gink, gone, gegaan.

to hang, hangen, hung, gehangen.

to help, helpen, helpt, helped, geholpen.

to hide, bergen, I hid, ik bergde, hidden, ver-
borgen.

to kifs, Kuffen, I kift, ik Kuste, kifsed, gekuft.

to lead, leyden, led, geleyt.

to leave, laten, left, gelaten, opgehouden.

to lean, leunen, lent, geleunt.

to lose, verliefen, loft, verloren.

to loose, lossen, loosed, gelost.

to ly, liggen, I lay, ik lagh, layn, gelegen.

to lie, liegen, lied, gelogen.

to let, beletten, letted, belet.

to let, toelaten, let, toegelaten.

to make, maken, made, gemaakt.

to meet, ontmoeten, met ontmoet of bejegt.

- to mean, *meynen*, meant, *gemeynt*.
 to miss, *missen*, mist, *gemist*.
 to mow, *majen*, mow'd, *gemayt*, mown.
 to pitch, *bepekken*, pitcht, *bepekt*, pitched.
 to read, *lesen*, red or read, *gelesen*.
 to ride, *ryden*, rod, *gereden*.
 to rise, *opstaan*, I rose, *ik stont op*, risen, *opge-
staan*.
 to run, *lopen*, I ran, *Ik liep*, run, *gelopen*.
 to see, *zien*, I saw, *ik sag*, seen, *gezien*.
 to smite, *slaan*, I smote, *Ik sloeg*, smitten, *ge-
slagen*.
 to spread, *verbreiden*, spread, *verbreit*, *verspreit*.
 to sweat, *sweeten*, swet, *gesweet*.
 to spill, *storten*, spilt, *gestort*.
 to spel, *spellen*, spelled, *gespelt*, Letters *verga-
dert*.
 to smell, *ruiken*, smelt, *geroken*.
 to sell, *verkopen*, sold, *verkoght*.
 to stride, *schroyen*, stride, *geschreven*.
 to seek, *soeken*, sought, *gesogt*.
 to stand, *staen*, stood, *gestaen*, ook *stont*.
 to sit, *sitzen*, fate, *geseten*.
 to shoot, *schieten*, shot, *geschoten*.
 to shake, *schudden*, I shoke, *Ik schuddede*, sha-
ken, *geschudder*.
 to slay, *dontslaan*, I slew, *ik sloeg doot*, slain.
 to seeth, *zieden*, I sod, *Ik soot*, sodden, *gezoden*.

to shed , *storten* , I shed , *Ik stortede* , shed , *gestort*.

to speak , *spreken* , I spoke , *Ik sprak* , spoken , *gesproken*.

to steal , *stelen* , I stole , *ik stal* , stolen , *gestolen*.

to shine , *schijnen* , I shone , *ik scheen* , shined , *geschenen*.

to strike , *slaan* , I stroke , *Ik sloeg* , stroken , *geslagen*.

to spit , *spuwen* , spit or spitten , *gespogen*.

to stink , *stinken* , I stank , *Ik stonk* , stunk , *gestonken*.

to Spin , *spinnen* , I span , *Ik spon* , spun , *gesponnen*.

to swim , *swemmen* , I swam , *Ik swemde* , swum.

to slide , *glijen* , I slid , *ik gleet*.

to sow , *zayen* , sowed , *gesait* , sew. or sow'd.

to tell , *seggen* , tellen , told , *geseyt of vertelt*.

to take , *nemen* , I took , *ik nam* , taken , *genomen*.

to teach , *leeren* , taught , *geleert of ondervvesen*.

to think , *denken* , thought , *gedoght*.

to tread , *treden* , trod , troden , *getreden*.

to thrive , *voorspoeden* , I throve , *Ik veróverde* , thriven , thrived , *veróvert*.

to work , *werken* , wrought , *gewerkt* , gewrogt.

De manier om sigh van een werk-woort in alle gedaanten te dienen, bevestigende, vragende en loogende, ofte ontkennende.

I do see.

I do not see.

do I see?

do I not see?

He doth see.

He doth not see.

Doth he see?

Doth he not see?

We do see.

We do not see.

Do we see?

Do we not see?

You do see.

You do not see.

Do you see?

Do you not see?

They did see.

They did not see.

Did they see?

Did they not see?

I have seen.

I have not seen.

Have I seen?

Ik zie.

Ik en zie niet.

Zie ik?

Zie ik niet?

Hy ziet.

Hy ziet niet.

Ziet hy?

Ziet hy niet?

Wy zien.

Wy en zien niet.

Zien wy?

En zien wy niet?

Gy ziet.

Gy ziet niet.

Ziet gy?

Ziet gy niet?

Sy zagen.

Sy en zagen niet.

Zagen zy?

En zagen zy niet?

Ik heb gezien.

Ik heb niet gezien.

Heb ik gezien?

D 5

have

have I not seen?	heb ik niet gezien?
You have done.	gy hebt gedaan.
You have not done.	gy hebt niet gedaan.
have you done?	hebt gy gedaan?
have you not done?	hebt gy niet gedaan?
I will do.	ik wil doen.
I will not do.	ik wil niet doen.
Shall I do?	sal ik doen?
Shall I not do?	sal ik niet doen?
Let him doe.	laat hy do.n.
Let him not do.	laat hem niet doen.
Let us go.	laat ons gaan?
Speak.	spreek?
Do not speak.	en spreek niet.

Om den tegenwoordigen tijt uyt te drukken, gebruykt men veeltijts het selfstandige werk-woort en deel-woort van den tegenwoordigen tijt, als volgt.

I am going.	Ik gaa, of ik ben gaande.
He is going.	hy gaat, of hy is gaande.
We are going.	wy gaan, of zijn gaande.
You are a writing.	gy schrijft, of zijt schrijvende.
They are a dancing.	zy dansen, of zijn dansende.
They are a drinking.	zy zijn drinkende.

Whei-

Desgelijken in den onvolkomen gepasseerden tijt.

Whither were you going yesterday when I met you?	waar ging ick gisteren, doen ik u ontmoete?
I was going into London.	ik ging na London.
what was he doing?	wat dede hy?
He was a writing.	hy schreef.
He was a singing.	hy song.
He was a playing at cards.	hy speelde met de kaartje.
He was a reading.	hy las.

Van d'onpersoonlijke werk-woorden, de werkende stemme.

It doth rain.	het regent.
It doth not rain.	het en regent niet.
Doth it rain?	regent het?
Doth it not rain?	regent het niet?
It did rain.	het regende.
It did not rain.	het regende niet.
Did it rain?	regende het?
Did it not rain?	regende het niet?
it has rain'd.	het heeft geregent.

it has not rain'd.	<i>het heeft niet geregent.</i>
Hath it rained?	<i>heeft het geregent?</i>
Hath it not rained?	<i>heeft het niet geregent?</i>
it will rain.	<i>het wil regenen.</i>
it will not rain.	<i>het wil niet regenen.</i>
Will it rain?	<i>wil 't regenen?</i>
Will't not rain?	<i>wilt niet regenen?</i>
Let it rain.	<i>laat het regenen.</i>
God grant that it may rain.	<i>Godt geve dat het mag regenen?</i>
Would God it might rain.	<i>Gave Godt dat het mogt regenen.</i>

Ende alsoo de anderen.

it bloweth or it doth blow.	<i>het waait.</i>
It doth frees or	
it freezes.	<i>het vrieft.</i>
it thaws.	<i>het doit.</i>
it Snows.	<i>het snieut.</i>
it Hails.	<i>het hagelt.</i>
it lightens.	<i>het weerlicht.</i>
it waxes towards eve- ning.	<i>het wort avont.</i>
it greeves me.	<i>het spijt my.</i>
it behooveth me.	<i>het betaamt my.</i>
it concernes me.	<i>het raakt my.</i>
it concernes you.	<i>het gaat u aan.</i>

it becomes you.

it is hot.

it is cold.

it is fair weather.

it is foul weather.

it is dirty.

it is dry.

it falleth out sometimes.

it is good to be here.

it is not good to travel
in winter.

it is dangerous.

it is better to be alone
then with bad com-
pany.

it is better do dine late
than never.

it is better to bowe
than to break.

it is better never to be-
gin, than never to
make an end.

het voegt u.

het is hier.

het is kout.

het is schoon weer.

het is lelik weer.

het is vuil.

het is droog.

het gebeurt somtijts.

het is hier goet te zijn.

in de winter is 't geen goet
reysen.

het is gevaarlijk.

het is beter alleen te we-
sen als met quaat gesel-
schap.

het is beter laat middag-
maal te eeten, als noyt.

het is beter te buigen, als
te breken.

het is beter noit te begin-
nen als noit een eind te
maken.

*De vervoeving van 't onpersoonlijk werk-woort
there is, bevestigende manier.*

There is.

There was.

daar is.

daar was.

There

There has been.	daar is geweest.
There had been.	daar had geweest.
There will be.	daar sal zijn.
Let there be.	laater zijn.

Vragende manier.

Is there ?	isst ?
Was there ?	wassst ?
hath there been ?	heestst geweest ?
had there been ?	haddest geweest ?
will there be ?	saldst zijn ?
would there be ?	soudst zijn ?

*Van't onpersoonlijk werk-woort
de lijdende stemme.*

MEn drukt in Duyts d' onpersoonlijke lijdende werk-woorden uyt door men, en in't Engels drukt men se verscheydentlijk uyt : somtijts met het ledeken they, als

They say.	men seyt.
They Speak good French at Blois.	men spreekt goet Frans in Blois.
They drink good Wine in France.	men drinkt goede wijn in Frankrijk.

They

They speak good English in London. *men spreekt te Londen goet Engels.*

Somtijts door 't woort men, *ofte* people.

Men know that well. *men weet dat wel.*
 Men have not all that they wish for. *men heeft niet al dat men wilst.*
 One has commanded me to do. *men heeft my belast om te doen.*
 Men loose many things for want of asking. *men verliest veel dingen door gebrek van vragen.*
 One told me so. *m'n heeft my soo geseyt.*
 People speak a great many lyes. *men licht veel.*

Maar gemeynlijk drukt men 't wyt door hulp van 't woort zijn, en een deel-woort.

It is said. *het is geseyt of men seyt.*
 Good Wine is drunk in France. *men drinkt goede wijn in Vrankrijk.*
 The best English is spoken in London. *men spreekt het beste Engels te Londen.*
 That is well known. *men weet dat wel.*
 I have been commanded. *men heeft my belast.*
 Revenge is call'd, *wrake noemt men een great*

greatness of courage.	<i>grootheyt des moets.</i>
Good Beef is eaten in England.	<i>men eet goet ossen vlees in Engeland.</i>
it will be found.	<i>men sal 't wel vinden.</i>
it will be done.	<i>men sal 't doen.</i>
a Friend is know in necessity.	<i>Een vriend kent men in der noot.</i>
Roses are found among Thorns.	<i>men vint Rosen onder de dorenen.</i>

Van 't gebruik der Tyden.

Den tegenwoordigen Tijd.

I am your servant.	<i>Ik ben u dienaar.</i>
We are Friends.	<i>wy zijn vrienden.</i>
We lodge together.	<i>wy liggen t'zamen t'huis.</i>
You are very civil.	<i>Gy zijt zeer beleefd.</i>
He rises betimes.	<i>Hy staat vroeg op.</i>
You dine too late.	<i>Gy hout te laat middag.</i>
You go a bed too soon.	<i>Gy gaat te vroeg te bed.</i>

Men gebruikt den tegenwoordigen tijd van 't werkwoord I am, Ik ben, met het werkende deelwoord van een ander werkwoord om den tegenwoordigen tijd van dat geseide werkwoord uit te drukken: als

I am

I am going to Church.	ik ga na de kerk.
I am going for France.	ik gaa na Vrankrijk.
What is he doing?	wat doet hy?
He is a writing.	hy ſchrijft.
He is a reading.	hy leeft.
What is she doing?	wat doet zy?
She is a dressing her head.	zy kapt haar.
She is a coming.	zy komt.

Maar merkt dat het een woort van beweging en werking moet zijn, want bet zou niet wel geſeyt zijn, he is reſting, hy ruſt, he is ſeeing, hy ſiet, en zoo de reſt.

Den onvolkomen verleden tijt.

What did the ſouldiers in the field?	wat deden de Krijs knechten in't velt?
They were well, and had their pleaſure.	zy lieden waren wel, en hadden haar vermaakt.
As ſoon as they had done, they would run away.	zoo haalt als zy gedaen haaden wouden zy weg lopen.
He would throw money into the ſtreets.	hy wou gelt in de ſtraat gojen.

Een werk-woord van beweging wert in Engels uitgedrukt by den onvolkomen tijd van 't help-woord I am, ik ben, met het werkende deel-woord van 't bewegende werk-woord: als volgt

Whether were you *waar ging je gisteren doen*
going yesterday when *ik u tegen quam?*
I met you?

I was going to the Exchange. *ik ging na de Beurs.*

What was he doing? *wat dede hy?*

He was a writing. *hy schreef.*

He was a reading. *hy las.*

Den volkomen verleden tijd.

I have been there several times. *ik heb daar dikwijls geweest.*

He hath carried your letters to the post house. *hy heeft uw brieven aan 't Post huis gebracht.*

We have drunk together a great many times. *wy hebben dikwils t'zamen gedronken.*

You have told me that a above twenty times. *Gy hebt my dat meer als twintig maal gezegt.*

I was

I was there last week.	<i>ik was daar verleden week</i>
We drung together last Mondy.	<i>verleden Maandag dronken wy t'zamen.</i>
I saw the King at dinner yesterday.	<i>Gisteren sag ik de Koning middag-maal eeten.</i>

Den meer als volkomen verleden tijd.

What had you done before I came.	<i>Wat had je gedaan eer ik quam.</i>
I had spoken and listened.	<i>ik had gesproken en geluistert.</i>
We had dined when he came.	<i>wy hadden middag gehouden doen hy quam.</i>
Ye had lent, and borrowed money.	<i>gy-lieden had gelt geleent, en ontleent.</i>
We had delivered, and received.	<i>wy hadden geleverd, en ontfangen.</i>

Den toekomende tijd.

I shall have the honour to come and see you.	<i>ik sal d'eer hebben u te komen bezoeken.</i>
I shall be glad to do you service.	<i>ik sal blijde zijn om u te dienen.</i>
We shall see what he will do.	<i>wy sullen zien wat hy doen wil.</i>
He will satisfy you.	<i>hy wil u voldoen.</i>

I will have you to do so	ik wil dat gy zoo doet.
We will have you to know.	wy willen dat gy lieden weten.
My Father will have me to go into France.	mijn Vader wil hebben dat ik na Vrankrijk sal trekken.
She would have me promise her.	zy wou dat ik haar sou beloven.
They will have no body see what they do.	zy willen niet hebben dat iemand ziet wat zy doen.

De onbepaalde manier.

Will you learn to write?	wil je leren schrijven?
I will teach you to play upon the lute.	ik sal u op de luit leren spelen.
I am obliged to love you.	ik ben verpligt u te beminnen.
Give me something to eat.	Geefst my iets te eten.
I have something to eat.	ik heb iets te eten.
He has letters to write.	hy heeft brieven te schrijven.
I have no time to go with you.	ik heb geen tijd om met u te gaan.
He beginneth to speak good English.	hy begint goet Engels te spreken.

I am

I am come to have the honour to see you. *ik kom om d' eer te hebben van u te bezoeken.*

Deze Ledekens, in, in, of, from, van, without, zonder, regeren de onbepaalde manier niet gelijk in Duits maar het werkende deel-woort: als.

He spendeth his time in gaming and drinking. *Hy verquist zijnen tijt in spelen en drinken.*

I take great delight in fishing. *ik neem groot vermaak in 't visscheu.*

He spendeth whole days in reading. *hy besteeet hele dagen in 't lezen.*

There is great pleasure in travelling. *Daar is groote geneugte in 't reisen.*

I come from drinking. *ik koom van 't drinken.*

I am never weary of reading. *ik ben nooit moe van 't lezen.*

Can 't you speak without laughing? *kunt je niet zonder laghen spreken?*

Can 't men be merry without quarelling? *kan men niet vrolijk zijn zonder krakkelen?*

Van de Deel-woorden.

Het is kennelijk genoeg dat'er twee soorten

van deel-woorden zijn; te weten werkende en lijdende, de werkende deel-woorden eindigen in Engels in ing en in Duits in ende of de: als, loving, beminne, going, gaande, drinking, drinkende, en zoo voort.

De lijdende eindigen verscheidentlijk, als loved, bemint, gone, gegaan, drunk, gedronken, feared, gevreesd, ee zoo voort.

Van de help woorden.

DE help woorden zijn woorden die dienen om de beteykening van de werk-woorden te verstaan, daar zijnder verscheyden soorten om dat se wytdrukken de verscheydenheyt der daden, die met de werk-woorden beteykent zijn.

Ik stelle hier die nootsakelykste, om van buyten geleert te zijn.

Daar zijnder vanden tijt als dese.

To day, van daag.

Now, nu.

Presently, terstont.

By and by, sijn, dadelijk.

To morrow, morgen.

Every day, alle dage.

Continually, gedurig.

Eternally, ewiglijk.

Imme-

Immediately, *strax.*Anon, *flus.*Betimes, *by tijts.*Early, *vroeg.*Lately, *onlangs.*Yesterday, *gisteren.*Formerly, *eertijts.*Hereafter, *hier na.*Shortly, *kortelyk.*Instantly, *van stonden
aan.*Never, *noit.*Day and night, *dag en
nacht.*By day, *by daag.*By night, *by naght.*Then, *dan, doe.*Whilst, *terwijl.*Late, *laat.*Long ago, *lang geleen.*The other day, *deſe da-
gen verleden.**Der Plaats.*Here, *hier.*There, *daar.*This way, *dit heen.*That way, *dat heen.*Hitherto, *tot nu toe.*Thitherto, *tot daar toe.*Low, *leeg.*high, *hoogh.*Near, *naar.*Far, *veer.*Aside, *ter ſijden.*Before, *voor.*Behind, *achter.*Within, *binnen.*Without, *buiten.*Out, *uit.*From hence, *van hier.*From thence, *van daar.*About, *omtrent.*Round about, *rondom.**Vragende.*where? *waar?*whence? *van waar?*From whence? *van**waar?*which way? *wat weg?*

E 4

how

how far ? hoe veer ?

how much ? hoe veel ?

how many ? hoe veel ?

how long ? hoe lang ?

when ? wanneer ?

why ? waarom ?

wherefore ? waarom ?

what ? wat ?

how ? hoe ?

Upon , up , op.

Under , onder.

About , omtrent.

Amongst , onder.

Between , tusschen.

Beyond , over , voorby.

Somewhere , ergens.

Nowhere , nergens.

Every where , over al.

*Van veelheyt en des
getals.*

Once , eens.

Twice , tweemaal.

Thrice , driemaal.

Four times , &c. vier-
maal , &c.

Firstly , eerstelijk.

Secondly , ten tweede.

Thirdly , ten derden.

Fourthly , ten vierden.

Lastly , ten laatste.

Sometimes , somtijts.

Often , dikwijls.

Few { weinig.

Little.

Much , veel.

Many , menigte.

Enough , genoeg.

Abundance , menigte.

More , meer.

At most , ten meesten.

At least , ten minsten.

wholly , { geheelijk.

Intirely , { geheelijk.

Infinitely , oneindelijk.

Sufficiently , genoeg-
saamlijk.

Superfluously , overvlo-
delijk.

All , alle.

None , geen , niet.

Nothing , niets.

Too much , te veel.

Onely , alleenlijk.

As much , zo veel.

But

but little, maar weynig

Van hoedanigheyt.

wisely, wijsfelijk.
 prudently, voorfigtelijk.
 virtuously, deugdelijk.
 happily, gelukkig.
 boldly, stoutelijk.
 wickedly, looslijk.
 pleasantly, geneuglijk.
 reasonably, redelyken.
 negligently, onagtsaam-
 lijk.
 passionately, herts-inner-
 lijk.
 coldly, koulijk.
 hotly, heftiglijk.
 Softly, soetelijk.
 rudely, rouwelijk.
 handsomely, aardig.
 neatly, nettelijk.
 insolently, trotfig.
 imprudently, onwijslijk.
 readily, vaardiglijk.
 quickly, haastelijk.
 in fashion, op de manier.
 at ease, met gemak.
 openly, openlijk.

kneeling, knielende.
 standing, staande.
 fasting, nughteren.
 backward, agterwaarts.
 barefoot, barvoet.
 heartily, hertelijk.
 Secretly, heimelijk.
 in earnest, in ernst.
 On purpose, met opset.
 rashly, onbedagtelijk.
 heedlessly, onagtsaam-
 lijk.
 at random, onbedagt.
 by over sight, onvoor-
 siens.
 on a sudden, schielijk.
 in haste, haestig.
 by stealth, steels-wijse.
 at unawares, onversiens.
 desperately, mistrooste-
 lijk.
 Securely, in sekerheit.
 in jest, in jok.
 in pudding time, ter
 regter tijt.
 I was about to go forth,
 ik stont om nyt te gaan,
 a foot, te voet.

a broad , *aanboort.*
 a horfe-back , *te paerde.*
 a bed , *te bedde.*
 in a Coach , *in een Koetſe.*
 in a Boat , *in een Boot.*
 by Water , *te water.*
 by Sea , *ter Zee.*
 by Land , *te Lande.*

None , *geen.*
 Not at all , *niet met allen.*
 by no means , *geensins.*
 In no wiſe , *in geenerley*
wiſſe.
 In no manner at all ,
in geenerley manier.

*Daar zijnder van be-
 veſtigende.*

Van onthoudinge.

Yes , *Ja.*
 So it is , *zoo is het.*
 It is true , *het is waar.*
 affuredly , *vaſtelyk.*
 undoubtedly , *ſonder*
twiſfel.
 infallibly , *onſeylbaarlijk.*
 certainly , *zekerlijk.*
 truely , *waarlijk.*
 verily , *voortwaar.*
 in truth , *in der waarheyt.*
 Yea indeed , *ja in der daat*

Till , *tot.*
 until , *tot dan.*
 till then , *tot dien tijt.*
 till anon , *tot ſlas toe.*

Van verkieſing.

*Daar zijnder van te-
 gen ſpreking.*
 No , *Neen.*

Rather , *liever.*
 but rather , *maar liever.*
 As liev , *alzo lief.*
 With as good a will ,
alzoo gewillig.
 better , *beter.*
 better than , *beter als.*
 Eſpecially , *byſonderlijk.*
 Singularly , *uytnemelijk.*

Chi-

Chiefly, voornamelijk.
much better, veel beter.

Van schikking.

Firstly, eerstlijk.
Secondly, ten tweeden.
Thirdly, ten derden.
Lastly, ten laastten.
Next, naast.
At least, ten minsten.
At first, ten eersten.
Afore, voor.
After, agter.
Together, i' samen.
In a croud, in een gedrang.
Confusedly, overhoop.
Jointly, i' samentlijk.
Asunder, besonder.
By turns, by beurten.

Van besluyting.

In fine, ten lesten.
at last, in 't leste.
So that, alsoo dat.
In a word, in een woort.

Van de Samenvoegingen.

De Samenvoegingen
zijn woorden, welk die-
nen om woorden en spreu-
ken i' samen te voegen,
sommige worden koppelin-
gen genoemd.

And, ende, en.
Also, ook.
with, met.
Neither, geen van beyden.
Both, beyde.
Now is it, nu is het.
Both good and bad,
beyde goet en quaat.
Yet, nogh.
Farthermore, voorts.
More over, boven dien.
Besides, beneven.

*Andere i' Samen-
voeglijk.*

Or, either, of, ofte.

Or

Or else , of anders.

Nor , nogte.

Nor , neither , nogte.

Or that , of dat.

be It that , 't zy dat.

unless that , ten zy dat.

Andere van besprek.

If , zoo 't , indien.

So that , zoo dat.

If peradventure , of by
geval.

on condition that , met
besprek dat.

Provided that , indien,
is 't zake dat.

If so be that , by zoo verre.
unless that , ten zy dat.

Andere toevallingen.

For , want.

Because , om dat.

Seeing that , aangesien
dat.

Since that , dewijl dat.

Albeit , al is het.

Seeing , dewijl.

Since , dewijl , mits.

For as much , voor zoo
veel als.

To the end that , op
dat.

Lest , op dat geen.

lest you , op dat gy niet.

Therefore , daarom.

For its sake , om diens wil.

In like manner then ,
insgelijks dan.

Andere strijdelyk.

But , maar.

though , hoewel.

although , alhoewel.

however , hoe 't zy.

notwithstanding , niet
tegenstaande.

Yet , nogtans.

Never-theless , niet-te-
min.

Suppose so , genomen.

Be it , het zy.

Grant it be , al is 't
schoon.

take

take it so , genomen.

to make an end , om te eindigen.

Van de Voor-stellingen.

Voor-stellingen zijn woorden die men voor de ander deelen der redenen stelt , die men meest gebruykt , zijn dese :

Neare , nigh.

About.

Against.

Through.

Before.

Behind.

Beside or Besides.

Between or betwixt.

Without.

Within.

above.

under.

after.

Far.

Out.

right again.

by.

For.

Naby.

omrent.

tegen.

door.

voor.

agter.

nevens of behalven.

tusschen.

buiten ook sonder.

binnen.

boven.

onder.

na.

veer.

uyt.

recht tegen.

by.

voor.

From.

From.	van.
In, into.	in, tot in.
Of.	van.
Over.	over.
to or unto.	tot.
With.	met.
till or untill.	tot.
among, amongst.	ender, tusschen.
Beyond.	voorby, over.
In stead of.	in plaats van.
at the side of.	ter zijden van.
at.	aan.

Tusschen-werpselen zijn fulke, als dese.

In Droefheyt.

Ah, ah, alas.	Agh, agh, helaas.
Oh me.	ogh my.
Alack, wel aday.	ogh arm, ey my.
Woo, O God!	Wee, ô Godt!

In Blydschap.

Ha, ha, ha, he.	Ha, ha, ha, be.
hey-brave, ho.	bey braaf ho.
Come, come.	kom, kom.
Let us be merry.	laat ons vrolijk zijn.
	hang

hang sorrow.

wegh met de zorg.

In Vrese.

Help, help.

help, help.

Fire, fire.

vuur, vuur.

Murder, murder.

moort, moort.

In veragting.

Fie, fie.

fy, fy, of foy, foy.

Fie, forshame.

fy schaamje.

Fie upon.

foey dat.

Foh.

foey.

In moet-geving.

Well, well.

vvel, vvel.

So, so.

zoo, zoo.

That is well.

dat is vvel.

Well done.

dat is vvel gedaan.

Have a good heart.

hebt goede moet.

In Verwondering.

Oh, oh!

og, og!

O strange!

O zeltsaam!

O wonderfull!

O vvonderbaarlijk!

How fine that is!vvat is dat schoon!

Ho

Om te roepen.

Ho there.
 hoop, hoop.
 ho, bark.
 You, you.

*hou daar.
 jouvv, jouvv.
 hou hoort.
 jey, jey.*

Om te doen swijgen.

Hush, mum, wist.
 Peace, be still.
 Silent.
 Hold your tongue.

*sus, stil.
 vveest te vreden, zijt stil.
 svrijgt.
 hout den bek toe.*

E Y N D E.

A DIALOGUE

between a

Frenchman and an Englishman,

About the State of England.

---

t'SAMEN-SPRAAK

tusschen een

Fransman en een Engelsman,

rakende den Staat van Engeland.

THE JOURNAL OF

JOHN H. B. JOURNAL

OF THE JOURNAL

OF THE JOURNAL

OF THE JOURNAL

A DIALOGUE t'SAMENSPRAAK

between a *Frenchman* and an *Englishman*, about the State of *England*.

tusschen een Fransman en een Engelsman, rakende den Staat van Engeland.

Y Ou are come to
se the City of
London.

Yes Sir, but during my
abode here, I should
be very glad to be a
little informed of
the State of the
Kingdō and Crown
of England.

Your design is com-
mendable, if I can
serve you in it, I will
do it with all my
heart.

You will oblige me
extreamly.

Wel, how do you like
our City of Lon-
don?

G *T'zijt gekomen
de Stadt Lon-
den te besien.*

*Ja, mijn Heer, maar
duurende mijn ver-
blijf hier, zoo sal ik
zeer blyde zijn, een
weinig onderrigt te
hebben van de hoe-
danigheyt des Ko-
ningrijks en kroon
van Engeland.*

*Upoornemen is prijse-
lijk, zoo ik'er u in die-
nen kan, ik wilt van
gansch heren doen.*

*Gy sult my oneindelyk
verpligten.*

*Wel, hoe bebaegt u on-
se Stadt Londen?*

It is a verie great town
well seated.

By a very fine River.

It will be one of the
finest Cities in Eu-
rope when it is all
built up again.

I believe it.

The Streets are very
wide.

The Buildings are ve-
ry fine.

Very regular.

Very uniform.

London is a very fine
place to live in.

And very cheap.

It is neither too hot in
Summer.

Nor too cold in Win-
ter.

I should take delight
to dwell there.

Do they divertise
themselves well there?

Very well.

What divertisement is
there?

't Is een zeer groote
Stadt wel gelegen.

By een schoone Revier.

't Saleen van de schoon-
ste Steden in Europa
zijn, wanneer het
wederom opgebouwt
sal wesen.

Ik geloof wel.

De Straten zijn seer
breet.

De gebouwen zijn seer
schoon.

Heel ordentlijk.

Seer gelijk-staltig.

Londen is een schoone
plaats om in te wonen

Het is'er seer goet koop.

't Is'er niet te heet in de
Somer.

Noch te kout in de Win-
ter.

't Sou my wel behagen
daar te wonen.

Verlustigt men sig daar
wel?

Seer wel.

Wat vermaak is'er?

Tennis

Dialogues.

t'Samen-spraak. 87

Tennis.

Kaats-spel.

Bowling. Ninepins.

Klos-baan. Kegelspel.

Billiards.

Klos-beytels.

The Tables.

Het verkeer-bord.

Cards and Dice.

Kaarten en dobbelstenen.

Are there no other recreations but games?

Is'er geen ander vermaak als spelen?

Pardon me.

Verontschuldigt my.

There are Stage-plays.

Daar zijn schouwspeelen.

Bears and Bulls baiting.

Bceren en Bullen-strijt.

Bulls and Dogs fighting or baiting.

Bullen en Honde-gevegt.

Cock fighting.

Hanen-gevegt.

Wrestling.

Worsteling.

The Race.

Paarde-loop.

I hear that there are also some Gladiators, or fighters for prizes, that do fight with all manner of offensive Arms.

Ik heb horen zeggen datter ook schermers zijn die met alle quetselijke wapens vegen.

You have heard the truth.

Gy hebt de waarheit gehoort.

When do they fight?

Wanneer vegen zy?

I would fain see them.

Ik woufe wel zien.

They do fight often enough.

Sy vegen dikwils genoeg.

We shall see them
when you please.

What other recreations have you?

We have the ringing
of Bells, which is
not used in any other
place in the
World.

You have some other
recreations that you
do not tell me of.

There are many others,
but it would
be too tedious to
entertain you of all.

You have two among
the rest in this
Town, that I find
very troublesome.

Which are they?

The Foot-ball, and
throwing at Cocks.

I confess that these
two pastimes are
somewhat troublesome,
because they
are used in the
streets, but it is only

t'Samen-spraak.

*Wy sullen se zien als 't u
belieft.*

*Wat ander tijdkorting
hebt ghy?*

*Wy hebben 't geluit der
klokken, 't welk in
geen ander plaats
des werelts gebruykt
wert.*

*Gy hebt nog ander tijt-
korting daar ghy my
niet van en verbaelt.*

*Daar zijn vele andere,
maar het sou te lang
zijn u van alles te
verhalen.*

*Gy hebt'er twee onder
andere in dese Stadt,
die ik zeer lastig vin-
de.*

Welk zijn zy?

*Den voet-bal, en 't ha-
ne smijten,*

*Ik beken dat dese twee
tijdkortingen lastigh
zijn, ter oorzaak
datse in de straten
gebruikt worden, maer
't zijn alleenlijk de
the*

Dialogues.

the Prentices, the vulgar sort, and Children, that play at them.

Those plays should not be permitted in the Streets.

For beside; the trouble that they cause to those that go and come, they break often their legs at one, and at the other; an unhandy fellow will throw his stick at some bodie's head, as such a thing doth too often fall out.

You say right, but as custome is a second nature, we do not find that so extraordinary as forraigners do:

You have another sort of recreation, that many other Nations do want.

t'Samen-spraak. 89

leer-jongens, 't gemeene volk en kinderen die dit spel spelen.

Men behoorde dese spelen op straat niet toe te laten.

Want benevens het ongemak datse veroorzaken aan die daar gaan en komen, brekense veel-maals d'een of d'ander een been; een onbesuift gezelschap sou ymant met een stok aan't hooft smijten, gelijk dat te veel gebeurt.

Recht geseyt; maar gelijk de gewoonte een tweede natuur is; vinden wy dat soo vreemt niet als die van buyten.

Gy hebt een ander soort van verlustiging, dat vele andere Natien ontbreekt.

The recreation of taking Tobacco.

I confess it, but it is in a manner necessary to us, because of the moisture of our Countrey, and our drinks, which make us more flegmatick then the French, Italians, and Spaniards.

How long hath Tobacco been used in England?

About 87 years.

How did they do afore that time?

Then they were forced to be without it.

People were as healthful as they are at present.

I wish there were none at all.

Why not?

Because I should lose the habit of taking it.

De verlustiging van Toebak te roken.

Ik beken 't, maar den Toebak is ons eenig-sins nootsakelijk, ter oorzaak van de vochtigheid onses Lands, en den drank die ons vochtiger van natuur maakt als de Franken, Italianen, en Spanjaerden.

Hoe lang heeft men den Toebak in Engeland gebruikt?

Omtrent 87 jaar.

Hoe dede men voor dien tijd?

Doen was men gedwongen zonder die te zijn.

Men was alsoo gesont als tegenwoordig.

Ik wens dat'er keel geen en waar.

Waarom niet?

Om dat ik se my ont-wennen sou te roken.

Dialogues.

Do you take some?

Yes, I am used to it.

I cannot live without Tobacco.

I cannot leave it.

For my part I 'le never take any.

I will not use my self to it.

I advise you so.

They say that Women use it too.

Among the vulgar sort of people some use it.

I have been told that in many Shires in England, they send Children to School with a pipe of Tobacco for their breakfast.

That is true.

What can not a custom do?

It is a bad custome.

Let us speak a little of England in general.

With all my hearth.

t'Samen-spraak. 91

Rookt ghy se?

Iazik bender toe gewent.

Ik sou niet sonder Toebak kunnen leven.

Ik kan 't niet laten.

Wat my belangt, ik wilse nooit roken.

Ik wil my daer niet toe wennen.

Ik rade u zoo.

Men siet datse de Vrouwen ook roken.

Onder 't gemeine volk doen 't sommige.

Men heeft my geséit dat-ter veel Lantschap- in Engelandt zijn, daar men de Kinders met een pijp Toebak te school sent voor ha- ren ontbijt.

Dat is waar.

Wat kan een quade ge-woonte niet doen?

't Is een quade gewoonte Laet ons in 't gemein een weinig van Engeland spreken.

Van gantscher herten.

How long hath the Christian Religion been established in England?

It is affirmed by ancient and modern Authors, that in the 12th. year of the Emperour Nero St. Peter preached here baptized many, and ordained Bishops, Priests, and Deacons; that immediately after St. Stephen's death, Joseph of Arimathea came into England, preached and died here: That the Church of Glastonbury in Somersetshire was the first Christian Church in all the World, built 31 years after Christ's death; and that St. Paul was permitted to preach

Hoe lang heeft den Christen Godsdienst in Engelandt opgerigt geweest?

Veel oude en nieuwe Auteurs bevestigen, dat in 't twaelfste jaar des Keyfers Nero St. Pieter alhier preekte, en doopte veel personen, en stelde Bisschoppen, Priesters, en Diakens; dat dadelijk na de doot van St. Steven, Joseph van Arimathea in Engelandt quam prediken, en stierf daar. Dat de Kerk van Glastonbury in Somersetshire d'eerste Christen Kerk is die in de heele wereldt geweest is, gebouwt 31 jaar na de doot Christi; en dat 'et St. Paulus toegelaten wiert hier te prediken, eer dat hy here,

Dialogues.

here, before he was suffered so to do at Rome. And since that time in the year 180. the Christian faith was here first professed by publick Authority, under King Lucius, the first Christian King in the World.

I remember that I have read some such like thing in the Estates and Empires of the World.

How many Archbishopricks have you now in England?

Two, Canterbury and York.

And how many Bishopricks?

Six and twenty.

In France we have fifteen Archbishopricks, and an hundred and four Bishopricks.

't Samen-spraak. 93

't te *Romen* doen mocht. En zedert dien tijdt in 't jaar 180. heeft men hier openbare leeringe gedaan, door vermogenheit onder den *Koning Lucius*, den eersten Christen Koning in de Werelt.

Ik ben indachtigh iets diergelijke gelesen te hebben in de Staten en Heerschappyen des Werelts.

Hoe veel Aartsbisdommen hebje nu in Engeland?

Twee, Canterbury en York.

En hoe veel Bisdommen?

Ses-en-twintig.

In Vrankrijk hebben wy vyftien Aartsbisdommen, en hondert en vier Bisdommen.

I believe it, there is a great difference between England and France.

France is three times bigger then England.

How many great Cities have you in England.

Five and twenty.

No more?

We have also 641 great Market Towns, besides that several Villages and Hamlets.

Do you knowe what number of Parishes there may be?

There are nine thousand seven hundred and twenty five.

Is the soyl of England fertile?

Yes, it doth produce all manner of Fruits, Corn, Beans, Pease, Milk and Honey.

Ik gelove wel, daar is groot onderscheit tusschen Engelande en Vrankrijk.

Vrankrijk is driemaal groeter als Englands.

Hoe veel groote Steden hebt ghy in Engeland?

Vyf-en-twintig.

Niet meer?

Wy hebben ook 641 groote Markt-vlekken, benevens veel Dorpen en Dorpjes.

Weet ghy wat getal van Wijken of Karsspelen datter mogen zyn?

Daar zyn der negen duysent, seven hondert vyf-en-twintig.

Is 't aartrijk van Engeland vruchtbaar?

Ia, het brengt alderley vruchten voort, Koren, Bonen, Ertien, Melk en Honig.

Have

Have you plenty of
of Fowl?

Do you ask such a
question?

Weeneither want
Fowl, nor Filhes,
nor Venison.

You have a great plen-
ty of Sheep.

Yes, and the biggest
in the World.

That's the reason that
you have so great
plenty of Wool,
that you make such
good Cloth with.

You say right, our
Cloth is soo good,
and so cheap, that
all sorts of persons
are clothed there-
with.

How comes that great
abundance of wool,
and so cheap?

It proceeds; not only
from the Soyl, but
also from the free-
dome of Wolves in

Hebt gy veel gevogelte?

*Vraecht ghy zulcken
vraag?*

*Wy hebben geen gebrek
van vogelen noch vif-
sen, noch wiltbraat.*

*Gy hebt menigte van
Schapen.*

*Ja, en de grootste van
de werelt.*

*Dat is de reden dat ghy
sulken grooten over-
vloet van wol hebt,
daar ghy sulken goe-
den laken van maake*

*Gy segt regt, ons laken
is soo goet, en soo goet
koop dat alderley per-
sonen daar mede ge-
kleet werden.*

*Van waar komt den
grooten overvloet van
wolen zoo goet koop?*

*Zy komt niet alleen
voert van 't Aart-
ijk, maar ook datter
geen Wolven zijn in 't
gehele*

all the Country, so that we have no need of guarding our Sheep, and housing them by night, which cannot be done in other countries but at a great charge.

You have also abundance of good Dogs to guard your Sheep. For Dogs there are of all sorts and sizes.

You have also fine Horses.

Yes, and a great plenty, therefore we make little account of Mules and Asses, which are so much esteem'd in Italy and Spain.

They do us also good service in France.

You have no Vineyards.

We have some only

gebeele Landt, soo dat wy onse schapen niet hoeven te bewaren, noch by nacht te beschutten; 't welk in andere Landen niet gedaan kan worden, als met groote kosten.

Gy hebt ook menigte van goede honden om u schapen te bewaren. Aangaande de honden zijnder van alle slag en grooten.

Gy hebt ook schoone Paarden?

Ja, en een groote menigte, derhalven agten wy de Muilders en Ezels weinig, die soo veel in Italiën en Spanjen geacht werden.

Sy doen ons ook goeden dienst in Frankrijk.

Gy hebt geen Wijn-gaardens.

Wy hebbender eenige
for

Dialogues.

for curiosity.

We could have enough in the Southern parts of England, as heretofore they have been common enough, but by the means of Navigation, we have Wine at a cheaper rate than if we should make it here.

Beside that our ground is far better for producing Corn, and for Cattel.

I believe it.

Of the Law of England.

By what Laws is England governed?

We have several Laws, according to the nature of affairs, and the diversity of places.

First, the Common Law.

2. Statute Law.

t'Samen-spraak. 97

uyt nieuwsgierigheit.

Wy konder ghenoegh hebben in Zuid-Engeland, gelijk ze voor desen gemeyn genoeg geweest zyn: maar ter oorsaak van de Schip-vaart hebben wy den Wijn beter koop als of wy het hier maaken konde.

Daar-en-boven is onsen gront veel beter om Koren, en Vee-voeder voort te brengen.

Ik staa't toe.

Van de Wet van Engelandt.

Door wat Wetten worde Engelandt geregeert?

Wy hebben verscheyden Wetten na den aart der zaken, en na de verscheidenheit der plaatsen.

Ten eersten, het gemeine Recht.

2. Het gestelde Recht.

3. Civil

3. Civil Law.

4. Canon Law.

What is the Common Law?

It is nothing else but the common Customs of the Kingdom, which have by length of time obtained the force of Laws.

And the Statute Laws?

They are Laws made by the several Kings of England, by the advice and consent of all the Lords and all the Commons of England, by their Representatives in Parliament.

What is the Civill Law?

It is the written Law, wherein is to be found what all the greatest men in the World have devised by their own wis-

t'Samen-spraak.

3. *Het burgerlyke Regt.*

4. *Het Geestelyke (of Canonlike Regt.*

Wat is't gemeine Regt?

Het is anders niet als de gemeine gewoonte des Koningryks, die door langheit van tye de kracht des Wets verkregen heeft.

En de gesette Wetten?

Die zyn Wetten, welke door verscheiden Koningen van Engelandt gemaakt zyn, by den Raat en bewilliging van al de Heeren en Gemeinten van Engelandt, vertoont door de gestelde in den Hogen Raat.

Wat is't Burger-Regt?

Het is de gescreven Wet, waar in te vinden is al dat de grootste Mannen des werelds bedacht hebben by haer eigen wijsheit dom

dom or reason, in the space of many hundred years, or have drawn from all the Nations of the World.

It is a Law that may be considered as a production of the common reason of all men, establisht both for the good of the people, and the conservation; of the affairs of all Nations in the World.

What punishments are there in England for Criminals?

All Crimes in England for which Criminals are put to death, are either High treason, Petty treason, or Felony.

What do you call High treason?

It is that which you call in France, Cri-

of reden; in den tyt van veel hondert jaren of getrokken hebben van alle volkeren des Werelds.

Het is een Wet die be- tracht mag worden als een voortbren- ging van de gemeine reden aller menschen opgerigt beide voor 't beste des volks, als tot bescherming der zaken van alle Na- tien des Werelds.

Wat straffingen zyn der in Engelandt voor Quaatdoenders?

Alle misdaden in Enge- landt, om welke mis- dadigers, ter doot ge- brogt worden, zyn, of hoge verraderije, of kleine verraderije, of vilonye.

Wat noemt ghy hoge Verraderije?

Het is dat, welk ghy in

minal of Leze Majestie.

What punishment is inflicted on that sort of Criminals?

They are laid upon a Hurdle or Sledge, and they are drawn to the Gallows, there hanged by the neck, they are cut down while they are yet alive, then their entrails are pulled out and burnt before their face, then their heads are cut off, and their body divided into four parts.

How do they dispose of their bodies so quartered?

They are hang'd or impail'd where the King commands, and it is commonly

t'Samen-spraak.

Vrankryk noemt *crime de lese Majesté*, dat is, misdaat tegen d'Overste.

Wat lijf-straf doet men dat slag van misdadigers lyden?

Sy werden op een Slede geleit, en na de Galg gesleept, en daar by den hals opgehangen, en werden levendigh afgesneden, dan wert haar't ingewant uitgetogen, en voor haar gesigt verbrant; daar na wert haar't hoof afgebouwen, en haar ligchaam in vier deelen verdeelt.

Wat doense daar na met die vier deelen des ligbaams.

Sy werden gehangen, of op palen geset daar't de Koning gebiet, en 't is gemeintlyk boven
over

Dialogues.

over the City Gates.

How long are they left there?

They are never taken away.

Do they lose their Estate?

Yes, all their Lands and Goods whatsoever are confiscated.

Their Wives lose their Dower, their Children their Nobility, and their right of inheriting.

What is that you call Pety treason?

It is when a servant killeth his Master or Mistriss, or a Wife killeth her Husband, or a Clergy man his Prelate, to whom he oweth obedience.

What is the punishment for that Crime?

t'Samen-spraak. 101
de Poorten van de Stadt.

Hoe lang werden sy daar gelaten?

Sy werden nooit weg genomen.

Verliesen sy haar goederen?

Ia, al haar Landt en Goederen zijn verbeurt.

Hare Wyven verliezen haar bruitschat, hare kinderen werden onedel, en mogen van haar Ouders niet erven.

Wat noemt ghy kleine verraderije.

Het is wanneer een dienaar zijn Meester of Vrouwe ombrengt; of een Wijf baren Man, of een Kerkelyk man zijn Geestelyk Heer, aan wien hy gehoorsaamheyt schuldig is.

Wat straffe is'er voor die misdaat?

The Criminal is to be drawn (as I have said) and to be hang'd by the neck till he be dead.

But I was told that those Women that kill their Husbands are burnt alive.

It is true, as also those that are guilty of High treason.

What is Felony?

The other Crimes under Petty treason are call'd by that name, as Murthers, Thefts, Rapes, Burnings, &c.

What is the punishment?

It is to be hang'd by the neck till they are dead.

And if a Peer of the

Desen misdadiger wert gesleept (gelijk ik geset heb) en wert by den bals gehangen tot dat hy doot is.

Maar ik heb horen seggen, dat die Vrouwen die hare Mannen om brengen, levenaigh verbrant werden.

Dat is Waar, als ook de selve die misdadigh aan hooge verraderije zijn.

Wat is vilonye?

De ander misdaden onder kleyne verraderije werden met die naam genoemt, als Moorderijen, Dieverijen, Roverijen, Brandstigtingen, &c.

Wat is de straffing?

Het is om gehangen te worden by den bals, tot dat'er de doot na volgt.

En indien een genoot des Realm

Dialogues.

Realm commit one of those Crimes, is his punishment the same?

His condemnation is the same with that of common persons but usually the King doth extend his favour to such, as to cause them only to be beheaded.

May the King give his pardon to a Criminal that is guilty of death?

Yes Sir.

Is the King absolute?

He is so absolute, that he onely by his Royal Prerogative hath power without Act of Parliament to declare War, make Peace, send and receive Ambassadors, make Leagues and Treaties with

t'Samen-spraak. 103

Rijks een van dese drie misdaden bedrijft, liet hy de selve straffing?

Hy wert even en alleens veroordeelt als een gemeen Persoon: maar de Koning doet hem gemeenlyk de gunst, dat hy hem alleen laat onthoofden.

Mag de Koning genade geven aan een misdadiger die de doot schuldig is?

I. i, myn Heer.

Is de Koning volkomen eigen-magtig?

Hy is soo eygen-magtig, dat hy alleenlyk by zijn Koninglyke voorrecht macht heeft, sonder kennis van den Hoogen Raad, oorlog te verklaren, vrede te maken, Ambassadeurs te senden en te ontfangen, verbon-

any forreign States,
give Commissions
for levying Men and
Arms by Sea and
Land, or for pres-
sing of men if need
require.

Is it the King that
disposes of all the
Magazines, Ammu-
nitions, Castles, and
Fortresses?

Yes, as also of Ports,
Havens, and Ships
of War.

He rules the publick
Moneys, appoints
the mettall, weight,
purity and value
thereof, and by his
Proclamation ma-
kes any forreign
Coyn to be lawfull
money of England.

Is it the King that
convokes a Parlia-
ment?

t'Samen-spraak.

*den en bandelingen
te maken, met Prin-
cen en vreemde Sta-
ten, en geven bevel
om Volk te werven,
en wapens ter Zee
en te Land, en om
volk te dwingen als't
den noot vereischt.*

*Is 't de Koning die alle
Wapen-plaatsen, oor-
logs-behoefsten, Ka-
stelen en sterkten be-
schikt?*

*Ja, gelijk mede havens
en oorlogs-schepen.*

*Hy beschikt het gemeine
gelt, beslegt het me-
taal, gewicht, suiver-
heyt en waarde daar
van, en door sijn be-
kent-making, doet hy
vreemde munte wet-
tig gelt van Engeland
sijn.*

*Is 't den Koning die den
Hogen-raet t'samen
roept?*

Yes,

Dialogues.

Yes, and he also that adjourns, prorogues, removes, and dissolves it of his meer will and pleasure.

Hath not the Parliament power to make Bills or Acts?

Yes, but not (without the Kings consent.

He may refuse (without rendring any reason) to give his Royal assent to any Bill passed by both Houses, without which a Bill is a body without a soul.

He may at pleasure encrease the number of the Members of both Houses, by creating more Barons, and bestowing Priviledges upon

t'Samen-spraak. 105

Ja, en by ist ook de Welke daagt, uitselt, verandert, verlengt, en te niete doet na sijn eigen wil en welbehagen.

Heeft den Hogen-raadt geen macht om Besluitingen of Acten te maken?

Ja, maar niet sonder des Konings bewilliging.

Hy mach weygeren (sonder reden van sijn weygering te geven) aan eenig besluit of hantschrift sijn Koninglijke bevestiging te geven, sonder de welke een beslyt is, gelijk een lichaam sonder Ziel.

Hy mach na sijn welbehagen het getal der Leden van beyde Huysen vermeerderen, door't maken van meer Vrybeeren, en geven der Voor-

any other Towns to
send Burgesses to
Parliament.

Is it the King that hath
the choice and no-
mination of all
Commanders and
other Officers at
Land and Sea?

Yes, and it is he also
that hath the choice
and nomination of
all Magistrates,
Counsellors, and
Officers of State, of
all Bishops, and
other high Dignities
in the Church.

It is the King onely
that confers or be-
stows all Honours.

He may erect new
Counties, Bishop-
ricks, Universities,
Colledges, Hospi-
tals, Schools, Fairs,
Courts of Justice,
to enfranchise or

*rechten op andere
Steden, om eenige
van hare Burgers in
't Parlament te kiesē.*

*Heeft de Koning die
verkiefsing en noe-
ming van alle Gebie-
ders en andere
Ampts-bedienaars te
Land en te Water?*

*Ja, hy kiest en noemt
ook d'Overigheden,
Raatsheeren, Staats-
bedienaars, alle Bis-
schoppen, en andere
Kerkelyke waerdig-
heden.*

*'t Is de Koning alleen
die alle Eer-ampten
begeeft?*

*Hymach nieuwe Graaf-
schappen, Bisdom-
men, Universiteiten,
Collegien, Gastbui-
sen, Scholen, Mark-
ten en Hoven der ge-
rechtigheyt opregten,*

na-

Dialogues.

naturalize Strangers
or Aliens, hath
power to grant Let-
ters of Mart or Re-
prisal.

What Revenue hath
the King?

Hee hath twelve hun-
dred thousand pound
sterling a year.

In what doth it con-
sist?

In Demefnes, or in
Fee-farm Rents, in
Land belonging to
the Principality of
Wales, Dutchy of
Cornwall, and Dut-
chy of Lancaster, in
tenths and first fruits
in Reliefs, Fines,
Amercements, and
Confiscations, but
more especially in
the Impost upon
imported and ex-
ported Goods, upon
Liquors drink in

t'Samen-fpraak. 107

by heeft macht om
Vreemden tot Inge-
boren te maken, en
Brieven van herba-
ling of afparfing te
geven.

Wat inkomften heeft de
Koning?

Hy heeft twaelf bondert
duyſent pont ſter-
lings's jaars.

Waar in beſtaat het?

In Heerſchappijen, vaſte
Inkomſten, en in
Landerijen, beho-
rende tot 't Hartog-
dom van Walsland,
en 't Hartogdom van
Cornwal, en 't Har-
togdom van Lancaſ-
ter, of in Tienden en
eerſtelingen der
Vrugten, in ontlof-
ſing, boeten, en ver-
beurten van Goede-
ren: maar beſon-
derlyk in de Tol van
ingebrochte en uy-

*England, and upon
Fire-Hearths.*

Is this Country very
populous?

It must needs be so, for
the King is able to
raise two hundred
thousand English
Men, and fifty thou-
sand Horse.

That is not credible.
During the late Re-
bellion were com-
puted to be in Arms
on both sides such a
number, yet (which
is admirable) scarce
any missed of them
in any City, Town,
or Village.

How many Ships of
Warre hath the
King?

He hath an hundred

*gevoerde Goederen,
op den drank in En-
geland, en op vuur-
beerden.*

*Is dit Landt seer be-
volkt?*

*'t Moet nootzakelijk soo
zyn, want de Ko-
ning machtig is om
twee hondert duisent
Engelse krÿgs-kneg-
ten te voet te lich-
ten, en vyftig duisent
Ruyters.*

Dat is ongelooftlyk.

*Gedurende de laatste we-
derspannigheit, wa-
render sulken getal
aan beyde zyden in de
wapenen gerekent,
nochtans ('t welk ver-
wonderlyk is) wier-
dender nauwlyks eenige
gemist in Steden of in
Dorpen.*

*Hoe veel Oorlog-sche-
pen heeft de Koning?*

*Hy heeft'er hondert van
mighty*

Dialogues.

mighty great, and
the best built in the
World, and he can
hire two hundred
stout Merchant
Ships almost as
considerable as the
Ships of War.

Have you good Sea-
men?

I do not believe that
there are better in
the World.

Nor I neither.

They say that the King
of England hath a
very fine and well
governed Court.

I entreat you to teach
me some particulars
of it, and first of the
Ecclesiasticall Go-
vernment.

With all my heart.

There is first a Dean of
the Kings Chappel,
who is usually some
grave learned Pre-
late, chosen by the

t'Samen-spraak. 109

de grootste en best ge-
timmerde des wereljs,
en hy kander twee
hondert kloeke Koop-
suy-schepen huuren,
ook byna soo groot als
d'Oorlog-schepen.

Hebt ghy goet Zee-
volk?

Ik geloof niet datter be-
ter Zee-luy in de we-
reld zijn.

Noch ik ook niet.

Men sejt dat de Koning
van Engelandt een
seer schoon en wel ge-
regeert Hof heeft.

Ik bid u my duer iets in't
besonder van te on-
derrechten; en ten
eersten van de Ker-
kelijkeregeering.

Van ganscher herten.

Daar is ten eersten een
Deken van de Ko-
nings Kapel, die ge-
meentlyk een stadig en
geleert geestelyk Heer
King,

King, and who in that quality acknowledgeth no Superior but the King.

Who is now in possession of that Charge?

It is Dr. *Blanford*,
Bishop of Oxford.

Hath the any Fees?

He hath 200 pounds a year, and a Table.

By him are chosen all other Officers of the Chappel, a Subdean, thirty two Gentlemen of the Chappel, where of twelve are Priests, and twenty Gentlemen, commonly call'd the Clerks of the Chappel.

Are there any Children of the Musick?

There are twelve.

How many Chaplains are there?

t'Samen-spraak.

is, gekosen van de Koning, en die in die hoedanigheyt geen ander overigheyt erkent als de Koning.

Wie besit dat Ampt tegenwoordig?

't Is Doctor *Blanford*,
Bisschop van Oxford.

Heeft hy eenig loon?

Hy heeft 200 pont sterlings'sjaars, en sijn Tafel.

Door hem werden alle andere bedienaers van het Kapel gekosen, een Onder-deken of Sanger van de Kapel, 32 Edelmanns, twaelf van die zyn Priesters, en twintigh Edelmanns, die men gemeenlyk Klerken van de Kapel noemt.

Zynder ook eenige Koor-sangers?

Daar zynder twaalf.

Hoe veel Kapelanen zynder?

There

Dialogues.

There are forty eight
in ordinary.

Besides many extraor-
dinary.

Are they learned?

They are usually Do-
ctors in Divinity.

What Fees hath the
Subdean?

An hundred pounds a
year.

And the Priests or
Clerks of the Chap-
pel,

They have each 70
pounds yearly.

What other Ecclesi-
astical Officers are
there?

There is the Clerk of
the Closet, which
is Dr. Crew, Dean
of Chichester.

Dr. Henchman, Bi-
shop of London, is
High Almoner.

And his Sub-Almoner
is Dr. Perinckef.

t'Samen-spraak. III

Daar zijnder gemeen-
lijk acht-en-veertig.

Behalven vele buyten de
gemeene ordening.

Zijnse geleert?

Sy zijn gemeenlijk Doc-
tors in de Godtheit.

Wat loon heeft d'Onder-
deken?

Hondert pont sterlings
's jaars.

Ende Priesters of Kler-
ken van de Kapelle?

Sy hebben elk 70 pont
sterlings's jaars.

Wat ander Kerkelyke
Bedienaars zijnder?

Daar is de Klerk van de
geheyme Kamer, en

't is Doctor Crew,
Deken van Chichester

Doctor Henchman, Bis-
schop van Londen is
hogen Armen besor-
ger.

En zijn onder Armen
besorger is Doctor
Perinckef.

Now let us talk of the
Civil Government.

*Laat ons nu een weynig
van de Burgerlyke
Regeering spreken.*

For the civil Govern-
ment of the Kings
Court, the chief
Officer is the Lord
Steward of the Kings
Houshold.

*Aangaande de Burger-
lyke Regeering van 't
Konings Hof, den
voornaamsten bedie-
naar is den Heer Hof-
meester van des Ko-
nings Hofhouding.*

Who doth enjoy that
eminent employ-
ment?

*Wie geniet dat wichtigh
Ampt?*

It is the Duke of Or-
mond.

*Het is den Hartogh van
Ormond.*

What is his Office?

Wat is syn Ampt?

He hath Authority
over all Officers and
Servants of the
Kings house, except
those of his Ma-
jesties Chappel,
Chamber, and Sta-
ble.

*Hy heeft gesag over alle
Officiers en Dienaars
van des Konings huis,
uitgenomen die van
syn Grootmogentheits
Kapelle, Kamer en
Stal.*

He is the Judge of all
the disorders com-
mitted in the Court.

*Hy is Rechter van al de
ongeregeltheden die
in 't Hof bedreven
werden.*

Who is the second

*Wie is de tweede Ampt-
Offi-*

Dialogues.

Officer of the Kings
house?

It is the Lord Cham-
berlain, Earl of St.
Albans.

He hath the over-sight
of all the Officers
belonging to the
Kings Chamber,
except the precincts
of the Kings Bed-
Chamber.

He hath also the
over-sight of all the
Officers of the War-
drobes, of at all his
Majesties Houses,
and of the removing
the Wardrobes, and
of Beds, Tents, Re-
vels, Musick; Come-
dians, Hunting,
and of all things
that are for his
Majesties recreation;
of the Messengers,
trumpetters, Drum-
mers, and of all
Handicrafts retain-

t'Samen-spraak. 113

*man van des Konings
huys?*

*Het is den Heer Kamer-
ling, Graaf van Sint
Albans.*

*Hy heeft de opzicht van
al de bedienaars die
tot des Konings ka-
mer behooren, uitge-
nomen den omgang
van des Konings Bed-
kamer.*

*Hy heeft ook 't opzicht
van al de Beambten
der kleeer-kasten in al
des Konings huysen,
en van al de vervoe-
rende kleeer-kasten,
of van Bedden, Ten-
ten, Jacht, en van
alle dingen die tot de
verlustiging van sijn
Groot-machtigheydt
dienen, van de Boden,
Trompetters, Trom-
slagers, en van alle
handwerken gebrui-
den in Konings dienst.*

ed in the Kings
service.

As also of the Heraults, Pursivants, and Sergeant at Arms, of all Physicians, Apothecaries, Surgeons, Barbers, &c.

To him also belongeth the over-sight of the Chaplains, and the direction of Coronations, Marriages, Entries, Cavalcades, Funerals, &c.

Most of the above-named Offices and Places are in the gift and disposition of the Lord Chamberlain.

Who is the third great Officer of the Kings Court?

It is the Duke of Buckingham, who is

Als ook op de Wapendragers, navolgers, en bedienaars der wapenenen, Medecijn-meesters, Apotckers, Genees-meesters, Baart-scheerders, en zoo voort.

Aan hem behoort ook de opzicht der Cappellaans, en de bestiering der Kroning, Houwelyken, inkomsten, inhalingen te peerde, Begravenssen, &c.

Meest van de bovengenoemde ampten en plaatsen zijn in de gift en beschikking van den Heer Kamerling.

Wie is den derden grooten Officier van de Konings Hof?

Het is den Hartog van Buckingham, die's the

Dialogues.

the Master of the
Horse.

He hath the disposal of
all the Kings Stables,
and Races of Hor-
ses.

He hath also under his
power the Escuries
and Pages; the
Footmen, Grooms,
Riders of the great
Horses, Farriers,
Smiths, Coachmen,
Sadlers, and all other
Trades belonging
to the King Stables.

He hath the charge of
all Lands and Re-
venues appointed
for the breed of
Horses, and other
charges of the Sta-
ble.

He onely hath the pri-
viledge to make use
of any Horses, Pa-
ges, and Footmen,
belonging to the

t'Samen-spraak. 115
opperste Stalmee-
ster.

Hy heeft de beschikking
van al de Konings
Stallen, en Loop-
plaatsen der peerden.

Hy heeft ook onder zijn
gebied de Staljon-
kers, Voetknechten,
Dienaars, Bereyders
der groote peerden,
Hoef-smeden, Smits,
Koetsiers, Zadelma-
kers, en alle andere
Ambachts-lieden die
tot des Konings Stal
bebooren.

Hy heeft de bediening
van al de Landerijen
en inkomsten bestemt
voor 't voeder der
Peerden, en andere
onkosten des Stals.

Hy heeft alleenlijk de
vrybeyt om sich te
dienen van de Paar-
den, Stal-jonkers, en
Voetknechten van
H Kings

Kings Stable.

At any solemn Cavalcade or Entries, he rides next behind the King, and leads a Horse of State.

Who is the fourth great Officer?

Most of the other Officers of the Kings House, are under these three principal Officers;

First, In the Compting-house, are under the Lord high Steward.

The Treasurer of the Household.

The Comptroler.

The Cofferer.

The Master of the Household.

Two Clerks of the Green Cloth.

Two Clerks Comptrolers.

One Sergeant.

*t'Samen-spraak.**des Konings Stal.*

In heerlyke inhalingen, rijt hy naast agter de Koning, en leit een pronkpaart.

Wie is de vierde opperste Officier?

De meeste ander Amptmans van de Koningshuis, zijn onder de se drie opperste Officiers;

Eerst die in de Rokenkamer, zijn onder den opper Heer Steward.

De Schat-meeester van de Hofhouding.

De tegen-rol-bouder.

De meester van de geldkassé.

De Hove-meeester.

Twée Klerken van 't groene kleeed.

Twée Klerken tegenrolbouders.

Een Gerechts-dienaar.

Two

Dialogues.

Two Yeomen.

Two Clerks of the
Assignment.

The Groom.

Two Messengers.

It is call'd the Compt-
ing-house, because
the accompts for all
expences of the
Kings Household are
there taken dayly by
the Lord Steward,
and the other Offi-
cers that I have now
nam'd you.

It is they also who
there make provisi-
ons for the Houf-
hold, according to
the Law of the Land,
and make payments
and orders for the
well governing of
the servants of the
Household.

Who is the Treasurer
of the Kings House?

t'Samen-spraak. 117

*Twee Jeomen of mede-
hulpers.*

*Twee Klerken van de
Ampten.*

De kamer-bedienaar.

Twee Boden.

*Het wert de Reken-ka-
mer genoemt, om
dat al de Rekeningen
van de bekostingen
van des Konings Hof-
houding daar dage-
lijks ontfangen wor-
den by de opper Hof-
meester, en andere
Officiers dien ik nu
genoemt heb.*

*Sy zijn't ook die de ver-
zorging voor de Hof-
houding kopen, na de
wet des Landts, en
doen betalingen en
regels voor de Rege-
ring van al de diena-
ren des Hofs.*

*Wie is de Schat-meester
van des Konings huis?*

It is Sir *Thomas Clifford*, he is one of the Kings Privy Council, he hath power with the Comptroller and Steward of the Marthalsey to hear and determine Treasons, Felonies, and other inferiour crimes committed within the Kings Palace, in the absence of the Lord Steward.

Who is the Comptroller?

It is *Francis Lord Newport*, his Office is to controul the accounts and reckonings of the Green Cloth.

What do you mean by the Green Cloth?

It is a Table in the Compting-house, cover'd with a Green Carpet,

Het is Heer Thomas Clifford, hy is een van den geheymen raat des Konings, hy heeft macht met den tegen-rol-bouder, en Hof-meester van dat wijkmeesterschap, om boren en te besluiten tegen verraderyen, Fellonien en ander minder misdaden, bedreven in de Konings Hof, in't afwesen van de opper hofmeester.

Wie is den tegenrolhouder?

't Is Heer Frans Newport, zyn bediening is om de rekeningen van 't Tapijt tegen te schryven.

Wat meent gy by 't groene Tapijt?

Het is een Tafel in de Reken-kamer gedekt met een groen Tafelkleet, daar de Officiers

Dialogues.

where at sit the Officers last mentioned, whereof the three first are usually of the Kings Privy Council, and that Green Cloth is a Court of perpetual Jurisdiction established in the Kings House, It is the first and most ancient Court of England, and hath the charge and over-sight of the Kings Court-Royal for matters of Justice and Government, with Authority for maintaining the Peace within 12 miles distance wheresoever the Court shall be, and the power of correcting those that shall any way offend within the Kings House.

t'Samen-spraak. 119

ciers aansitten die ik laast genoemd heb, hier van zijn de drie eersten gemeynlijk van de Konings geheime Raat, en dat groene Tapijt is een Hof van geduurige regeering, opgerecht in des Konings huys, het is 't eerste en oudste Hof in Engeland, en heeft het hooge gebied en opsicht van 't Konings Hof rojael, in zaken van geragtigheyt en Staats-regeering, met gesag de vrede t'onderhouden 12 mijlen in 't ronde, waar ergens 't Hof sal zijn, en macht om te straffen die gene die eenigerwijse overtreden in 't Konings Hof.

What is the charge of the Cofferer?

His charge is to have a special over-sight of other Officers of the King House, for their good demeanour and carriage in their Offices; and is to pay the Wages to the Kings Servants below stairs, and for provisions, by direction and allowance of the Green Cloth.

And the Master of the Household, what is his Office?

His Office is to survey the Accounts of the House.

And the Clerks, and Clerk Comptrollers?

By some of them the Bills are rolled and allowed, and sumn'd

Wat is des meesters Ampt van de gelt-kasse?

Sijn Ampt is een besonder opsigt over ander Officiers van 't Konings huis te hebben, op de goede hanthaving en zeden in hare bedieningen, en hy betaalt de Konings dienaars die om laag zijn haren loon, en voor de versorging by de bestiering en toestemming van 't groetne Tapijt.

En de Hof-meester, wat is zijn bediening?

Zijn bediening is de Rekeningen van 't huys over te zien.

Maar de Schrijvers, en Bewindhebbers der tegenrolhouders?

Sommige overzien en teikenen aan de besluytingen, en de an-

Dialogues.

up by the others.

For the rest of the Officers of the Compting House, they are not considerable.

What Officers hath the King in all the several Offices of his House?

It would prove too tedious to name every one of them in particular, therefore for brevity sake, you must know that in the several offices below stairs, *as for example.*

In the Bake-house.

In the Pantry.

In the Buttery.

In the Larder.

In the Pastry, &c.

The King hath about 250 persons, to wit, Officers, Sergeants, Clerks, Purvey-

t'Samen-spraak. 121

deren stellens vast.

Aangaande de rest der Officieren van de Reken-kamer, die zijn soo aanmerkelijk niet.

Wat Officiers heeft de Koning in al de bedieningen van zijn Huys?

Het sou te lang vallen die al in 't besonder te noemen, derhalven om kortheids wille, ghy moet weten dat in de verscheyden bedieningen die om laag zijn, als voor exempel.

In de Bakkerije.

In de Brootkamer.

In de Bottelrije.

In de Lardeerije.

In de Pastey-bakkerije, &c.

De Koning heeft omtrent 250 personen, te weten: Officiers, Gerechts-dienaars,

ors, Pages, Grooms,
Wine-Porters, and
Wood-Bearers, &c.

Who are the Officers
of the Kings Bed-
Chamber?

The King hath thir-
teen Gentlemen of
the Bed-Chamber,
who consist usually
of the Prime Nobi-
lity of *England*,
whereof the first is
call'd Groom of
the Stole.

What 's the meaning
of these words,
Groom of the
Stole?

The meaning is a
Groom or Servant
of the Robe or Vest-
ment. He hath the
Office and Honour
to put on his Ma-
jesties Shirt every
morning, and to
order the things of

t'Samen-spraak.

*Klerken besorgers,
Staat-jonkers, die-
naars, wijn-dragers,
en houtdragers, &c.*

*Wie zijn die Officiers
van de Konings Bed-
kamer?*

*De Koning heeft der-
tien Edelmannen van
de Bed-kamer, die
gemeinlijk bestaan
van den hoogsten
Adel van Engeland,
waar van d'eerste ge-
naamt wort Dienaar
van den Stoel.*

*Wat is de meening deser
woorden Dienaar
van den Stoel?*

*De meening is een knecht
of Dienaar van de
kleeren. Hy heeft de
bediening en eer om
alle morgen de Koning
't hemt aan te doen,
en alle dingen van de
Bed-kamer te be-
schikken.*

the

the Bed-Chamber.

What's the Office of
all the Gentlemen
of the Bed-Chamber?

Their Office is to wait
each one in his turn
a Week, in every
quarter, in the Kings
Bed-chamber, there
to lye all night on a
Pallet-Bed, and in
the absence of the
Groom of the Stole
to supply his place.

Pray tell me their
Names.

The first Gentleman
is *John Earl of Bath*,
Groom of the Stole

George Duke of Buc-
kingham.

Charles Duke of Rich-
mond.

Christopher Duke of
Albemarle.

William Duke of New-

Wat is de bediening van
al de Edelmans der
Bed-kamer?

Haar bediening is om
by beurten elk een
week in 't vierendeel
jaars in de Konings
Bed-kamer te die-
nen, en daar alle
nachte op een opvou-
beddetjen te slapen,
en in 't afwesen des
Dienaars van den
Stoel zijn plaats te
bekleden.

Ik bid u, segt my haar
namen.

Den eersten Edelman is
Joannes Graaf van
der Bath, Dienaar
van den Stoel.

Joris Hartog van Buc-
kingham.

Karel Hertog van
Richmond.

Christoffel Hertog van
Albemarle.

Wilhelm Hertog van
H 5 castle.

*castle.*Earl of *Ogle.*Earl of *Ossery.*Earl of *Suffolk.*Earl of *Rochester.*Lord *Gerrard.*Lord *Crofts.*Duke *Lauderdale.*Lord *Mandevil.*Lord *Buckhurst.*Who is the Vice-
Chamberlain?It is Sir George Car-
teret.Is there a Keeper of
his Majesties Privy
Purse?Yes, likewise a Trea-
surer of the Cham-
ber, and a Surveyor-
General of his Ma-
jesties Works.What Office hath the
Earl of *Clarendon's*
second Son?He is Master of his
Majesties Robes,
his Office is to have
the ordering of all

i'Samen-spraak.

*Nieuukastel.**Graaf van Ogle.**Graaf van Ossery.**Graaf van Suffolk.**Graaf van Rochester.**Heer Gerrit.**Heer Crofts.**Hartogh Lauderdale.**Heer Mandevil.**Heer Buckhurst.**Wie is de Onder-ka-
merling?**Het is Heer Joris Car-
teret.**Is'er een bevaarder van
sijn Majesteys ge-
heime beurs?**Ja, en ook een Schat-
meester van de ka-
mer, en een opzien-
der van sijn Maje-
steys werken.**Wat bediening heeft de
Graaf van Claren-
dons tweede Soon?**Hy is meester van zijn
Majesteys kleeren,
zijn bediening is, al
de kleeren des Ko-
the*

Dialogues.

the Kings Robes, as those of Coronation, of St. Georges Feast, and of the Parliament, also of all his Majesties wearing Aparent, of his Collar of Esses, Georges, and Garters beset with Diamonds and Pearls.

How many Grooms of the Bed-Chamber?

Twelve.

How many Pages of the Chamber?

Six, whereof one is now Keeper of the Kings Cabinet-Closet.

For the Privy Chamber there are four Gentlemen-Ushers, who serve one at a time in the Privy Lodgings.

How many Gentlemen of the Privy-

t'Samen-spraak. 125
nings te beschikken, als die van de krooninge van St. Joris Feest, en van 't Parlement, desgelijken van al zijn dragende kleeding, van zijn hals-cieraat, en St. Joris kouse-hant, beset met Diamanten, en Peerlen.

Hoe veel knegbren van de Bed-kamer?

Twaalf.

Hoe veel Staat-jonkers van de kamer.

Ses, een van de welk is nu bewaarder des Konings Schat-kamer.

Voor de heymelijke kamer zijn vier Edel-mans-deurwaarders die by beurten dienen in de heymelijke vertrekken.

Hoe veel Edel-mans sijn der gemeynlijk van Cham-

Chamber in ordinary?

They are in number 48 all Knights or Squires of Note. They waite every quarter. Their Office is, twelve to wait on the Kings person within doors, and without so long as his Majesty is on foot, and when the King eats in the Privy-Chamber, they wait at the Table, and bring in his Meat. They wait also at the reception of Ambassadors, and every night two of them lye in the Kings Privy-Chamber.

There are six Grooms of the Privy-Chamber in ordinary, all Gentlemen of quality. These wait

t'Samen-spraak.
een gemeyne kamer?

Sy zyn 48 in 't getal, al Ridders, ofte aanmerkelyke Schil-knechten, zy dienen by quartieren haar bediening, twaelf zyn om binnens huys op de Koning te passen, en buyten zoo lang als zyn Majesteit op de bene is, en als de Koning in de geheymkamer eet, dienen zy de Tafel, en brengen de spys in, zy dienen ook in d'ontfanging der Hofgesanten, en elke nacht leggen daer twee van in de Konings geheyme kamer.

Daar zyn gemeynlyk ses knechten van de geheyme kamer, dewelke al de Edel-luy van waardigheit zyn, with-

Dialogues.

without Sword ,
Cloak, or Hat, whe-
reas the Gentlemen
of the Privy Cham-
ber wear alwayes
Clope and Sword.

In the Presence Cham-
ber there are alwaies
four Gentlemen-
Ushers daily waiters
in ordinary, and an
Assistant.

Are there none that
are quarter-waiters?

There are eight that
are to give directi-
ons in the absence
of the four daily
waiters.

How many Grooms
of the great Cham-
ber?

Fourteen.

And four Pages of the
Presence-Chamber.
Six Gentlemen-wait-
ers.

How many Cup-bear-
ers in ordinary?

t'Samen-spraak. 127

*zy dienen sonder de-
gen, mantel, of hoet,
in plaats dat de Edel-
mans van de geheim-
kamer, altyt mantel
en degen dragen.*

*In de kamer van tegen-
woordigheyt daar zyn
altijt vier Edele deen-
waarders die gemein-
lyk alle daag dienen,
en een Bystander.*

*Zijn daer geen die by
quartieren dienen?*

*Daar zynder acht, die
alle saken in't afwe-
sen beschikken, van
die vier anderen die
dagelyks dienen.*

*Hoe veel Knechten zyn-
der van de groote Ka-
mer?*

Veertien.

*En vier Staatjonkers van
de kamer der tegen-
woordigheyt.*

*Ses Adelyke Dienaars,
Hoe veel Schenkers zyn-
der gemeinlyk?*

There

There are five , and
four Carvers.

Four Sewers to the
Kings Person in or-
dinary.

Four Esquires of the
Body in ordinary.

What is their Office ?

To guard the Kings
Person by night , to
set the Watch and
give the Word , and
keep good order in
the whole House by
night.

How many Sewers of
the Chamber ?

There are eight.

I have heard of the
Groom - Porter ,
what Office is it ?

The Groom-Porter's
Office is to see the
Kings Lodgings
furnisht with Ta-
bles, Chairs, Stools,
Firing , to furnish
with Cards , Dice,
&c. to decide dif-

t'Samen-spraak.

*Daar zynder vijf , en
vier Voorsnyders.*

*Vier Edelmannen van de
Persoon des Konings.*

*Gemeenlijk vier Schilt-
knechten van 't lijf.*

Wat is haar bediening ?

*De Koning 's nachts te
bewaren , de Wacht te
stellen , en 't woort te
geven , en houden by
nacht goede orde in 't
heele Huys.*

*Hoe veel Adelyke ka-
mer-dienaars zynder ?*

Daar zynder acht.

*Ik heb gehoort van den
Groem-porter , wat
bediening is dat ?*

*Den Groem-porters be-
diening is om des Ko-
nings Woningen te
slofferen , met Tafe-
len , Stoelen , Zetels ,
Vuur , en met Kaar-
ten , en Dobbelsleenen
te besorgen , &c. en die
putes*

Dialogues.

putes arising at
Cards, Dice, Bow-
lings, &c.

How many Physicians
hath the King in or-
dinary?

Four for his Person,
and two for the
Houſhold.

There is a Treasurer
of the Jewel-house,
who hath three un-
der-Officers, whose
Office is to take
charge of all Vessels
of gold or silver
guilt for the King
and Queens Table,
of all Plate in the
Tower, of Chaines
and Jewels.

The Master of Cere-
monies hath one
Assistant, and one
Marſhal.

The other Officers are

t'Samen-spraak. 129
twiſſen te eyndigen die
by die Kaarten, Dob-
belſteenen, en in't Bol-
werpen voor komen,
&c.

*Hoe veel Medecijn-
meesters heeft de Ko-
ning in't gemeyn.*

*Vier voor ſijn Perſoon,
en twee voor't Huys-
geſin.*

*Daar is een Schatmee-
ſter van de Juweel-
kamer, die drie On-
der-Officiers heeft,
wiens bediening is om
acht te nemen op al
de goud en ſilver
vergulde Vaten, voor
des Konings en Konin-
ginnen Tafel, op al't
ſilver-werk dat in den
Tower is, op Ketenen
en luweelen.*

*De Meester van de
Dienstplegingen heeft
een Byſtander, en een
Marſchalk.*

*De ander Officiers zijn
the*

the three Kings of Arms, and six Heralds, and four Pursivants at Arms, pertaining to the Office of Heralds.

Who is the great Master of the Kings great Wardrobe?

It is the Earl of *Sandwich*.

In what place is the great Wardrobe?

It is in the *Savoy*.

Hath the King any other Wardrobes?

Yes, he hath one in all his Royal Houses, at *Whitehall*, at *Windsor*, at *Hampton-court*, in the *Tower of London*, at *Greenwich*, &c. whereof there are divers Officers.

There is also a removing Wardrobe,

t'Samen-spraak.

drie Wapen-meesters of Koningen van de Wapens, en ses Heralts, en vier Wapen-dragers, bebovende tot de bediening der Heralts.

Wie is den oppersten Meester van de Konings groote Kleerkasse?

Het is de Graaf van Sandwich.

In wat plaats is de groote Kleerkasse?

Het is in de Savoy.

Heeft de Koning eenige andere Kleerkassen?

Ia, hy heeft een in al zijn koninglijke Huysen, als in Withal, in Windsor, in Hampton-hof, in den Tower van Londen, in Greenwich, &c. die elk haer besondere bedieningen hebben.

Daar is ook een verplaatsende Kleerkasse, whereof

Dialogues.

whereof there are
three Officers and
three Pages.

In the Office of the
Tents, Toyles,
Haysand Pavilions,
are two Masters,
four Yeomen, one
Groom, one Clerk-
Comptroller, one
Clerk of the Tents.

How many persons
are there pertaining
to the Office of the
Robes beside the
great Master?

There is one Yeoman,
three Grooms, one
Page, two Purvey-
ors, and about twen-
ty other men of all
necessary Trades.

How many Musicians
hath his Majesty?

He hath sixty two in
ordinary.

Hath he a Company
of Comedians?

t'Samen-spraak. 131
se, die drie Bedieners
heeft, en drie Staat-
jonkers.

In die bediening der Ten-
ten, lacht-doecken,
Hallén, en Velt-ren-
ten, zyn twee Mee-
sters, vier hulpe, een
knecht, een Klerk
Tegen-rol-bouder, een
Klerk van de Tentén.

Hoe veel personen zyn-
der die tot de bedie-
ning der kleeren be-
hooren, boven de op-
perste Meester.

Daar is een Yeoman, drie
knechten, een Staat-
jonker, twee besor-
gers, en omtrent win-
tig andere mannen van
alle nootsaakelyke
Ampten.

Hoe veel Sang-meesters
heeft sijn Majestejt?

Hy heeft er gemeinlyk
twee-en-sestig.

Heeft hy een geselschap
Schonspelers.

I Yes,

Yes, seventeen Men,
and eight Women
Actors.

*Ja, seventien Spelers,
en acht Spoelsters.*

Sir, It is enough for
once, I give you
thanks for your
good entertainment
and for your In-
structions.

*Mijn Heer, 't is voor
eens genoeg, ik bedank
u hooglyk voor u goe-
de onthaling, en voor
u onderreging.*

Sir, I am your servant,
when you please to
do me the honour to
let me enjoy your
good company, I
will continue to en-
tertain you upon the
same Subject.

*Mijn Heer, ik ben u
Dienaar, alst u ge-
lieft my d'eer aan te
doen om my u goet ge-
selschap te laten ge-
nieten, ik sal volher-
den u het vervolg van
dese saak te verhalen.*

Sir, You will infinite-
ly oblige me, I can
not deny that ho-
nour,

*Mijn Heer, ghy ver-
pligt my oneyndelyk,
ik en kan u 'die eer
niet weygeren.*

Another
DIALOGUE

About the State of
England, at another
Meeting.

What are the
Officers of
his Majesty
under the Master
of the Horse?

First there are twelve
Querriers, so call'd
from the French
word *Efcuyer*, derived
from *E'curie* a
Stable, their Office
is to attend the King
on hunting on progress,
or on any occasion
of riding abroad,
to help his Majesty
up and down from
his Horse.

Next is the chief
Avenner, from *Avena*
Oats, his Office is to

Een andere
t'SAMEN-SPRAAK

Betreffende den Staat
van Engeland, op
een andere ontmoeting.

Wie zijn de
bedieners van
zijn Majesteit
onder d'opperste
Stalmeeſter?

Daar zijn ten eerſten
twalf *Querriers*,
zoo genaamt van 't
Frans woort *Stalmeeſter*,
voort gekomen van
E'curie, eenen Stal,
hun bediening is de
Koning op te wagten
als hy ter Jacht gaat,
of in eeniger gelegen-
heyt uyt rijt, om zijn
Majesteit op en van
't paart te helpen.

Naast dien is der opper-
ſten *Avenner*, van
Avena haver, zijn

provide Forrage.

There are two Clerks
of the Avenary.

One Clerk of the Sta-
ble, and about 38
other under-Offi-
cers.

How many Grooms
are there?

Sixty four, and 26
Footmen in their
Liveries to run by
the Kings Horses.

I have heard of a Clerk
of the Market, what
Office is it?

The Clerk of the Mar-
ket is a very ancient
Officer in the Kings
Houfhold, who is
to keep a Standard
of all Weights and
Measures, and to
burn all false weights
and measures, and
from the pattern of
this Standard are to

r'Samen-spraak.

*fijn bediening is voe-
der te beſorgen.*

*Daar zijn twee Klerken
van de haverijje.*

*Een Klerk van de Stal,
en ontrent 38 onder
Officiers.*

*Hoe veel Stalknechts
zijnder?*

*Vier-en-ſestig, en 26
Voet-knechten, die
levery dragen om by
de Konings paarden
te loopen.*

*Ik hebbe gehoort van een
Klerk van de markt,
wat bediening is dat?*

*De Klerk van de marka
is een zeer ontOfficier
in de Konings Huisge-
ſin, dewelke mate be-
hoort te houden van
alle gewichten en on-
rechtige gewichten,
en maten te verbran-
den, en na 't voor-
beeld deſer mate, moe-
ten alle de Gewichten
be*

Dialogues.

be taken all the
Weights and Mea-
sures of the King-
dome.

Are not there divers
other Offices be-
longing to the King
of great importan-
ce, which are not
subordinate to any
of the three fore-
mentioned great
Officers.

Yes, as the Master of
the great Wardrobe,
Master of the Ord-
nance, and the
Warden of the
Mint; but there is
no Office more pro-
fitable than the Post-
Masters Office, the
profits whereof are
setled by Act of
Parliament on his
Royal Highness the
Duke of York, but
his Majesty doth
constitute his Post-

t'Samen-spraak. 135
en Maeten van het
Koninkrijk geno-
men worden.

Heeft de Koning niet
verschelde andere
bedieningen, van
groot belang, de welke
de dry voornoemde
grootte Officieren niet
onderworpen zijn?

Ja, als de meester van
de Klee-kasse, mee-
ster van 't Geschut,
en den bewaarder
van de Munt. Maar
daar is geen bedie-
ning voordeeliger als
de Post-meesters be-
diening, de profijten
daar van sijn gestelt
op sijn Koninglijke
Hoogheit den Hertog
van Jork, maar zijn
Majesteit stelt zijn
Post-meester gemein-
lijk by open brieven

Master General by Letters Patents under the great Seal of *England*, and accordingly, hath conferred that Office upon the Right Honourable *Henry Lord Arlington*, his Principal Secretary of State.

How many Principal Secretaries of State are there at present?

There are two, *Henry Lord Arlington*, and *Sir John Trevor*.

Do they sit in the Kings Privy Council?

Yes.

Have they their Lodgings in the Kings Houses?

Yes.

Is that Office profitable?

onder 't groote zegel van Engeland, en volgens dese ordre heeft hy dese bediening gegeven aan den honorable Heer Henrikus Arlington, zijn voornaamste Geheymfchrijver der Staat.

Hoe veel voornaamste geheymfchryvers van den Staat zijnder tegenwoordig?

Daar zijnder twee, Heer Hendrik Arlington, en den Ridder Joannis Trevor.

Sittense in de geheimen Raat des Konings?

Ja.

Hebben zy hare woningen in des Konings huysen.

Ja.

Is die bediening voordelig?

Their

Dialogues.

Their settled allowance from the King in Salary and Pension is little less then two thousand pounds sterling *per annum* to each of them.

They have the custody of that Seal of the King which is call'd the Signet; the use and application whereof giveth denomination to an Office of the Court, call'd the Signet-Office, wherein there are four Clerks, who wait alternatively by monthes, and prepare such things as are to pass the Signet, in order to the Privy Seal, or great Seal.

How many Masters of Requests hath the King?

He hath four for the

t'Samen-spraak. 137

Hare gesette toefegging van de Koning in loon en teer-gelt is weynig minder als twee duysent pond sterling's jaars aan elk van haar.

Zy hebben de bewaring van dat zegel des Konings 't welk men noemt het Signet, het gebruyk en toepassing daar van geeft de benoeming aan de Officie van 't Hof, genaamt de Signet Officie, in de welke zy vier Klerken, die by beurten dienen by maanden, en bereyden die dingen die gezegelt moeten zyn in gevolg tot het geheyme Zegel, of groote zegel.

Hoe veel Verzoek-meesters heeft de Koning?

Hy heeft'er tegenvoor-

present, who are,
Colonel *Gervase Hol-*
les.

Sir *Thomas Beverley.*

Sir *Charles Cotterel.*

Sir *John Berckenhead.*

There are also four
Clerks of the Coun-
cil.

What are their names?

Sir *Richard Brown.*

Sir *Edward Walker.*

Sir *John Nicolas.*

Sir *Robert Southwell.*

What are the Names
of the four Clerks
of the Signet?

Sir *John Nicolas* ,
Knight of the Bath.

Sir *Philip Warwick.*

Mr. *Trumbal.*

Mr. *Bear.*

What Office hath Sr.
Joseph Williamson?

He is Keeper of the
Paper-Office, and
hath in his charge
all the publick Pa-

dig vier,

De Welke zijn Colonel
Gervase Holles.

Heer Tomas Beverley.

Heer Karel Cotterel.

Heer Joannis Bercken-
head.

Daar zijn ook vier
Klerken van den
Raat.

Hoe werdenſe genoemd?

Heer Rijkert Brown.

Heer Edward Walker.

Heer Joannis Nicolaas.

Heer Robert Southwel

Hoe werden de vier
Klerken van 't Sig-
net genoemd?

Heer Joannis Nicolaas,
Ridder van der Bath.

Heer Philip Warwick.

Meester Trumbal.

Meester Bear.

Wat bediening heeft Sr.
Joseph Williamson.

Hy is bewaarder van de
naſoekende pampie-
ren, en heeft in zijn
bediening al de open-
pers,

Dialogues.

pers, Writings, Matters of State, and Council, all Letters, Intelligences, Negotiations of the Kings publick Ministers abroad, and generally all the Papers and Dispatches that pass through the Offices of the two Secretaries of State, which are from time to time transmitted into this Office, and here remain.

What Fee hath he?

He hath 160 pounds a year.

I would fain know the Names of all the Lords of his Majesties Privy Council.

If you please, I will write you a list of them, and give it you next time we meet.

t'Samen-spraak. 139

bare pampieren, schriften, staats-Zaken, en den Raat, al die Brieven, Kondschappen, Handelingen der openbare Dienaren des Konings buytens Rijk, en gemeynlyk al de Pampieren, en Afvaardigens die door de bedieningen gaan van twee Heymschryvers des Staats, dewelke werden van tijt tot tijt overgesonden in dese bedieningen, om hier te blijven.

Wat loon heeft hy?

Hy heeft 160 pond sterlings's jaars.

Ik wilde garen de namen weten van die Heeren die in zijn Majesteits geheymen Raat zijn.

Zoo't u gelieft, ik salse u al in schrift stellen, en geven het u de naaste ontmoeting.

140 *Dialogues.*

You shall oblige me.

I shall not fail.

Sir, I have another question to ask you.

I hear you Sir.

The Queen of *England* hath she a Court, and Officers to her self?

Without doubt, and one very splendid and magnificent.

Hath she a settled Revenue for the maintenance of it?

Yes Sir, His Majesty hath settled upon her 40000 pounds a year.

It is a considerable Revenue.

How is her Majesties Court governed as to the Civil Government?

Her Majesty hath a Council consisting of 30 persons of

t'Samen-spraak.

Gy sult my verpligten.

Ik sal niet mankere.

Mijn Heer, ik heb n een ander geschil te vragen.

Ik hoor u Mijn Heer.

De Koningin van Engeland, heeft sy een Hof en Officiers voor haar self.

Sonder twyffel, en een zeer heerlyk en statig.

*Heeft zy een gesette inkomst tot onderhouden-
dinge des selfs?*

*Ia myn Heer, zyn Majesteyt heeft 40000
pont steerlings op haar
geset.*

*Het is een aanmerkelijke
inkomst.*

*Hoe wert haar Majesteyts Hof bestiert in
de Burgerlyke Regeering?*

*Haar Majesteyt heeft
eenen Raat bestaande
in 30 persoonnen van
great*

Dialogues.

great worth and
dignity.

Is it possible?

It is very true.

What Officers! hath
her Majesty?

She hath five Gentle-
men Ushers of her
Privy Chamber.

Two Cup-Bearers.

Two Carvers.

Two Sewers.

Five Gentlemen-Ush-
ers daily waiters.

Ten Grooms of the
Privy-Chamber.

Seven Gentlemen-
Ushers quarter wai-
ters.

An Apothecary.

A Surgeon.

Six Pages of the Bed-
Chamber.

Four Pages of the
Presence.

Eight Officers belong-
ing to the Robes.

Twelve Grooms of
the Bed-Chamber.

t'Samen-spraak. 141

grootte waardigheyt
en heerlykheyt.

Is 't mogelijk?

't Is zekerlyk waer.

Wat Amptenaers heeft
hare Majesteit?

Zy heeft vijf Staat-pa-
gies van haar ge-
heym-kamer.

Twee Schenkers.

Twee Voor-snijders.

Twee Edele Dienaars.

Vijf Staat-pagies die
alle dage dienen.

Tien knechten van de
Geheym-kamer.

Zeven Staat-pagies die
by quartieren dienen.

Een Apoteker.

Een Genees-meester.

Ses Pagies van de Bed-
kamer.

Vier Pagies van de te-
genwoordigheyt.

Acht Officiers behooren-
de tot de kleeren.

Twaalf knechten van de
Bed-kamer.

One

One Porter of the
back-Stairs.

Een drager van d'achter-trappen.

A Master of the
Queens Barge, and
24 Watermen.

*Een Meester van de
Koningins schuyt,
en 24 Bootsmans.*

The Countess of Suffolk is the Groom
of the Stool, Lady
of the Robes, and
of the Privy Purse.

De Gravin van Suffolk is de Staat-juffer van de kleeren en van de geheime beurs.

Seven other Ladies of
the Bed-Chamber.

Zeven andere Juffers van de Bed-kamer.

Do you know their
Names?

Weet ghy hare namen?

Yes, The Dutchess
of *Buckingham*, the
Dutchess Dowager
of *Richmond*, the
Dutchess of *Cleveland*, the Countess
of *Bath*, the Countess
of *Falmouth*,
the Lady *Marshall*,
and the Lady *Gerard*.

Ja, de Gravin van Buckingham, de Hertogin Douagiere van Richmond, de Hertogin van Kleef-landt, de Hertogin van der Bath, de Hertogin van Falmouth, Mevrouw Marschalk, en de Juffrou Gerrit.

Six Maids of Honour,
all Gentlewomen
unmarried.

Ses Staat-Dogters, dewelke al ongetroude Adelijke Juffers zijn.

A Governess call'd the

Een Heerscherse, ge-Mo-

Dialogues.

Mother of the
Maids.

Six Chambriers or
Dressers.

A Laundress, a Seam-
strefs.

A Starcher, and a ne-
cessary Woman.

Do they all receive
Fee?

Yes, and are pay'd by
her Majesty out of
her own Revenue.

Have you told me all
that belongs to her
Majesties Court?

There are besides di-
vers Officers below
Stairs belonging to
her Majesties Table
and Stable, pay'd by
the King, for which
there is allow'd
twenty thousand
pounds more.

Sir, Since we are come
so far, I must beg
your patience to

t'Samen-spraak. 143

naamt Moeder van
de Dogter.

Ses Kamenieren of Ver-
ciersters.

Een Wasscherfse, een
nayster.

Een Stijfster, en een noot-
zakelyke Vrouw.

Hebben zy al t'zamen
loon.

Ia, en sy werden betaalt
by haar Majestejt nyt
haar eigen inkomst.

Hebt ghy my alles ge-
sejt dat tot haar Ma-
jestejts Hof behoort?

Boven dien zynder ver-
scheyden andere Offi-
cieren die om laag die-
nen behorende tot haar
Majestejts Tafel en
Stal, die door de Ko-
ning betaalt werden,
voor de welke daar
20000 pond sterlings
meer nytgegeven wert.

Mijn Heer, dewyl wy
zoo veer gekomen
zyn, moet ik u om
con-

continue your discourse to me of his Royal Highness the Duke of York's Court.

It was my intention Sir and to begin, you must know that his Royal Highness hath two Gentlemen of the Bed-Chamber.

Who are they?

The Earl of *Peterborough*, who is also Groom of the Stool, and the Lord *Hawley*.

A Treasurer of his Household, Sir *Alan Apfly*.

A Comptroller.

A Secretary.

A Keeper of the Privy Purse.

A Master of the Robes, and Groom of the Bed-Chamber.

t'Samen-spraak.

gedult verfoeken my vorder te verhalen van zijn Koninglijke Hoogheyt de Hertog van Jorks Hof.

Het was mijn voornemen ook Mijn Heer, en om te beginnen, ghy moet weten dat zijn Koninglijke Hoogheyt twee Edel-mans heeft van de Bed-kamer.

Wie zijnze?

De Graaf van Peterborough, dewelke ook knecht van den Stoel is, en de Heer Howley.

Een Schat-meester van zijn Huys, Heer Alan. Apfly.

Een tegen-rol-bouder.

Een Geheynschrijver.

Een bewaarder van de geheime beurs.

Een Meester der Kleeren, en knecht van de Bed-kamer.

What

Dialogues.

What Fee have they?

The Treasurer of the
Houhold hath 400
marks, or 266 l. 13
s. 4 d.

The Comptroller as
much.

The Secretary 200 l.

The Keeper of the
Privy Purse 100 l.

The Master of the
Robes 266 l. 13 s.
4 d.

Hath his Highness but
one Groom of the
Bed-Chamber.

He hath six others who
have each 200 l.

What Officers are
there belonging to
his Royal Highness
Chappel?

An Almoner, and
Five Chaplains.

A Sacristan.

A Keeper of the Clo-
set.

t'Samen-spraak. 145

Wat loon hebbenze?

De Schatmeester van 't
huis heeft 400 merk,
ofte 266 pont, 13
sch. 4 penn. steerl.

De Tegen-rol-houder
heeft ook soo veel.

De Geheym-schrijver
200 pont steerlings.

De Bewaarder van de
Geheyme beurs 100
pont steerlings.

De Meester van de klee-
ren 266 pont, 13
schellingen 4 pen. st.

Heeft zijn Hoogheit maer
een knecht van de
Bed-kamer.

Hy heeft ses anderen die
elk 200 pont st. hebben.

Wat Officieren zijnder
die tot zijn Konink-
lijke Hoogheijts Ka-
pelle behoren?

Een armen besorger.

Vyf Kappellaans.

Een Sacristan.

Een bewaarder van het
Cantoer.

A

A Gentleman-Usher 80 l.	<i>Een Edelman Deur- waerder.</i>
Four Gentlemen wait- ers, each 40 l.	<i>Vier Adele dienaars elk 40 pont steerlings.</i>
A Yeoman of the Ro- bes 60 l.	<i>Een Kamer-dienaar 60 pont steerlings.</i>
A Brusher 40 l.	<i>Een Klee-veger 40 pont steerlings.</i>
A Yeoman of the Wardrobe 80 l.	<i>Een knecht van de klee- kasse 80 pont steerl.</i>
Two Barbers, each 80 l.	<i>Twee Baartscheerders, elk 80 pont st.</i>
Four Pages of the back Stairs, each 80. l.	<i>Vier Pagies van d'agter- trappe, elk 80 pont st.</i>
One Groom of the Privy Chamber.	<i>Een knecht van de ge- beyme kamer.</i>
One Groom of the Prefence.	<i>Een knecht van tegen- woordigheyt.</i>
One Physician, Sir Charles Scarbrough 200 l.	<i>Een Medicijn, Heer Ka- rel Scarburgh 200 pont steerlings.</i>
One Chirurgeon.	<i>Een Genees-meeſter.</i>
One Apothecary.	<i>Een Apoteker.</i>
A Secretary of the Languages 100 l.	<i>Een Secretaris van de talen 100 pont st.</i>
A Gentleman-Harbin- ger 50 l. beside ri- ding charges 8 s. 4 d. a day.	<i>Een Wijk-meeſter 50 pont st. benevens rij- dende koſten 8 ſch. 4 penn. ſt. daags.</i>

Dialogues.

t'Samen-spraak. 149

A Seamestress and Laundress to the Body, 105 l.	Een naayster, een Was- scherfse van 't linnen tot het lijf 105 p. st.
A Laundress to the Table 150 l.	Een Waster voor de Ta- fel 150 pont steert.
A Yeoman of the Wine-Cellar 50 l.	Een knegt van de Wijn- kelder 50 pont st.
A Yeoman of the Beer-Cellar 40 l.	Een knecht van de Bier- kelder 40 pont st.
A Yeoman of the Poultry and Larder, 30 l.	Een Bedienaar van de Hoenderyen, of lar- deerye, 30 pont st.
A Yeoman of the Wood-yard and Scullery 30 l.	Een Bedienaar van de Hout-plaats en Schuytevoerderye 30 pont steerlings.
Of the Pantry and Ewyr 30 l.	Van de Broothamer en 't Lampet 30 p. st.
One Porter 50 l.	Een deurbewaarder 50 pont steertling.
A Keeper of the Armoury 50 l.	Een bewaarder van de Wapen-kamer 50 p. st.
A Trumpetter 30 l.	Een Trompetter 30 p. st.
A necessary Woman, 40 l.	Een nootsakelijke vrouw, 40 pont steertling.
A Chamber-Keeper to the Maids 10 l.	Een bewaarder van de Dochters kamer 10 pont steertling.
A Butleman.	Een Kelder-knecht.

K

One

One Clerk to the Commissioners 50 l.	Een Klerk voor de Bevel-hebbers 50 p. st.
A Messenger to the Commissioners 7 l. 18 s. 4 d.	Een Bode voor de Bevel-hebbers 7 l. 18 schell. 4. penn. st.
A Door Keeper to the Commissioners.	Een Deurwaarder voor de Bevel-hebbers.
What Officers are there of the Kitchen?	Wat Ampten zijnder in de Keuken?
A Clerk of the Kitchen, 50 l.	Een Schryver van de keuken 50 pont st.
The Master Cook 40 l.	Een Opper-kok 40 pont steerlings.
Second Cook 30 l.	De Tweede-kok 30 pont steerling.
Three Turn-Broaches, each 8 l. 5 s.	Drie Spit-wenders elk 1 l. 8 pont 5 schell. st.
One Scowrer.	Een Schuurer.
Pan-Keeper.	Een Panne-bewaarder.
Porter of the Kitchen.	Een Deur-bewaarder van de keuken.
Coal-Carrier.	Een Kolen-drager.
A Porter at Whitehall.	Een Deur-bewaarder van Witrhal.
A Gardiner.	Een Hovenier.
What Officers hath his Royal Highness for his Revenue?	Wat Ampten heeft zijn Koninglijke Hoogheit voor zijn inkomsten?

Dialogues.

A Treasurer of the Revenue.

An Atturney-General, 40 l.

A Solliciter-General, 40 l.

Another Solliciter 4 l.

An Auditor-General, 180 l.

An Assistant to the Auditor.

A Messenger to the Revenue 71 l. 18 s. 4. d.

And for Hunting?

A Master of the Buck-Hounds, 500 l.

Three Huntsmen of the Buck-Hounds.

Four Huntsmen of the Fox Hounds.

A Teacher of the setting Dogs.

A Master of the Barges 50 l.

Twenty four Watermen Pensioners.

t'Samen-spraak. 149

Een Schat-meeſter van d'inkomſt.

Eenen gemeynen Regiſ-beforger 40 pont ſt.

Eenen gemeynen ſolliciteur 40 pont ſt.

Een ander beworderaar 4 pont ſteerlings.

Eenen gemeynen hoorder 180 pont ſteerl.

Een byſtant hoorder.

En Bode van d'inkomſt 71 pont 8 ſchell. 4 pont ſteerling.

Een voór de Jaght?

Een meeſter van de Jagt-bonden 500 pont ſt.

Drie Jagers van de Jagt-bonde.

Vier Jagers van de Vos-bonde.

De ſittende bonden-meeſter.

Meeſter van de Jachten 50 pont ſteerlings.

Vier-en-twintig loon-trekkende Schuytvoorders.

What Officers and Servants are there in his Highnesses Stable?

A Master of the Horses, *Henry Jermin Esq;* 266 l. 13 s. 4 d.

Two Esquires, each 100 l.

A Clerk of the Stable, 60 l.

A Surveyor of the Stable 40 l.

A Yeoman Rider 80 l.

Two Pages of Honour, each 100 l.

Fourteen Footmen, each 39 l.

Fifteen Grooms, each 32 l. 10 s.

Three Coachmen, each 78 l. for themselves, three Postillions, and three helpers.

Two Sumptermen, each 26 l.

Three Muleteers, each 26 l.

Wat Officiers en Dienaars zijnder in zijn Hoogheys Stal?

Een Stal-meester, mijn Heer, Hendrik Jermin; 266 pont 13 schell. 4 stuiv. steerl.

Twee Schild-knappen, elk 100 pont steerling.

Een Klerk van de Stal 60 pont steerling.

Een bestierder van den Stal 40 pont steerl.

Een Paart-bereyder 80 pont steerling.

Twee Staat-jonkers, elk 100 pont steerlings.

Veertien Voet-knegten, elk 39 pont steerl.

Vijftien Stal-kneges, elk 32 pont 10 schell.

Drie Koetsiers, elk 78 pont steerl; drie Post-jongens, en drie bulpen.

Twee Last-dragers, elk 26 pont steerling.

Drie Muyl-dryvers, elk 26 p. st. Por-

Dialogues.

Porter of the Stables,
32 l. 10 s.

Hath his Royal High-
ness any Guards?

Upon all occasions
when he goeth a-
broad without the
King he hath for his
particular Guard a
gallant Troup of
Horse, Comman-
ded by *Monseur de*
Blancfort.

Sir, I am afraid to tire
your patience, or
else I have many
other questions to
ask you.

Sir, I assure you, you
cannot, therefore I
entreat you to go
on.

Sir, It is enough for
the present, let us

t'Samen-spraak. 151

*Een Deurwaarder van
den Stal 32 pont 18
schell. sterlings.*

*Heeft sijn Koninglijke
Hoogheyt eenige lijf-
wacht?*

*Zo dickwils als sijn
Koninglijke Hoog-
heyt sonder de Ko-
ning uytgaet heeft hy
voor sijn Lijf-wacht
in 't besonder een
schoone Krijgs-bende
(of Compagnie) Ruy-
ters onder 't gebiet
van mijn Heer Blanc-
fort.*

*Mijn Heer ik vreesse u
langmoedigheyt te
veel te vergen, ofte
anders sou ik u noch
van veel andere saken
hebben te vragen.*

*Mijn Heer, ik versiker
u, dat ghy 't niet en
kunt, derhalven bid
ik u voort te varen.*

*Mijn Heer, 't is voor
dese tijdt genoeg, laat*

go and drink a cup
of Sack, after that I
shall take my leave
of you for this day.

Sir, I pray excuse me, I
have promised a
friend of mine to
call him at his house
about this time.

Sir, I will not hinder
you, adieu till our
next meeting.

Your humble servant,
Sir.

I shall wait upon you
to morrow, Sir.

Sir, I shall prevent
you.

Sir, Your most humble
servant, you are well
met, I was going
to your house.

And I was going to
your house also.

Sir, I am a thousand
times obliged to
you.

t'Samen-spraak.

*ons een roemer
Spaanse wijn gaan
drinken, daar na sal
ik mijn affcheyt van
u nemen.*

*Mijn Heer, ik bid u,
versehoont my, ik
heb een vriend beloofd
omtrent desen tijt
hem by te komen.*

*Mijn Heer, ik sal u niet
beletten, vaart wel
tot weerseins.*

*Mijn Heer, u ootmoe-
dige dienaar.*

*Ik sal u morgen komen
besöcken, mijn Heer.*

*Mijn Heer ik sal u voor-
komen.*

*Mijn Heer, u zeer oot-
moedige dienaar, ghy
zijt wel ontmoet, ik
was nae u huys
gaande.*

*En ik was ook tot u went
gaande.*

*Mijn Heer, ik ben duy-
sent maal aan u ver-
pligt.*

Dialogues.

Pray Sir not a word of
those things, you do
oblige mee very
much.

Whither shall we go?

Let us goe into the
*Piazza in Common-
Garden.*

What shall we doe
there?

Wee shall see the
Souldiers.

What Souldiers?

The Souldiers of the
Kings Guard, which
meet there every
morning at nine of
the Clock, to
mount the Guard at
Whitehall.

I shall be glad to see
them.

Did you not see them
yet?

I did not see them
mount the Guard.

There they are al ready
They are at Prayers.

t'Samen-spraak. 153

*Ik bid u mijn Heer
spreekt daar niet af,
ghy verpligt my zeer.*

Waar sullen we gaan?

*Laat ons in de wand-
linge van Common-
garden gaan.*

Wat sullen we daar doen?

*Wy sullen de Soldaten
zien.*

Wat Soldaten?

*De Soldaten van de
Konings Lijfs-wagt,
dewelke daar alle
morgen te negen uur
komen om de Lijf-
wagt op te voeren na
Whitehall.*

*Ik sal zeer blijde zijn die
te zien.*

*Hebje ze nogh niet ge-
zien?*

*Ik hebze de Lijf-wacht
niet op sien voeren.*

*Daar zijn ze alreets,
Sy zijn in haar gebe-
den.*

Let us go quickly to
see them march.

We need not make so
much hast.

They are in great
number.

They are four Com-
panies.

How many Regiments
of Foot hath his
Majesty?

Four, The first is call'd
the King's Regi-
ment, Commanded
by Colonel *John*
Russel, Brother to
the Earl of *Bedford*,
who is a very brave
and valiant Gentle-
man, very much
beloved by his Ma-
jesty for his great
fidelity and his
great services.

I know him by reputa-
tion, he is much
spoken of at the
Court of *France*.

Laat ons ras gaan, omse
te sien voorttrekken.

Wy hoeven ons soo niet
te haasten.

Zy zijn in groot getal.

Zy zijn vier Krijgs-ben-
den.

Hoe veel Opperhoofdige
beyr voet-volk heeft
sijn Majesteyt?

Vier, het eerste wert
genaamt de Konings
Regiment onder 't
bevel van Colonel
Joannis Russel, de
Hartog van Bedfords
Broeder, die een heel
braaf en kloekmoedig
Edelman is, seer wel
bemint van sijn Maje-
steyt om sijn groote
getroubeyt en goede
diensten die hy hem
gedaan heeft.

Ik ken hem door de
grootachting, daar
wert van hem in het
Hof van *Vrankrijk*,
veel gesproken.

Dialogues.

His merits are very well known every where in *Europe*.

Who is his Lieutenant Colonel?

Mr. *Edward Grey*, Brother to the Lord Grey.

Who is the Major?

Mr. *William Rolleston*.

How do you call the second Regiment?

The Duke of *York's* Regiment, Com-manded by Sr. *Charles Lisleton*, whose Lieutenant Colonel is Sir *John Griffith*, and his Major *Nathanael Dorrel*.

Who is Colonel of the third Regiment?

Sir *Walter Vane*, whose Lievtenant Collo-nel is *Thomas Howard*, and Sir Tho-

t'Samen-spraak. 155

Zijn verdienſten zijn over al door heel *Eutropa* zeer wel bekend.

Wie is zijn Lieutenant Colonel?

Mijn Heer *Edward Grey*, broeder van den Heer Grey.

Wie is d' Overſte Wacht-meester?

Monsieur *William Rolleston*.

Hoe noemt men 't tweede Regiment?

Den Hartog van *Jorks* Regiments gecomman-deert door Heer *Karel Littulton*, wiens Lieutenant Colonel is Heer *Joannis Griffith*, en zijn overſte wagt-meester *Nathanael Dorrel*.

Wie is Colonel van 't derde Regiment?

Het is Heer *Walter Vane*, wiens Lieutenant Colonel is *Thomas*

mas Ogle Major.

Who is Collonel of
the fourth Regi-
ment?

The Earl of Craven,
his Lieutenant Co-
lonel is Sir *James*
Smith, his Major
John Millar.

How many Compa-
nies are there in
each Regiment?

There are 24 Compag-
nies in the Kings
Regiment, and a-
bout 1700 men.

In the Duke of York's
Regiment there are
720 men.

In the third Regiment
600 men.

In the fourth about
1000 men.

His Majesty hath
Horse-Guards also.

There are also three

t'Samen-spraak

Howard, en Heer
Thomas Ogle voor
overste Wagt-meester.

Wie is Colonel van 't
vierde Regiment?

De Graaf van Craven,
zijn Lieutenant Co-
lonel is Heer Ja-
cobus Smit, zijn
overste Wagt-meester
is Joannis Millar.

Hoe veel Compagnien
zijnder in elk Regi-
ment?

Daar zijn 24 Compag-
nien in de Konings
Regiment, en omtrent
1700 man.

In den Hartog van Yorks
Regiment zijn 720
man.

In 't derde Regiment
600 man.

In 't vierde Regiment
omtrent 1000 man.

Syn Majesteit heeft ook
Ruytery.

Daar zijn drie schoone
com-

Dialogues.

compleat Troopes
for his Life-Guards,
whereof one is call'd
the King's Troop,
consisting of 200
Horse, and Com-
manded by the Duke
of Monmouth; the
second the Queens
Troop, 150 Horse,
and Commanded by
Sir Philip Howard;
and the third the
Duke of Yorke's
Troop, 150 Horse,
Commanded by the
Marquess of Blan-
kfort.

Under the Captain of
the Guard are four
Lieutenants, which
are,

Sir Thomas Sandis.

Sir Gilbert Gerard.

Major General Eger-
ton.

And Sir George Amble-
ton.

t'Samen-spraak. 157

*Compagnien voor sijn
Lijf-wacht, van de-
welk daar een ge-
noemt wert de Konings
Compagnie, bestaan-
de in 200 paarden,
en geccommandeert
door den Hertog van
Monmouth, de
tweede is de Konin-
gins Compagnie, 150
paarden, en gecom-
mandeert door Heer
Philip Howard, en
de derde is den Har-
tog van Jorks Com-
pagnie, gecomman-
deert door Markgraef
van Blankfort.*

*Onder de Capiteyn van
de Lijfswagt zyn vier
Stedehouders (of Lieu-
tenants) dewelke zyn:*

Heer Tomas Sandis.

Heer Gilbert Gerrit.

*Major Generaal Eger-
ton.*

*En Heer Joris Ambul-
ton.*

Who

Who is the Cornet?

Wie is Kornet?

Mr. *Stanly*, Brother to
the Earl of *Derby*.

*Het is Monsieur Stanly,
broeder van de Graaf
Derby.*

There are also a Quar-
ter-Master, and four
Brigadeers.

*Daar is ook een Wijk-
meester, en vier be-
velhebbers.*

What is the Office of
the Captain of the
Life-Guard?

*Wat is de bediening van
de Capiteyn van de
Lijfwacht?*

His Office is at all
times of War or
Peace to wait upon
the King's Person,
(as oft as he rides
abroad) with a con-
siderable number of
Horsemen well
armed and prepared
against all dangers
whatsoever.

*Zijn bediening is alrijt
op de Koning te pas-
sen, 't zy oorlog of te
vrede, (200 dikwils
als hy uit rijt) met
een bemerkelijke ge-
tal van Ruiters wel
gewapent en toege-
rust tegen alle ge-
vaar.*

What Pay hath a Co-
lonel of Foot?

*Wat betaling heeft een
Colonel van 't Voet-
volk?*

Twenty shillings a
day, that is almost
400 pounds a year.

*Twintig Schell. steerl. 's
daags, dat is bykans
400 p. st. 's jaars.*

And a Colonel of
Horse?

*En een Colonel van de
Ruyterye.*

Twel-

Dialogues.

Twelve shillings a day, that is above two hundred pounds a year.

What Pay hath the Captain of the Life-Guard?

He hath thirty shillings a day, that is near five hundred and fifty pounds a year.

The two other Commanders of the Queen and Duke's Troops have each 20 shillings a day.

The other Officers have proportionable Pay.

What Pay hath each Captain of Foot?

In the time of Peace they have but half Pay, which is ten shillings a day, but in time of War they have double.

t'Samen-spraak. 159

Twaalf schell. daags.
dat is over de twee
hondert pont steer-
ling's jaars.

Hoe veel heeft de Capi-
teyn van de Lijf-
wacht?

Hy heeft dertig schellun-
gen's daags, dat is
bykans vijf-hondert
en vijftig pont steerl.
s jaars.

Die twee andere bevel-
hebbers van de Ko-
ningins en Hartogb
van Jorks Compag-
nie hebben elk 20
schell. st.'s daags.

De andere bedienaars
worden voegzaam-
lijk betaalt.

Hoe veel heeft elk Capi-
teyn van't Voetvolk.

In den tijt van Vrede
hebben zy maar hal-
ve betaaling, 't welk
is tien schell.'s daags,
maar in den tijt van
oorlog hebben zy
twintig. And

And each Foot-Souldier hath ten pence a day.

And each Horseman two shillings and six pence, only those of the Life-guard have each four shillings a day.

Hath not his Majesty another Guard in his House both above and below Stairs?

Yes, He hath the Guard that is call'd the Honourable Band of Gentlemen-Pensioners, who wait in the Presence-Chamber, and are chosen out of the best and most ancient Familie of England. Their Office is to attend the Kings Person to and from his Chappel, only as far as the

*En elk Soldaat tien schi-
vers's daags.*

*En elk Ruiter twee schel-
lingen en ses pennin-
gen st. alleenlyk die
van de Lijf-wacht
hebben elk vier schel-
lingen's daags.*

*Heeft zyn Majesteyt
geen andere Lijf-wagt
in zyn Paleys boven
en beneden de trap-
pen?*

*Ja, hy heeft de Lijf-wagt
die men noemt d' eer-
waardige benden van
Edelmans die loon
trekken, die in de
Kamer van tegen-
woordigheyt zyn ge-
kosen uit de beste en
oudste Gestigten van
Englant. Haar be-
diening is de Koning
te vergezelschappen
als hy na de Kapelle
gaat en als hy weer
komt tot in zyn ge-
Privy-*

Dialogues.

Privy-Chamber also in all other solemnities. The Fee to each is 100 pounds yearly. They are fifty in number, over whom there is a Captain, usually some Peer of the Realm, who is at present *John Lord Belafys*, who hath 360 l. yearly.

His Lieutenant is Sir *John Bennet*, Knight of the Bath, he hath 260 l. yearly.

Sir *John Walpool* Knight, is the Standard-Bearer, he hath 200 l. yearly.

Ordinarily one half wait only, and by quarter.

What are their Arms? Gilt Pole-Axes, and in time of Warre

t'Samen-spraak. 161

heyme Kamer, gelijk ook in alle andere omstandige gebruiken. Zy hebben elk 100 pont st. 's jaars. Zy zijn vijftig in 't getal, en hebben een Capiteyn en 't is gemeynlijk een genoot des Rijks, tegenwoordig is 't Joannis Heer Belafys, en hy heeft 360 p. st. 's jaars.

Sijn Stedehouder (of Lieutenant) is Heer Joannis Bennet, Ridder van het Bat, hy heeft 260 pont st. 's jaars.

Heer Joannis Ridder Walpoel, draagt de Kelt-wimpel, hy heeft 200 p. st. 's jaars.

Zy dienen gemeynlijk maar half, en in vier deelen.

Wat wapens dragen zy? Vergulde Paal-Axens, of stokken, en in tijt their

their Arms on
Horse-back are Cu-
rassiers Arms, with
Sword and Pistol.

Again, In the first
Room above Stairs,
called the Guard-
Chamber, attend the
Yeomen of the guard
of his Majesties Body,
whereof there was
wont to be 250
men of the best qua-
lity, under-Gentry,
and of a larger sta-
ture then ordinary.]

How many are there
at present?

There are at present
100 in daily wait-
ing, and 70 more
not in waiting, and
as any of the 100
shall die, his place
is to be filled up out
of the 70.

How are they clad?

van oorlog zijn hare
wapens te paarde
Borstgeweren, met
deegen en Pistool.

Dat meer is, in d'eerste
Boven-zaal, genoemt
de Kamer van de
Wacht-dienaars van
zijn Majesteys Lijf-
wacht, dewelke ge-
meynlijk 250 man
van goeden staat
plegen te zijn, onder
andere van een veel
grooter gestalte als
gemeyn.

Hoe veel zijnder nu?

Daar zijnder tegen-
woordig 100 die da-
geliks op-passen, en
70 meer die niet op
en passen, en als'er
eenige van de hon-
dert komen te ster-
ven, dan kiest men
daar uit de 70 om de
plaats te hervullen.

Hoe zijnze gekleet?

They

Dialogues.

They weare scarlet coats down to the knee, and scarlet Breeches, both richly guarded with black-Velvet, and rich Badges upon their Coats before and behind.

Moreover, black-Velvet - round - broad-crown'd Caps, (according to the mode used in the Reign of Hen. 8.) with Ribbons of the Kings colours.

Yes, I know it, I have seen them.

But I did not observe what Armes they bear.

Of late one half of them bear in their hands Harquebuzes, and the other half Partisans, with large Swords by their sides.

t'Samen-spraak. 16,

Zy dragen Scharlaken-se Rokken die tot de knien toe komen, en Scharlakense Broeken, beyde rijkelyk met swart Fluweel geboort, en rijke teykens voor en agter op hare rokken.

Daar-en-boven swarte Fluwelen ronde breed-gekroonde mutsen (op de manier alsoe gedragen hebben in de Regering van Hendrik 8) met lint van de Konings kleur.

Ia, ik weet 'er; ik hebse gezien.

Maar ik heb 'er niet op gelet wat wapens dat zy dragen.

Onlangs heeft de eene helft van haar Hant-roers gedragen, en d'ander helft Lancien, met Turkse Swaarden op haar zijde.

L

What

What Pay have they?
They have two shillings six pence a day, and Diet allowed them.

Their Office is to wait upon the King in all his Houses, 40 by day and 20 to watch by night, and anywhere about the City to wait on the Kings person abroad by Water or Land.

Who is the Captain of this Guard?

It is at present *George Lord Vicount Grandison*, whose Fee is 1000 *l.* yearly.

His Lieutenant is *Colonel Thomas Howard*, whose Fee is 500 *l.*

Hath his Majesty no other Horse but his Life-Guards, you told me of?

*Wat betaling hebbenze?
Zy hebben twee schellingen en een half steerl.
's daags, en de kost.*

Haar bediening is op de Koning te passen in al zijn Huysen, 40 by daag, en twintig om 's nachts te waken, en als de Koning in de Stadt gaat te water of te Land moeten zy op zijn persoon passen.

Wie is de Capiteyn van dese wacht.

Het is tegenwoordig Iorris Heer Markgraaf Grandison, hy heeft 1000 pondst. 's jaars.

Zyn Lieutenant is Colonel Thomas Howard, zijn loon is 500 pond.

Heeft zijn Majesteit geen ander Ruyterye als zijn Lyf-Wagt, daar gy my van geseyt hebt.

Dialogues.

Pardon me, He hath also a gallant Regiment of Horse, consisting of eight Troop, about 500 Horses, Commanded by the Earl of Oxford.

Hath the King no Garrisons in his chief Cities?

Yes, He hath about 24 Garrisons, where the rest of his Majesties Forces are disposed.

Besides the fore-mentioned Forces, I heard that there is the Militia of all *England*, that are commonly call'd the Train-Bands of every County.

You have heard the truth.

Is the number great?

The number is six

t'Samen-spraak. 165

Verontschuldigt my, hy heeft ook een schoon Regiment Ruyters, bestaande in 8 Comp. omtrent 500 Ruyters, daar den Graaf van Oxford Bevelhebber van is.

Heeft de Koning geen besettingen in zijn voornaamste Steden?

Ja, hy heeft'er omtrent 24 Guarnisoenen, waer de rest van zijn Majesteys machten bestelt zijn.

Behalvẽ dese voornoemde machten, hoor ick seggen, dat daer den Krijgs-handel van heel Engeland is, die gemeynlijk genoemd werden de Trainbands, of Burgerwagt van elk Graaffschap.

Gy hebt de waarheyt gehoord.

Is het getal groot?

Het getal is 120 of 140

or seven score thousand able lusty men, who are ready upon all occasions to assist the King for the defence of his Kingdom of England.

Are they skilfull Soldiers?

Yes Sir, From time to time they are trained and disciplined; that they may become able and usefull Soldiers.

Sir, I thank you most humbly for your good instruction.

Sir, It is not so much worth, when you have any time to spare, you shall alwayes find me ready to obey your commands.

Sir, Let us not Complement, I beseech you, you are the best Friend in the World.

Sir, I shall be so to you all my life.

Sir, and I shall study how to be gratefull for all your favours.

duysent sterke en kloekē Marmen, die altijd gereet zyn om in alle gelegentheden de Koning by te staan, tot bescherming van sijn Koninkryk van Engeland.

Zyn't ervaaren Soldaten?

Ja mijn Heer, van tijt tot tijt zyn sy geoeffent en getuigt, op dat se kloek en nutte Soldaten mogen worden.

Mijn Heer, ik dank u ootmoedelyk voor u goede onderregting.

Mijn Heer, 't is geen dankens waart, als ghy eenigen tijt over hebt, sulc ghy my altijd gereet vinden om uwe bevelen te gehooramen.

Mijn Heer, laat ons niet pligt plegen, of complimenteeren, bid ik u, ghy zijt de beste Vriendt des Werelts.

Mijn Heer, ik sal t' uwaerts al mijn leven zoo zyn.

En mijn Heer, ik sal my bevluytigen, om voor alle uwe gunstigbeeden dankbaer te zyn.

For to ask our necessary things.

Give mee some Bread if
it pleas you.

Some brown Bread.

Some wite Bread.

Some Bread and Butter.

Give me, give him,
give us, give them :

Some crust.

Some crum.

A great loaf.

Hot bread, new bread,
stale bread.

Rye bread.

Wheaten bread.

Barly bread.

Give me some meat.

Have you any meat?

Bring me some meat.

A dish of meat.

A little plaet of beef.

A little bit of beef.

Salt beef.

O Monse nodige
saken t'eischen.

Geest my Broot zo 't u be-
lieft.

bruin Broot.

witte Broot.

Boter en Broot.

Geest my, geest hem, geest
ons, geest haar-luy.

Korst.

kruim.

Een groot Broot.

Hiet broot, nieuw Broot,
outbacken Broot.

Roggen broot.

Terrwen broot.

Garsten broot.

Geest my spijs.

hebje eenig vleis?

brengt my vleis.

Een schotel spijs.

Een kleine schotel.

Ossen vleis.

Een klein beetje.

Runt vleis.

Sout Runt vleis.

Fresh

Fresh beef.
 Some fat.
 Some lean.
 Some fryed.
 Boiled, roasted.
 Baked beef.
 Give me some mutton.
 Of that leg.
 Of that Shoulder.
 Of that breast.
 Of that neck.
 A leg of mutton.
 A quarter of mutton.

 A Shoulder of mutton.
 Cut me a bit of veal.

 Of that stued veal.

 Of that loin of veal.
 Give me a bit of that
 lam.
 A little of that Venison
 pye.

 A cople of eggs.
 A fresh egg.
 A Hens egg.

versch offen vleis.
 wat Vet.
 wat Mager.
 wat Gefruit.
 Gekookt, gebraden.
 Gebackten Offen vleis.
 Geeft my Schape vleis.
 wat van de Bout.
 Van de schouder.
 Van de borst.
 Van de hals.
 Een Schapen bout.
 Een vierendeel van een
 schaap.
 Een Schape schouder.
 Snijdt my een stukje Kalfs
 vleis.
 Van dat gestoofd Kalfs
 vleis.
 Vande Kalfs lende.
 Geeft my een stukje van
 dat Lams vleis.
 Een weinig van de Wilt-
 braat of Venisoen Pa-
 stay.
 Een paar Eyers.
 Een versch Ey.
 Een Hennen Ey.

A Ducks egg.
 A dish of milk.
 Boiled milk.
 Cold milk.
 Holland cheefe.
 New cheefe.
 Pepper, vinegar.
 A lettis-fallat.
 Give me a dish of fish.
 A dish of eels.
 Some Sea fish.
 Some Rivir fish.
 Give me some drink.
 Give me some beer.
 Some strong beer.
 Some small beer.
 Some strong ale.
 Some smal ale.
 a cup of beer.
 a glafs of beer.
 a quart of ale.
 a flagen of beer and
 ale.
 a pot of beer and ale.
 Give me some wine.
 Old wine, new wine,
 &c.

Een Eenden Ey.
 Een Commelje Melk.
 Gezoden Melk.
 Koude Melk.
 Hollantse Kaas.
 Nieuwe Kaas.
 Peper Azijn.
 Een krop-salaat.
 Geeft my een fchotel Vis.
 Een fchotel Aal.
 Zee-vis.
 Revier vis.
 Geeft my drinken.
 Geeft my bier.
 Goet bier.
 klein bier.
 fterke Eal. } Engels bier,
 dunne Eal. } fonder Hop
 gebrouwen.
 Een beker bier.
 Een glas bier.
 Een mengel foet bier.
 Een kan bier en Eal.
 Een pot ale en bier.
 Geeft my Wijn.
 Oude Wijn, Nieuwe Wijn,
 &c.

*Variety of chosen
phrases used in com-
mon Discours.*

Good morrow Sir Mi-
strifs.

Good morrow Mr.

I would fain wash my
hands.

Where shal I find some
water?

I would go to stool
shew me the house of
office.

I would fain goe to bed
shew me my cham-
ber.

I would fain break fast,
what good thing have
you?

Have you any new
Bread, or salt meat, or
Cheese?

We must dine to day
betimes.

Verandering van
uitgelesen spreuken,
die men in gemeine
spraak gebruikt.

Goeden morgen Sinjeur,
Juffrou.

goeden morgen Mr.

Ik wou graag mijn handen
wassen.

waar zal ik water vin-
den?

Ik wilde graag mijn behoef-
doen, wijst my 't huisje.

Ik wilde graag te bed
gaan, wijst my mijn
kamer.

Ik wilde graag ontbijten,
wat hebje goets?

Hebje eenig nieu Broot, of
soute vleis, of kaas?

wy moeten van daag vroeg
middag houden.

Dialogues.

I would dine to day at
the furthist at eleven
a klock.

I must sup , give me to
Eat.

I would rise to morrow
betimes.

Call me betimes.

I caen't come yet , I'll
come by and by.

I would we had done
that we might goe
away.

Let us go to buy every
one a Hat.

Here is an Habar-das-
hers shop.

Gentlemen , will it
please you to buy a
good Castor ?

Here are two of the best
that I have in the
shop.

How much do you ask
for these two Hats ?

You shall give me for-
ty shillings a piece for
them.

t'Samenpraak.

5

*Ik wou van daag middag
houden op 't langste t'elf
uren.*

*Ik moet Avontmaal hou-
den, geeft my t'eten.*

*Ik wou morgen vroeg op-
staan.*

Roept my vroeg.

*Ik kan noch niet komen ,
ik wil datelijk komen.*

*Ik vvou dat vv gedaan
hadden dat wy weg mog-
ten gaan.*

*Laat ons elkeen hoet gaan
kopen.*

*Hier is een hoede-kramers
winckel.*

*Sinjeurs belieft u eenen
goeden Kastoor te ko-
pen ?*

*Hier zijnder twee van de
besten die ik in de winkel
heb.*

*Hoe veel eist gy voor dese
twee hoeden.*

*Gy sult my veertig schel-
lingen sterlings voor 't
stuk geven.*

That is to much, we will give you thirty shillings.

You shall have them.

Sir, I protest my gain is so small, that it is only to get your custom.

Here is your mony for the two hats.

I would you could send me hither a good Landeres.

Do you know a good semster te make me shirts?

Do you know ever a good Doctor and surgeon?

Where shall I hire a good horse?

What day of the week departs the Post from London for Amsterdam.

I would fain speak with a Mariner to bring me to Antwerp.

Dat is te veel, wy sullen u dertig schellingen geven.

gy sult se hebben.

Myn Heer, ik betuig dat mijn winst zoo klein is, dat 't alleenlijk is om Kalandize te winnen.

hier is u gelt voor de twee hoeden.

Ik wilde wel dat je my hier een goede waster wout senden.

Kent gy een goede naaister om my hemden te maken?

Weet gy een goet Doctor en wonden Meeſter is?

Waar ſal ik een goetpaart huuren?

Wat dag van de week vertrekt de Post van Londen na Amsterdam?

Ik wilde garen met een Schipper ſpreken, om my te Antwerpen te brengen.

Tell

Dialogues.

Let the Master of the ship come to speak with me.

I would fain speak with the carier of Harlem before he departs. how many Miles is it from hence to Rotterdam.

Can I fiende Chambers here two to be lett?

In this season you will hardly find a Chamber to be lett.

I would not put my self to bord for soo short a tim.

have you given earnest to the carrier for us?

I am glad to see you fir in so good health.

You look like an honest man, I'll seek no other but you.

Look what a base look that fellow hath.

t'Samenspraak.

7

Laat de Schipper my komen spreken.

Ik wilde garen met den Haarlem Voerman spreken, eer hy vertrekt.

Hoe veel mijlen ist van hier tot Rotterdam.

Kan ik hier twee Kamers te huur vind n?

Nu ter tijt sulje qualijk een Kamer te huur vinden.

Ik wilde mijn voor soo kerten tijt niet in kost besteden.

Hebt gy den Voerman een Gods-penningh voor ons gegeven?

Ik ben bly u in zo goeden gesontheit te zien M. H. Gy schijnt een eerbaar Man, ik wil niemant anders als u zoeken.

Ziet wat een quaden gesel laat dat die gesel heeft.

You have a very bad
look, what ails you?
what ailment have
you, that you look
so ill.

he seems to be a great
drunkard.

Seemeth to be she nig-
gardly, or covetous.

Look what a fair look
that Maid hath.

She has a noble carriage
and excellent beauty.

She favours a Lady
which I know.

That Gentle Woman
seemeth to be much
older than she is.

Me thinks she is much
altered.

have a care what you
do with them, lest
you be decieved.

have a care of that fel-
low, you do not know
him well.

Look what a fine com-
pany of Ladies come

gy hebt een seer quaat ge-
laat, wat schort u?
vvat hebt gy, dat gy soo
qualijk ziet.

hy gelijkt een groten dron-
kert te zijn.

Zy gelijkt gierig of vrekig
te zijn.

Ziet wat een schoon wesen
dat die Dochter heeft.

Zy heeft een edel wesen en
nietnemende schoonheit.

Zy gelijkt een Juffrou die
ik kenne.

Die Juffrou gelijkt veel
ouder te zijn alsse is.

my dunkt datse veel ver-
andert is.

Siet toe vvat gy met haar-
luy doet, op dat gy niet
bedrogen vvert.

vvacht u van dien gezelschap,
gy kent hem niet veel.

Siet vvat een schoon gesel-
schap van Juffrous ko-
there.

Dialogues.

there.

Keep me something for supper.

Keep him a piece of that pie.

Let them keep his dinner warm.

Shall your Brother go in to the to morrow country?

Will those Gentlemen go away to morrow.

Will those Ladies be at the wedding to morrow?

Will your Aunt be here time enough to night?

Your Mother is very angry with you?

Is your Uncle not yet Married?

What time will your Master be at home?

Rinse this glass well and give me some drink.

What does it please you to drink, Sir?

Drink to me if you please.

t'Samenspraak.

9

men daar.

Bevvaart my iets voor 't Avontmaal.

Spaart hem een stuk van die pastei.

Laat haer-luy zijn middagmaal vvarm houden.

Sal u Broeder morgen in 't Lant gaan?

vvillen die Heeren morgen vvegh gaan?

vvillen die Juffious morgen op de bruiloft zijn?

Sal u Motje hier t'avont vroeg genoeg zijn?

U Moeder is zeer quaat op u.

Is u Oom noch niet getrouwt -

Wanneer zal u Meeſter t huis zijn?

ſpoelt dit glas wel en geſt my te drinken.

wat belieſje te drinken, mijn Heer.

brenghet het my zoo 't u belieſt. here

Here is to you Sr, Mi-
striss.

You are welcome Sir
and Madam.

What have you for
dinner?

how much do I owe
you in all?

You owe me two
Crowns.

how sell you good Cla-
ret?

I sel it for twelve pence
a quart?

What is this Cloth a
yard?

This Cloth is sold for
two pound.

What is your name.

My name is Antho-
ny.

What is your Fathers
name?

his name is John Gil-
bert.

how do you Sr, Mi-
striss.

Zoo't u gelieft Mr. Juf-
frouvv.

Gy zijt welkom mijn Heer
en Mevrouw.

wat hebt gy-luyte middag
t'eten?

hoe veel ben ik u in alles
schuldig?

Gy bent my twee kronen
schuldig.

hoe verkoopt gy goede kla-
ret-vrijn? of roode.

Ik verkoopse voor twaalf
stuivers de mengelen.

wat kost dit Laken de En-
gelse garde?

Dit Laken is voor twee
pont sterlings verkogt.

hoe is jou Naam.

Mijn naam is Antony.

hoe is u Vaders naam?

Zijn naam is Ian Gil-
bers.

hoe vaarje Mr. Juffrou.

*Of saluting, and
manners, of asking.*

Good morrow.

Mr. how do you ?

Very wel God be thanked.

At your service.

I thank you.

I am your servant.

I am yours.

how doth the Gentleman your Father ?

Madam, your Mother? he is well.

She is well, thanks be to God.

he is sick.

She is a little indisposed.

I am sorry for it.

What ailes he ?

What ailes she ?

he hath a headach.

She hath the tothach.

Van 't groeten,
ende manieren van
eyschen.

Goeden morgen M^r. hoe
vaart gy?

Zeer wel, Godt zy ge-
looft.

Tot uwen dienst.

Ik dank u.

Ik ben u Dienaar.

Ik ben de uwen.

hoe vaart mijn Heer, u
Vader?

Mevrou u Moeder.

hy vaart vvel.

zy vaart vvel.

Godt dank.

hy is siek.

Zy is niet zeer vvel te pas.

't Is my leet.

wat schort hem?

vrat schort haar?

hy heeft hoofst-pijn.

Zy heeft tant-pijn.

A 6

she

12 Dialogues.

She hath a continual
Feaver.

How do your
Brothers?

They are well.

They are not wel.

Where are they?

They are a bed.

Are they not risen?

No not yet.

Bring me to their
Chamber.

I dare not.

-Thy will be angry.

I will not.

Praye doe.

I will.

Follow me.

Come up.

If you pleas.

I pray you.

I thank you.

I thank you hartely.

Father what is your
pleasure?

t'Samenspraak.

Zy heeft een geduurige
koortse.

hoe varen u Broeders.

Zy zijn wel.

Zy-luy zijn niet wel.

waar zijn zy?

zy zijn te Bed.

Zijn zy niet op-
gestaan?

Neen noch niet.

brengt my in haar kamer.

Ik durf niet.

Zy zullen quaat wor-
den.

Ik wil niet.

Ik bid'er u om.

Ik wil.

Volgt my.

komt boven.

zoo 't u beliest.

Ik bid u.

Ik bedank u.

Ik dank u hertelyk.

Vader wat is u begee-
ren?

What

Dialogues.

What you pleas
Father?

Come hither James.

What do you pleas
Mother?

What will you doe?

What do you disire.

I have some what to
say to you.

Why do you call me?

Of Eating.

when shall we Eat?

I believe it is almost
dinnertime.

I am hungry

Is dinner ready?

Let ous go to dinner.

Let us sit down.

Is the Table cloth
laid?

Lay the cloth.

t'Samenspraak.

13

Wat u beliest Vader?

kom hier Jacob.

Wat beliest u Moeder?

Wat wilt gy doen.

Wat begeert gy?

Ik heb u wat te seggen.

waarom roept gy my?

Van't Eten.

wanneer sullen wy Eten?

Ik geloof dat 'et haest mid-
dag is.

Ik heb honger.

Is 't middaghmaal ge-
reet?

Laat ons gaan Eten.

Laat ons neer siten.

Is 't Tafellaken geleit?

Leght 'et Tafellaken.

Bring

Bring the Salt-seller.
Cover or Furnish the
Table.

Give Mr. Peter a clean
napkin.

There is no need of
one.

This will serve.

Have you a spoon?

Have you a Knife?

I have two.

Lend me one.

Shall I help you to
some of this beef?

I will help my self.

Cut where you please.

This Beef is not
roasted enough.

Cut of this leg.

I eat no Mutton.

Eat then of this Veal.

Bring the Capon.

This fowl is very ten-
der.

Give me a clean plaef.

Give me some drink.

Brengt het Sout-vat.
Dekt of bereid de Tafel.

geeft Mr. Pieter een schoon
Servet.

Daar isser geen van no-
den.

Deze sal't vvel doen.

hebt gyeen Lepel?

hebt gyeen Mes?

Ik hebber twee.

Leenter my een.

Sal ik u van dit Osse vleis
voor dienen?

Ik zal my self dienen.

Snijdt vvaar 't u belieft.

Dit Runtvleis is niet ge-
noeg gebraden.

Snijdt van desen Bout.

Ik Eet geen Schape vleis.

Eet dan van dit Kalfs
vleis.

Brengt het kapoen.

Desen Vogel is zeer murrv.

geeft my een schoon Ta-
fel-bort.

geeft my te drinken.

What

Dialogues.

What will you please to drink?

a Cup of Beer.

a Glass of Wine.

Bring the Fruit.

Eat an Apple, a Peer.

I have very wel dined.

Yoy eat very little.

You are a littel eater.

I am well satisfied, God be thanked.

I am as full as an Egg.

Let us now discours a little.

What shall we talk of?

Of what you please.

Mr. Peter, are you much advanced in in your studies.

Not much Sir.

What Book do you read?

I read Erasmus and Æsop.

Do you learn any thing without Book?

t'Samenspraak.

15

Wat belieft u te drinken?

Een Beker Bier.

Een Roemer Wijn.

brengt de vrucht.

Eet een Appel, een peer.

ik heb wel gegeten.

gy Eet zeer weinig.

Gy zijt eenen kleynen Eter.

ik ben wel vernoegt, God zy geloofst.

ik ben zoo vol als een Ey.

laat ons nu wat praten.

waar sullen wy van spreken?

waar't u van belieft.

Mr. Pieter zijt gy wel gevordert in u oeffening.

niet veel mijn Heer.

Wat Boek leest gy?

ik leze Erasmus, en Esopus.

leert gy iets van buiten?

I learn

I learn every day a
Fable.

Will you let my hear
some of them?

With al my heart.

On a time a Raven
found a piece of chees
And went to sit upon a
tree.

a Fox going by, espied
him with his Cheefe.

He began to salute
him in these terms.

Mr. Raven, I wish you
all happiness.

Passing by this way, I
saw you by chance in
this tree.

and I did much wonder
to see you so fine.

For it is reported ab-
road, that you are as
black as pitch.

And I see you are whi-
ter than snow.

You exceed the Swans
in whiteness.

Ik leere alle dagen een
Klaght.

Wilt gy'er my eenige van
laten horen?

Van gantscher herten.

Een Raaf vont eens een
stukke Kaas.

En ging'er mee op een boom
sitten.

Een Vos daar voorby gaan-
de, worde hem gewaar
met zijn Kaas.

hy begon hem te groeten op
dese manier.

M. Raaf, ik wens u alle
geluk.

hier voorby gaande, sagh
ik u by geval in desen
boom.

En ik verwonderde my seer
u zoo schoon te zien.

want het gerucht gaat,
dat gy zoo swart als pek
zijt.

En ik sie dat gy witter als
sneeu zijt.

Gy overtreft de Swanen in
wittigheit.

And

And if your voice be as fine as your Feathers, I assure you, that you deserve to be King of Birds.

The Raven was so foolish as to give credit to his flatteries and prepared himself to sing.

As soon as he opened his bill, his chees fell down.

the Fox snatched it up, and fell a laughing and a jeering at the Raven Then the poor bird was ashamed, and angry with herself for the loss of her chees.

that is a pretty Fable.

Do you apprehend its meaning?

I think I do.

It is easy to be understood.

It speaks it self.

Those that are greedy of praise, find many

En indien u ſtem zo ſchoon is als ~~w~~e vaders, zo verſeker ik u dat gy weerdig zijt Koning aller Vogelen te zyn.

De Rave was zoo zot dat hy zyn vleijerijen geloof gaf, en bereide zigb te ſingen.

Zoo haalt als hy zynen bek opende ontviel hem zyn kaas.

De Vos ſnapteſe op, en gingh hem daar na belachen en beſpotten.

Doen worde den armen Vogel beſchaamt, en quaat op hem zelf om't verlies van zyn Kaas.

Dat is een aardige Klught. Begrijpt ghy den zin daar van?

Ik gelove ja.

het is licht om te verſtaan.

het ſpreekt zelf.

Die gene die graagb geprezen zyn, vinden veel flat.

flatterers which do imprint in their mind an opinion and pride themselves, which makes them lose the good qualities that they had.

It is very true.

We must not believe flatterers.

I do not love them, but rather hate them.

They are very dangerous, when Kings and Princes give ear to what they say.

Kings that give ear to flatterers are commonly cruel.

Yea, we have many Examples in Histories.

Witness Nero, who was so cruel and Barbarous, that he put his own Mother to death, and his Wife Octavia, his Master Seneca, and

vleijers die haar een inbeelding en hovaardigheid in den zin dracken, de welk haar doet verliesen die goede hoedanigheid diese hadden.

Dat is zeker.

Wy moeten geen vleijers geloven.

Iken bemintse niet, maar daar en tegen haat ik se.

Zy zijn zeer gevaarlijk, als Koningen en Prinzen haar gehoor geven.

Koningen die vleyers gehoor geven zijn gemeenlyk wreed.

Ja, wy hebben veel voorbeelden in de gedenkschriften.

Getuige Nero, die mas soo wreet en ongeschikt, dat hy zijn eigen Moeder ter doot brocht, en zijn wijf Octavia, en zijn Meester Seneca, en al die
al

al those that proffessed honesty and uprightness.

Who was this Nero?

He was a Roman Emperour.

His cruelty went so far, as to set the City of Rome on fire for his pleasure; and he Accused the Christians of that conflagration, which caused the persecuting of them.

He persecuted them in such sort, with so Barbarous a cruelty, that dayly he caused them to die upon scaffolds, and in the night he caused their bodies to be burnt, to give more light.

What became of that Monster?

He perished as he deserved.

was he Killed?

gene die eer en oprechtigheit beminden.

Wie was desen Nero?

Hy was een Rooms Keiser.

Zijn wreedheit ging zoo verre, dat hy de Stad Rome in brant stak tot zijn eigen lust; en hy beschuldigde de Christenen daarmede, om oorzaak te hebben van haar te vervolgen.

Hy vervolgde se zoodanig, met sulken Barbarischen wreedheit, dat hyse by daag op Schavotten liet doden, en by nacht dede hy hare lichamen verbranden, om meer licht te geven.

Wat gebeurde dat Misgeboorte?

Hy vergingh gelijk hy verdient had.

Wierc hy gedoot?

No, but being hated of all the World, he was at last forsaken by his own Friends, then he fled, and being pursued, he was found dead in a den.

What did they do with his body?

I will tell you an other Fable.

I hear you

a dog swimming over a River, did carry in his mouth a piece of flesh

The Sun did shine.

The Dog seeing the shadow of his piece of flesh in the water, did think with himself that it was another piece bigger than that he had.

He opened his mouth to catch at it, and so he lost what he had, and his hope altogether.

Afterwards he acknow

t'Samenspraak.

Neen, maar hy worde van al de Werelt gehaat, en ten laasten van zijn eygen Vrienden verlaten, daar na vluchte hy, en zijnde vervolgt, wiert hy in een kuil doot gevonden. Wat deden zy met zijn lichaam?

Ik sal u een ander Klucht verhalen.

Ik hoor u.

Een hond zwemmende over een Rivier droeg in zijnen bek een stuk vleis.

De Sonne scheen.

De hond siende de schaduw van zijn stuk vleis in 't water, hy docht by hem self dat 'er een groter stuk was als dat hy had.

Hy opende zijnen bek om het te snappen, en zoo verloor hy dat hy had, en zijn hope daar en boven.

Daar na erkende hy zijn ledged

ledged his fault , and
fell a barking out
in such like manne.

I am very unfortunate,
I had enough, if I had
been wise.

And now I have no-
thing because of my
covetousness.

It is a fine thing to be
content with what
one has.

We must not leave a
certainty for an un-
certainty.

Moderation is very
commendable in all
things.

There are many peo-
ple that are like to this
Dog , who are never
content.

There are many,
the more they have, the
more they would have.
He has enough that is
content.

That is true , a conten-

zotheit , en begoft aldus
uit te blaffen op sulcker
wijse.

Ik ben zeer ongelukkig , ik
hadde genoeg , indien ik
wijs geweest waar.

En nu heb ik niets ter oor-
zaak van mijn gierig-
heit.

't Is een fraaje zaak ver-
noegt te zijn met 'et gene
dat men heeft.

Wy moeten 't zekere niet
verlaten om 't onzekere.

Matelykheit is zeer prijfe-
lijk in alle dingen.

Daar zijn vele Menschen
die desen hondt gelijk
zijn , die haar noit ver-
noegen.

Daar zynder veel.
hoe meer dat men heeft, hoe
meer dat men wil hebben
Men heeft genoeg als men
vernoecht is.

Dat is waar , een ver-

ted mind is a great treasure.

Seneca saith, that he that is content, and that desires nothing is as happy as *Jupiter*.

Our English Proverb may fit well this place. A bird in the hand is worth two in the bush.

The Proverb is true. All cover, all loose.

I remember I have read of many Kings who lost their Kingdoms by thinking to enlarge and increase them.

Can you mention some of them?

Yes, and the first is *Cresus* that rich and last King of *Lydia* who being not content with his Kingdom, nor with his

t'Samenspraak.

noegt gemoet is een grote Rijkdom.

Seneca seit dat hy die ver- noegt is, en niets en be- geert also gelukkig is als *Jupiter*.

Ons Engels Spreekwoord voegt zich hier wel.

Eenen Vogel in de hant, is beter als twee in 't Bos.

De Spreuk is waar.

Die alles begeert, verliest alles.

Ik ben indachtig gelezen te hebben van veel Koningen die haar Koninkrijken verloren, om datse sich dochten te vergroten en te vermeerderen.

kont gyder eenige van noemen?

Ja, en d'eerste is *Kresus* die rijke en laatste Koningh van *Lydien*, die met zijn eigen Koninkrijk niet vernoegt was, noch met zijn Rijkdom- riches,

riches , undertook a war against Cyrus , and was overcome , and besieged in his chief City of Sardis , which being taken , Cyrus took him Prisoner , and intended to have alive.

But as he was at the stake , remembering that Solon had told him , That a Man could not be happy before his death.

he named three times the name of Solon.

Cyrus was desirous to know the reason why he named Solon.

having known the reason of it , he saved his life , considering that alike accident might happen unto him.

What became of that

dommen , hy vong Oorlogh aan tegen Cyrus , en viert overwonnen , en belegert in zyn hoofstet van Sardien , de welcke genomen zijnde , nam hem Cyrus gevangen , en was van sins hem levendig verbrant te hebben.

Maar als hy aan den staak stont , viert hy indachtigh dat Solon hem geseyt had , dat een Mensch voor zyn doot niet gelukkig kost zyn.

Hy noemde de naam Solon driemaal.

Cyrus was bezerigh om te vreten door wat reden dat hy Solon noemde.

Zoo haast als hy de reden daar van vrist , bevrijde hy zyn leven , aanmerkende dat hem sulken ongeraf ook kost gebeurde.

vat gebeurde desen armen

poor king after that ?
Cyrus kept him al-
waies with him , and
made him his Coun-
seller.

*To buy and
sell.*

Sir , what lack you ?

What will you be plea-
sed to have ?

take the pains to come
in.

Shew me fine Clothe.

Of what colour , will
you have it.

Let me see some black
clothe.

This is not fine enough

This doth not please
me.

Shew me another
peice.

Sir , there is some of
the finest that we ha-
ve.

Samenspraak.

Koning daar na ?

*Cyrus hielt hem gedurigh
by hem , en maakte hem
zijn Raatsheer.*

*Om te kopen en
verkoppen.*

*Mijn Heer wat ontbreekt
u ?*

Wat belieft u te hebben ?

*Neemt de moeyte om in te
komen.*

Laat my sijn Laken zien.

*Van wat kleur wilje 't
hebben.*

*Laat my wat swart La-
ken zien.*

Dit is niet sijn genoeg.

Dit en behaagt my niet.

*Toont my van een ander
stuk.*

*Seigneur , daar is van 't
sijnste dat wy hebben.*

Dialogues.

I have een finer in an
other shop.

Sir, it is impossible.
come, how much a yard?
Thirty Shillings.

Tis not Cloth of 30.
Shillings.

Sir, you shall find no
finer in any other
place.

I will give 25. for it.
I can't give it for that
price, it cost me more.

Why do you say so?
Shew me some gray
Clothe.

There is some of the fi-
nest in the world.

How much a yard?
Five and thirly Shil-
lings.

This is finer than the
black.

You are too dear.

I am going to another
shop.

Sir, do what you please:
but you shan't find
any finer.

t'Samenspraak. 25

*Ik heb sijnder gesien in de
ander winkels.*

*Monseieur, 't is onmooglijk.
Kom hoe veel de garde?
dertig Schellingen.*

*'t Is geen Laken van 30.
Schellingen.*

*Mijn Heer, gy sult ner-
gens sijnder vinden.*

*Ik salder 25 voor geven.
Ik kan't voor die prijs niet
geven, het kost my meer.
waarom seghe dat?*

Toont my grau Laken.

*Daar is het van't fijnste in
de wereldt.*

*Hoe veel de yard?
Vijf-en-dertigh Schellin-
gen.*

*Dit is fijnder als het swar-
te.*

Gy zijt te dier.

Ik ga in een ander winkel.

*M. H. doet wat u belijft;
maar gy kunt geen fijn-
der vinden.*

Tell me your last word
I will bate you but six
pence a yard.

will you take 28?

No Sir.

Sir, will you have it for
29?

Come, give it me.

I assure you, you have
it very cheap.

Sir I hope you will
come agayn another
time to see me.

How many yards must
you have?

how many must I have
for the suite and cloke?

You must have 10 yards

Who is your taylor?

'T is Master John.

Have you any Holland
Cloth here?

Yes Sir, and Spanish
Cloth also.

Will you see any?

No not now, fare well
Sir?

Sir, your humble ser-
vant til to morow.

Seght my u laatste woort.

*Ik wil u maar ses stuivers
afslaan op d' Elle.*

wilje 28. nemen?

Neen mijn Heer.

*Signeur, wilje 't voor 29
hebben?*

kom geeft 'et my.

*Ik verzeker u dat gy het
goet koop hebt.*

*Sr. Ik hoop dat gy op een
ander tijt my weer wilt
komen bezoeken.*

*Hoe veel garden moet gy
hebben?*

*hoe veel moet ik hebben
voor 't kleet en mantel?*

Gy moet 10 garden.

wie is uwen Kleermaker?

't Is Meester Jan.

*hebt gy hier eenig Hollants
Laken?*

*Ja Heer, en ook Spaans
Laken.*

wilt gy iets zien?

*Neen nu niet, vaart wel,
Heer.*

*Heer, u ootmoedige Die-
naar, tot morgen. The*

The Tailor.

Can you make me a
suit and cloke?

Yes Sir, when would
you have them?

Four or five dayes
hence.

You shall have them.

I pray you fail not.

Shall I take your mea-
sure?

Yes, make not the
sleeves too narrow.

They shall be large
enough.

But you lack some li-
ning.

Canvis, for staies.

Silk and buttons.

Galloon to bind the
neck.

Cotten for Drawers and
pockets.

De Kleermaker.

Kunt gy my een kleet en
mantel maken?

Ja Heer, wanneer wilt
ghyze hebben?

Over vier of vijf dagen.

Gy zult se hebben.

Ik bid u manqueert niet.

Sal ik u de maat nemen?

Ja, maakt de mouwen niet
te nau.

Zy sullen wijt genoeg
zijn.

Maar u gebreekt Voering.

Canefas tot stijffel.

zye en knopen.

Galon om den hals te bor-
den.

Voering voor de broek en
sakken.

hooks,

hooks eyes and tape.
a neck loop for the
cloke.

I did forget to desire
you that all be well
sowed.

How will you have it
sowed.

I will have the cloke fi-
ne drawn.

The coat *renterd.*

The doublet seam pric-
ked.

The linings backstich-
ed.

The seams of the
breches foretiched
and privstiched.

Furnish all the rest, I
will satisfe you.

Sir, there is your suit.

I am obliged to you
that you have maed
such haest.

There is a suit well
made.

How much must you
have?

Sixteen Shillings.

t'Samenspraak.

ogen, en Lint tot.

Een Mantel-lisse.

*Ik vergat u te seggen dat
alles wel genaait mach
zijn.*

*Hoe wilt gy 't genaait heb-
ben.*

*Ik wil de Mantel gestopt
hebben.*

De Rok geuitert.

*Het wambus met een En-
gelse naat genaait.*

*De Voering met een agter-
steek.*

*De naden van de broek voor
gestikt en met een verbor-
gen steek over genaait.*

*Besorgt al de rest, ik wil u
vernoegen.*

Mijn Heer, daar is u Kleet.

*Ik ben aan u verpligt, dat
gy u soo gehaast hebt.*

*Daar is een kleet wel ge-
maakt.*

hoe veel moet gy hebben.

Seftien schellingen.

Tis

Dialogues.

T'is a little too much,
there is twelves con-
tent your self with that
Those buttons please
me well.

where have you bought
them?

I have bought them of
Mr. Day well but are
you satisfied.

Yes Sir, seeing you will
give me no more.

But I would have you
satisfied.

Yes Sir, I am content.

An other time I will
send for you.

Sir, command me.

Do you work for Ma-
ster Tomkins?

No, Sir.

I wil recommend you
to him.

You will oblige me.

farewel, il remember to
go to him to morrow.

I have spoken to him
of you.

Go there from me.

t'Samenpraak.

29

T'is een weynig te veel;
Daar zijn twaalf zijt
vergenoegt daar mede.

Die knopen behagen my
wel.

Waar hebt' die gekoght?

Ik hebse gekoft van Mr.
Day wel, maar zijt gy
vernoegt.

Ja mijn Heer, dewijl gy
my niet meer geven wilt.

Maar ik wil hebben dat je
van my voldaan zijt.

Ja mijn Heer, ik ben te
vreden.

Ik zal u op een ander tijt
meer ontbieden.

M. H. gebiet my.

Werk gy voor Meester Tom-
kins?

Neen mijn Heer.

Ik sal u hem aanbieden.

Gy sult my verpligten.

vaart wel, gedenkt mor-
gen by hem te gaan.

Ik heb hem van u gespro-
ken.

Gaat daar van mijnent
wegen.

I will not fail.
Go there then.
Well Sir.

Ik zal't niet nalaten.
Gater dan.
wel. Sinjeur.

*An Application
upon the auxiliary
verbs with the nega-
tion and the adverbs
of place.*

I have a good friend at
London.

Is he an English man?

No he is a Dutch man.

For my part, I have no
friends in this coun-
try.

Have you any money,
one rent?

I have none.

Have you any Chil-
dren at London?

I have three.

Have you been in Ger-
many.

Has the King of France

Een toevoeging
op de helpwoorden
met de ontkennin-
gen, en de bywoor-
den der plaatse.

Ik heb een goet Vriendt te
Londen.

Is het een Engelsman?

Neen hy is een Duitsman.

My belangende, ik heb geen
Vrienden in dit Land.

hebt gy gelt op renten?

Neen ik geen.

hebt gy kinderen te Londen?

Ik heb'er drie.

hebt gy in Duitslant ge-
weest.

Heeft de Koningh van

a gallant Army?

He has a most powerful one.

has the Duke of Tuscany any money?

he has a great deal.

Or he hath none.

hath he friends at Rome?

he hath none there.

have we not handsome Ladies in England?

We have some of the handsomest of all the World.

have ye any Wine?

Yes we have.

have we any Friends at Madrid?

We have none there.

It is two hundred leagues from Paris.

Dover is but threescore miles.

There was yesterday a brave man with me.

Vrankrijk een schoon Le-
ger?

hy heeft'er een dat heel
mchtig is.

heeft den grooten Hertogh
van Toskane gelt?

hy heeft veel.

Of hy heeft geen.

heeft hy Vrienden te Ro-
men?

hy heeft'er gene.

hebben wy geen schoone
Juffers in Engeland?

wy hebben'er van de alder
schoonste in de werelt.

hebt ghy wijn.

Ia wy hebben.

hebben wy Vrienden te
Madrid?

wy hebben'er geen.

Parijs is twee hondert uur
gaans van hier.

Douvers is maar t'zestigh
mijlen van hier gele-
gen.

Daar was gisteren een
braaf man by my.

There

There are two most famous Universities in England.

are there any Colleges?

There are many?

I believe there are thirty have you any Friends?

I have none here.

But I have some there.

If I had a horse I would go a hunting for I am alwayes in Exercise or els.

I am not not in a good humour.

Is Prince Rupert in Germany?

I do not know where he is.

he hath been in France lately.

he shewed me a gallant Book.

have you been in Italy?

I have never been there

I will go with you to Rome.

e'Simenspraak.

Daar zijn twee beroemde hoge Scholen in Engellant.

Zijn daar eenige Collegien?

Daar zijnder veel?

Ik geloof datter 30 zijn. hebt gy hier Vrienden?

Ik hebber geen.

Maar ick hebt'er daar.

Indien ik een Paart had ik soude ter Jagt gaan, want ik ben altijd in oefeninge of.

Mijn hoofd staat my niet wel.

Is Prins Robbert in Duitslant?

Ik weet niet waar hy is.

Hy heeft onlangs in Vranckrijk geweest.

Hy heeft my een deftig Boek laten zien.

hebt gy in Italien geweest?

Ik hebber noit geweest.

Ik wil met u na Romengaan.

Are you weary?

Are you there? Yes Sr.

I am extreamly weary.

Are you content? No.

Do you go yet to Maſter Johnſon?

I go there no more?

He told me ſo.

I will tell it to Maſter Dod.

I have not ſlept well.

I can't reſt.

Teach me to ſpeak English: and I will

Teach you to ſpeak Dutch.

you do not ſpeak it well

Jacob is grown rich but.

Will is become poor.

How do you know that?

There is alwaies Company at his houſe.

they eat much Fiſh and devour more meat.

Do they ſpeak good English at London?

Do they ſpeak good Dutch at Amſterdam?

Zijt gy moede?

zijt gy daer? ja mijn Heer.

Ik ben uitnemende moede.

Zijt gy te vreden nu?

Gaat gy nog tot Meeſter

Janſons?

Ik ga daar niet meer.

Hy heeft het my geſeſt.

Ik ſal't Meeſter Dod ſeggen.

Ik hebbe niet wel geſlapen.

Ik kan niet ruſten.

Leert my Engeliſch ſpreken.

En ik ſal u Duits leren ſpreken.

Gy ſpreekt het niet wel.

Jacob is rijk geworden.

maar willem is arm geworden.

hoe weet gy dat?

Daar is altijd geſelſchap tot zynent.

Sy eeten veel viſ, en verſlinden meer vleis.

Spreekt men goet Engeliſch tot Londen?

Sprekens goet Duits t' Amſterdam?

They speak very well
there.

*Daar wert zeer wel ge-
sproken.*

Where are your
Friends?

Waar zijn u vrienden?

They are gone out of
the Town.

*Zy zijn uyt de Stads ge-
gaan.*

Whither are they
gone?

Waar zijn zy gegaan?

Where are your Si-
sters?

Waar zijn uw Susters?

My Sisters are Married.

mijn Susters sijn getrouwt.

His Sister will be Mar-
ried to morrow.

*Sijn Suster sal morgen
trouwen.*

They are a bed.

Zy zijn te bed.

They are in town.

Zy zijn in de Stad.

They are gone into
the countrey.

*Zy zijn in 't Landt ge-
gaan.*

When will they return
home?

*Wanneer willense weer
i'huys komen?*

I am not sure of it.

Ik ben daar van niet seker.

My Master is hindred.

*Mijn Meester heeft belet-
sel.*

My Lady is busy.

Mevron is bezig.

I wish you good night.

Ik wens u goede naght.

my Master praieith you
to stay.

*Mijn Meesters versoect u
watte toeven.*

Is your Master up?
he is a rising.

*Is Meester opgestaan?
hy staat op.*

There

Dialogues.

t'Samenſpraak.

35

There is happen ed
an accident.

To whom?

To Sir , Thomas
Allen.

I know him of whom
you ſpeak.

This Chamber is cold.

It is colder to day
than yeſter day.

It is not ſo cold as it
was yeſter day.

It is good weather.

That is good for our
health.

It is fair weather for the
ſeaſon.

It is ill weather for the
ſeaſon.

It is miſty.

the weather is un whol
ſome.

Who is above?

There is no body.

There is company.

how long is 't ſince you
ſaw your Maſter?

I was with him yeſter
day.

Daar is een toe-val ge-
beurt.

Aan wie?

Aan mijn Heer Thomas
Allen.

Ik kenne hem van wien gy
ſpreekt.

Deſe Kamer is kout.

het is heden kouder als
't giſteren was.

Het is zoo kout niet als het
giſteren was.

het is goet weer.

Dat is goet voor onſe ge-
ſontheyt.

Het is ſchoon weer na den
tijt van 't jaar.

Het is quaat weer na den
tijt van 't jaar.

't Is miſtig.

't Is ongeſont weer.

wie is daar boven?

Daar is niemand.

Daar is geſelſchap.

Het is lang geleden dat gy
u Heer geſien hebt?

Ik was giſteren by hem.

He is a man of wit.

He is a very brave man.

I never saw a gallanter man.

That man pleaseth me.

He's a gallant man.

He's a man of good repute.

a stout, and very noble man.

Politick.

Judicious.

Honorable.

Active.

Of good account.

But his Brother is an impudent, giddy-headed, simple, empty fellow.

He is a very vain fellow.

he is a great pretender.

he's a proud fellow.

he's a very logger-head

he's a dunce.

he's a broken fellow.

t'Samenspraak.

't is een verstandig man.

't is een zeer fraay man.

Ik heb nooit frayer man gesien.

die man behaagt my.

't is een braaf man.

't is een man van aanzien.

Een groot, en kloekmoedig man.

Burgerlijk.

Van goet oordeel.

Eerwaardig.

Behendig.

Wel geaght.

Maar zijn Broeder is eenen onbeschoften, onbesuisden, onwetende daar niet in en is.

hy is een zeer ydel Mensch.

hy is een opsnyer.

't is een bovaardig gesel.

't is een lomper.

't is een botterik.

Het is met hem verlopen.

have

have you heard of that great Banckrupt, that happened this week?

Breaking and deceiving is Practised much now a dayes.

This World is compared to a great warehouse, where is sold all sorts of merchandize, every one strives who can best deceive his companion: if ever were a time to be cautious, it is now.

Of weights and measures commonly used in England.

The most common weights used in England, are Troy and Avoir dupois; by the first is weighed Wheat,

hebt gy gehoord van dat groot Bankroet, dat er dese week gespeelt is?

Bankroet spelen en bedriegen wordt heden zeer gepleegt.

Dese werelt wert vergeleken by een groot Pakhuys daer men alderhande Koopmanschap verkoopt een iegelijk strijt om te zien wie zijn medegezel best kan bedriegen, indien 'er ooit een tijt was om op zijn hoede te zijn, soo is het nu.

Van de gewigten en maten, die men gemeinlijk in Engelandt gebruikt.

Het gemeenste gewicht dat men in Engelandt gebruikt, is Troy en Avoir du pois; by 't voorste weegt men Tarwe, broot,

Bread, Gold, Silver,
&c.

Which Troy-weight
contains in every
pound twelve ounces,
every ounce twenty
peny-weight, and eve-
ry penny weight twen-
ty four grains, where,
by a mark-weight
ariseeth just to eighty
ounces.

by the second and more
common weight of
Avoirdupois is weigh-
ed all kind of Gro-
cery ware, physical
drugs, all gross wares
as Rosin, Pitch, hemp,
&c. and all Iron, Cop-
per, Tin, or other me-
tals. This weight hath
sixteen ounces to the
pound, and is divided
into grains, scruples,
drams, a pound
Avoirdupois contains
16 ounces 128 drams

Gout, Silver, &c.

Dat Troy-weight heeft
twaalf onsen in't pont,
elk ons twintig penning-
wigten; en elke pen-
ning-wigt 24. grey-
nen, door het welk een
Mark-wigt opklimt
essen tot tagtontig on-
sen.

Met het tweede en gemein-
der gewigt van Avoirdu-
pois, wert gewogen al-
derhande Kruydeniers
waren, drooge genees
Kruyden, alle grove
waren, als hars, pek,
bennip, &c. en Iser,
Koper, Tin, of andere
Metalen. Dit gewicht
heeft seshtien oncen in het
pont, en wert verdeilt in
greinen, scrupels, drag-
mas, en oncen, zoo dat
een pont Avoirdupois, in-
houdt 16. oncen 128.

384. scruples and
7680 grains.

*How Ale and Beer
is measured.*

These two sorts of Li-
quor are measured by
pintes, quarts, pottles,
gallons, firkins, kil-
derkins and Barrels; so
that a Barrel of Beer
contains two Kilder-
kins, four firkins, thir-
ty two gallons, sixty
four pottles, 128.
quarts, and 256.
pints, so that the Bar-
rel of Ale is less than
the Barrel of Beer by
32. pints, and 16.
quarts.

*The measure of
Wijn, Oyl, and Ho-
ney.*

A Tun of Wine is two
Pipes or Butts, three

dragmas 384. schrapels
en 7680. greins.

*Hoe Ael en Bier
wert gemeten.*

Deze twee soorten van
drank vverden gemeten
by pinten quarten, pot-
tels, gallons, vierendels
half-vaten en Vaten;
zoo dat een Vat Bier in-
houdt twee half-vaten,
vier vierendels, 32. gal-
lons, 64. potels, 128.
quarten, en 256.
pintjens, zoo dat het
Vat Ael 32. pintjens,
en 16. quarten kleyn-
der is als het Vat
Bier.

*De maten van
Wijn, Oly, en Ho-
nig.*

Een Ton Wijn is twee pij-
pen, drie poinson, vier
pun-

punchions 4 Hogs-
heads, six Tierces,
eight Barrels, fourteen
Rundlets, 152 gal-
lons, 504 Pottles
1008 quarts 2016
pints: and note that
one gallon of Wine
contains 8 pound of
Troy weight.

Measures of Grain.

All Kind of Grain is
measured by Troy
weight, of which
eight pounds makes a
gallon, whereof are
made pints, quarts,
pottles, gallons, pecks,
half Bushels, Bushels,
Strikes, Cornooks,
Quarters and Lasts,
now a Last is ten quar-
ters, twenty, Cor-
nooks, forty Strikes,
eighty Bushels, 160
half Bushels, 320
pecks, 647 gallons,

oxhoofden, zes Tierces,
acht vaten, veertien
Rundlets, 152 Gallons
504 Pottels, 1008.
quarten, 2016. pintjes:
merkt dat een Gallon
wijn inhoudt 8 pont troy-
wicht.

Maten van 'tKoren.

Alderhande Koren wert
by Troy-wicht gemeten,
van 't welk 8. pont een
Gallon maken, daar
van werden gemaakt
pinten, quarten, pot-
tels, Gallons, vierde-
vaten, half schepels,
schepels, mudden, sak-
ken, quateren en Lasten,
nu een Last is tien qua-
tren, twintigh mudden,
veertigh sacken, tagtien-
tigh schepels 16. half
schepels, 320. vierde-
vaten, 647. Gallons,
1280.

Dialogues.

1280 pottles, 2560
quarts, and 5120
pints.

Of Iron and Lead.

Iron is counted by the
pound.

Hundred Tun ; of
which a Tun is 200.
or 224. pound, Lead
is reckoned by the
pound, hundred, and
Fodder ; a Fodder is
nineteen hundred and
a half, at a 122. to the
hundred ; Tin, Cop-
per, and Latten have
112. pounds to the
hundred.

Of Fish.

Ling, Cod, or Habar-
dine have 124. to the
hundred.

Herrings are counted
by the hundred, thou-
hands and Lasts ; a Last
is 10000. every

t'Samenpraak. 41

1280. pottels, 2560.
quarts, en 5120. pin-
tjens.

Van Yfer en Loot.

*Yfer wort gerekent by de
ponde.*

*Hondert Ton ; van 't
welk een Ton is 200. of
224. pont, Loot wort
gerekent by de ponde,
hondert, een voeder ; een
een voeder is negentien
hondert en een half, tot
122. in 't hondert, Tin,
koper, en Blik heeft 112
pont in 't hondert.*

Van Vis.

*Lenge Lalberdaan, hebben
124 in 't hondert.*

*Haringen werden getelt by
de honderden, duifenden
en Lasten ; een Last is
10000. elk thousandt
thou-*

thousand 1200. and
every hundred, 120
to the hundred.

Of Paper and Parchment.

a Bale of Paper is ten
Ream, a Ream is
twenty quires, and
every quire twenty
five sheets. A Roul of
Parchment is five do-
zen, a dozen twelve
skins.

Of Wooll.

A last of Wooll is twel-
ve sacks, a sack is two
weys; a wey fix Tod
and a half; a Tod is
two stone, a stone is
fourteen pound, and
a clear is half a stone;
so that a last of Wooll
contains 312. stone,
or 156. Tod.

1200. en elk hondert,
120. in 't hondert.

---

*Van Pampier en
Parkement.*

Een Baal Pampier is tien
Riem, een Riem is twin-
tig boek, en elk boek
vyf-en-twintig bladen.
Een Rol Parkement is vyf
dozijn, een dozijn
twaalf vellen.

Van Wolle.

Een last wolle is twaalf
zakken, een zak is twee
Wagens, een wagen ses
Tod en een half; een Tod
is twee steen, een steen
is veertien pondt, en
een clear is een halven
steen; zoo dat een last
wollen inhoudt 312.
steen of 156. Tod.

How

*How many is num-
bred in England.*

The least piece of money with us is a farthing, where of two makes a half penny, four of them a penny, foure pence makes a groat, twelve of them a Shilling, five Shillings a crown, six Shillings eight pence a noble, two nobles makes a Mark, three nobles a pound.

The five Shillings or crown of Silver weigheth just an ounce Avoir dupois.

*The measures of
England.*

Three Barly - corns makes an inch, twelve inches a foot, three foot a yard, five yards and a half a perch, four

*Hoe 't gelt getelt
wert in Englant.*

Het kleinste stuk gelt is een oortjen, hier van maken de twee een halve penning st. vier penningen maken een groat, dry groaten sijn een Engelse schelling: vyf schellingen een Kyeon, ses schellingen en aght penningen een nobel, sijn een mark, en dry nobels een pont Starlings.

De vyf schellingen of Silveren Kroon weegt effen een ons Avoir dupois.

*De Maten van
England.*

Drie Garsten-Korens maken een duim breed, twaalf duim een voet, drie voet een garde, vyf garden en een half een perk, 4 per-
pearc-

pearches in breadth,
and ten in length, a
Rood, and four Roods
make an Acre.

An English mile is 8.
furlongs, 88. scores
320 pearches, 1056.
paces, 1408. ells,
1760. yards, 5280.
feet, 63360. inches
and 190080. Barly-
Corns in length.

Of Time.

When saw you them?
Yesterday.
Th' other day.
This morning.
This evening.
Not long ago.
a few daies ago.
a seven night ago.
a fortnight ago.
Three weeks ago.
a Month ago.
Long since,
a Monday was seven
night:

r'Samenpraak.

ken in de breedte, en tien
in de lengte, een Roede
en vier Roeden maken
een morgen.

Een Engelse mijl is 8 fur-
longs, 88 scoors is 320
perken, 1056 treden,
1408. Ellen, 1760.
garden 5280. voet,
63360. duim, en
190080. garsten korens
in de lengte.

Van den Tijd.

Wanneer sag je haar lieden.
Gisteren.
Des daags.
desen morgen.
desen avont.
niet lang geleden.
weinig dagen geleden.
voor acht dagen.
voor viertien dagen.
voor drie weken.
voor een Maant.
lang geleden.
toekomende Maandag over
acht dagen:

This

This day fortnight.

It will be to morrow three weeks.

To morrow come fortnight.

Weddensday come three weeks.

how many daies is in each Moneth?

Theirty daies hath September, April, June, and November, all the rest have thirty and one, except it be February alone.

But every leap-year: February hath twenty nine, of the day, with the several divisions thereof.

An Artificial Day consists of 12 hours, a natural day of 24 hours. The Athenians began their day from Sunset; But the Jews, Chaldeans, and Babylonians, from Sun-

Heden veertien dagen.

Het sal morgen drie weken zijn.

Morgen over veertien dagen.

En Woensdag over drie weken.

Hoe veel dagen zijnder in elk Maant?

Dartig dagen heeft September, April, Juni, en November, al de rest hebben dertig en een, uitgezondert Februari alleen.

Maar in elk Schrickel-jaar heeft Februari negen-entwintig dagen, van den dag, met verscheiden deelingen van dien.

Een werkdagh bestaat in twaalf uren, een natuurlijke dach 24. uren, de Athenen begosten haren dach van de Zon ondergang; maar de Joden, Kaldeen, en Babilonien, van de Zon opgang:
rise:

rise : the Egyptians and Romans, from midnight ; the Umbrians from noon ; or mid-day.

The day is accounted in England for payments of mony between Sun and Sun : But for indictments of murther, the day is accounted from midnight to midnight ; and so likewise are fasting dayes and holy-dayes. the principal Feasts and Holy dayes in the whole year ?

Sunday, or our Lords day.

New-years-day, or the circumcision of our Lord.

Twelfth-day, or the Epiphany of our Lord
Candlemas-day, or the purification of the blessed virgin.

Shrovetide.

t'Samenpraak.

de Egiptendren en Romeinen, van middernacht ; de Ombrianen van de noon, of middagh.

Den dach wert in Englant gerekent voor betalingen van gelt tusschen Zon en zon : maar voor aanbrengingen van moorderrie, wert den dach gerekent van middernacht tot middernacht ; en insgelijks zijn vastendagen en beylige dagen.

De voornaamste Feeften en beilige dagen van't hele jaar.

Sondag, of de dagh des Heeren.

Nieuwe-jaars-dagh, of de besnijding ons Heeren.

Drie Koningen, of dertien dagh.

Lichtmis-dagh, of de suivering van de gebenedijde Maagt.

Vastelavont.

Palm-

Palm-Sunday.

Good Fryday.

Annuntiacion of the
bleſſed virgin.

Eaſter-day.

Holy- Thursday , or
Aſcenſion-day.

The invention of the
holy croſs or holy
Rood-day.

Whitſunday or pente-
coſt.

Michaelmas or Saint
Michael.

all Saints or all-hallows
Chriſtmas-day or the
nativity of our Sa-
viour Chriſt.

Sir, you ſee the time
bids me depart, there-
fore I will take my
leav of you.

It groweth dark.

It waxeth evening.

It groweth clear day.

It waxeth day.

What a clock is it.

It is eight a clock,

Is it ſo late?

Yes truly.

Palm-Zondag.

Goede Vrydag.

Ons Lievrouwen Boot-
ſchap.

Paasch dag.

Heylige Donderdag.

Hemelvaarts dag.

Kruisvinding , of Roode
dagh.

Pinxter dag , of Sim-
xen.

St. Mighiel.

Alder heiligen.

Karsdag , of de geboorte
ons Heeren Jezu Chri-
ſti.

Mijn Heer , gy ziet den
tijt gebiet my te vertrek-
ken derhalven ſal ik mijn
aſſcheit van u nemen.

Het wort donker.

het wort avont.

het wort licht dagh.

het wort dagh.

Wat uur is 't.

het is acht uren.

Is 't zoo laat?

Ja ſekerlijk.

I hear the Clock strike.

Tell it.

have you told it ?

It is nine.

The Sun is risen.

The Sun is hot.

The Sun is down.

Its cold.

The daies are short.

Its fair weather.

The good weather is
past.

We have well past the
time.

I have lost my time.

The daies are longer
by an hour.

The Sun goeth down
by six a Clock.

It is past seven.

I go to bed.

Pray Sir, do me the
favour to let me see
you to morrow.

I'll I make bold to en-
joy this your Good
Company, &c.

Ik hoor de Klok slaen.

Telſe.

hebbe ze geſelt ?

het is negen.

De Son is op.

De Son is heet.

De Son is onder.

't Is kout.

De dagen zijn kort.

't Is ſchoon weer.

het goede weer is voorby.

*wy hebben den tijt wel door
gebracht.*

Ik heb mijnen tijt verloren

*De dagen zijn een uur ge-
lengt.*

*De Son gaat ten ſes uren
onder.*

't Is over ſeven.

Ik ga te bed.

*Mijn Heer, doet my d'eer
my morgen te komen be-
zoeken.*

*Ik ſal mijn verſtouten om
u goet gezelschap te ge-
nieten, &c.*

A
NOMENCLATOR,
English and Dutch.

Consisting in familiar words with
variety of choise Phrases used in
common discours.

EEN
NAAMBOECKJE,
Engels en Duyts.

*Bestaande in gemeynzame woor-
den, met verandering van wytgelesen
Spreucken die men in gemeyne
spraak gebruyckt.*

TOT AMSTERDAM.

Gedruckt by de Weduwe Mercy Bruyning,
op de Beurs-fluys. 1675.

This Book was
bought by Mathew
Road in Amsterdam
in April 1699
cost eight shillings
This book was bought

T
L
A
B
B
H
M
—
2.
T
U
T

A VOCABULARY

E E N

Vertaalboekje.

F the true
God, *van*
den waren
God.

The Godhead, *de God-*
heyt.

Lord, *Heere.*

Lordship, *Heerschapye.*

Almighty, *Almagtig.*

Blessed, *Gebenedijt.*

Blessedness, *Gelukza-*
ligheyt.

Holy, *Heylig.*

Merciful, *Barmhertig.*

2. Of God the Father,
van God de Vader.

The Father, *de Vader.*

Unbegotten, *ongeteelt.*

The first, *d'eerste.*

The Creator, *de Schep-*
per.

The Creation, *de schep-*
ping.

3. Of God the Son,
van God de Zoon.

The Son, *de Zoon.*

Begotten, *Geboren.*

a Saviour, *een Salig-*
maker.

a Redeemer, *een Verlos-*
ser.

God and Man, *God en*
Mensch.

Incarnation, *Mensch-*
werding.

Conception, *Ontfan-*
ging of bevruchting.

Nativity, *Geboorte.*

A 2

Swad-

4.
Swadling-cloaths, *Lun-
ren, Kints-doecken.*
an In, *een Herberge.*
a Stable, *ecnen Stal.*
a Manger, *Kribbe.*
Baptism, *Doop, doopsel.*
Fasting, *vasten, nugte-
ren.*
a Cross, *een kruys.*
Crucifixion, *kruisfinge.*
Death, *Doodt.*
Burial, *Begraafnis.*
Heaven, *Hemel.*
Glory, *Lof, Heerlijk-
heyt.*
Hell, *de Helle.*

---

4. Of the Holy Ghost,
*van den Heyligen
Geest.*

the Holy Ghost, *den
Heyligen Geest.*
Proceeding, *voortko-
mende.*
the Third, *de Derde.*
the Sanctifier, *den Hey-
ligmaker.*
a Gift, *een Gave.*
Grace, *Genade.*

Faith, *Geloove.*
Hope, *Hope.*
Love, *Lievde.*
Peace, *Vrede.*
Joy, *Blijdschap.*

---

5. Of Creatures, *van
de Schepselen.*

a Creature, *een Schep-
sel.*
a living Creature, *een
levendig Dier, of
Schepsel.*
Rational, *redelyk, bil-
lyk.*
Sensitive, *zinlyk, ge-
voelyk.*
Vegetative, *dat groe-
jende kragt heeft.*

---

6. Of Creatures, *van
Schepsels.*

an Angel, *een Engel.*
a Spirit, *een Geest.*
a Man, *een Man.*
a Woman, *een Vrouwe.*
an Infant, *een kintje.*
a Boy, *een Jongen.*
a Girl, *een Meisjen.*
a Youth

a Youth, een Jongeling.
a Young man, een Jong
man.

an Old man, een oudt
man.

an old Woman, een ou-
de Vrouw.

a Giant, een Reuse.

a Dwarf, een Dwerg.

---

7. Of the parts of Man
Body.

*Van de deelen des Men-
schen Lighaams.*

the Body, het Lighaam.

the Soul, de Ziel.

a Member, een Lidt.

the Skin, 't Vel, de huid.

the Flesh, 't vleesch.

Fatness, vetheyt.

Leanness, magerheyt.

a Bone, een Been.

Marrow, 't Merg.

a Vein, een Bloedt-ader.

an Artery, Slag-of Pols-
ader.

a Sinew, een Zenuw.

the Pores, de Zweet-
gaten.

5. a Muscle, de Muis, of
een vleesaghtigheyt
van Leden.

the Head, 't Hoofst.

the Fore-part of the
Head, 't voorste van 't
Hoofst.

the Hinder-part, 't ag-
terste.

the Crown, de kruin.

the Hair of the Head,
't Hair van 't Hoofst.

the Face, 't Aansicht.

the Forehead, 't voor-
hoofst.

the Eyes, d'Oogen.

the Nose, de Neus.

the Nostrils, de Neus-
gaten.

the Cheeks, de Wangen,
of kaken.

the Mouth, de Mont.

the Lips, de Lippen.

the Tongue, de Tong.

the Teeth, de Tandem.

the Ears, d'Ooren.

the Beard, den Baart.

the Chin, de kin.

the Nek, den hals, de nek.

A 3 a Shoul-

a Shoulder, *een Schou-
der.*

an Arm, *een Erw.*

an Arm-pit, *een Oxel.*

an Elbow, *een Elleboog.*

the Wrist, *de knuist der
vuist.*

the Pulse, *den Pols.*

the Hand, *de Hand.*

the Back of the hand,
de Rug van de band.

the Hollow of the hand,
't Holle van de band.

a Span, *een Span.*

the Fist, *de Vuist.*

a Joint, *een Lidt.*

a Knuckle, *een kneukel.*

a Thumb, *een Duim.*

a Finger, *een Vinger.*

the Fore-finger, *de
voorstte Vinger.*

the Middle-finger, *de
middelfte Vinger.*

the Little-finger, *den
kleynen Vinger.*

a Nail, *een Nagel.*

the right Hand, *de reg-
ter Hand.*

the left Hand, *de flin-*

ker Hand.

the Brest, *de Borst.*

a Pap, *een Mamme.*

a Nipple, *een Tepel.*

the Bosom, *den Boezem.*

a Side, *een Zijde.*

a Rib, *een Rib.*

the Back, *de Rug.*

a Back-bone, *een Rug-
graat.*

the Loyn, *de Lenden.*

the Belly, *den Buik.*

the Navel, *de Navel.*

the Hucklebone or Hip,
de Heup.

the Buttocks, *de Billen.*

the Thigh, *de Dye.*

the Ham, *de knieschijve.*

the Knee, *de Knie.*

a Leg, *een Been.*

the Calf of the Leg, *het
kuit van 't Been.*

the Shin, *de Scheen.*

the Ankle, *het Enkel.*

a Foot, *een Voet.*

a Toe, *een Teen.*

the great Toe, *den
grooten Teen.*

the Heel, *de Hiele.*

the

the Sole of the Foot, *de Voet-sole.*

---

8. Of the inwards Parts.

Van d'inwendige Deelen.

the Brain, *de Herffen.*

the Stomach, *de Mage.*

the Heart, *'t Hert.*

the Lungs, *de Long.*

the Liver, *de Lever.*

the Blood, *het Bloet.*

Flegm, *Fluim.*

the Kidneys, *de Nieren.*

the Spleen, *de Milt.*

the Gal, *de Gal.*

the Midriff, *Middelvylies.*

the Caul, *de Huive.*

the Entrails, *'t ingewant.*

the Bowels, *de Darmen.*

the small Guts, *de kleyne Darmen.*

the Bladder, *de Blase.*

the Urine, *de Pis.*

---

9. Of the Accidents of the Body.

Van de toevallen des Lighaams.

Bald, *Kaal.*

7. One-ey'd, *Een-oogig.*
Blind, *Blindt.*

Squint-ey'd, *Scheel.*

Purbblind, *Stikziende.*

Deaf, *Doof.*

Stammering, *Stam-
ren.*

Lisping, *Lispend.*

Toothless, *Tandeloos.*

Dumb, *Stom.*

Gorbellied, *Dikbuik.*

Joult-headed, *Groot-
hoofst.*

Great-nosed, *Groot-
neus.*

Long-tongued, *Lang-
tong.*

Blubber-lipped, *Diklip.*

a Wart, *een Wratte.*

a Wen, *een Klier.*

a Blemish, *een natuur-
lyke Vlek.*

a Freckle, *een Sproet
in 't Aanfight.*

Scurf, *Schorstheyt.*

a Tetter, *kleyne-loopen-
de Zeerigheyt.*

Lame, *Mank, Lam.*

the Hiccup, *den Hik.*

Sneezing, Niezing.

---

10. Of Diseases.

Van Ziekten.

a Disease, een Ziekte.

Paleness, bleekheyt.

Numbness, stijvigheyt.

Drowsiness, slaperigheyt.

Pain, Pijn.

Amazedness, verbaastheyt.

Itching, Jeukinge.

Bed-red, bedhoudende
een die door ziekte te
bed leyt.

a Fever or Ague, een
koortse.

the Head-ach, hoofst-
pijn.

Megrim, hoofst-sweer
aan d'eene zijde.

the Cough, den hoest.

Hoarsness, heesheyt.

Dotage, duttinge, suf-
finge.

Madness, dolheyt, ra-
zernye.

Tooth-ach, Tant-pijn.

8.

Rheume, den Snof of
loop der Neuze.

Swounding or Soun-
ding, bezwijming.

Fainting, verslaauwing.

the Cramp, de kramp,
zenuw-trekking.

the Pallie, de berocrtheyt.

the Plague, de Pest, de
zwarigheyt.

a Fit, een vlaag, vlage.
an Imposthume, ge-
swel, etter-buil.

the great Pox, de groote
Pokken.

the Canker, de kanker.

the Wolf, den Wolf.

the Gangrene, de in-
etende kanker.

the Leprosie, Melaats-
heyt.

the Measels, de Maze-
len.

Pimples, Puistjens.

Wheals, bladders of
bleynen.

the Scab, krawazie of
scharst.

a Scar, een Lidtteiken
van

van een genesen wonde.
a Blow, or a stroke,
een slag.

---

11. Of the Senses.

Van de Sinnen.
the Sight, 't Gesigt.
the Hearing, 't Gehoor.
the Smell, de Reuk.
the Taste, de Smaak.
the Feeling, 't Geroel.
a stink, eenen stank.
a sweet sinel, een soete
reuk.

a sound, een geluid.
a Relish, geur of smaak.
Laughter, lagh, lagching.
Weeping, weening.
a sigh, een zucht.
the Fancy, de inbeelding
of zinnelijkheid.

the Memory, de gedag-
tenisse.
Forgetfulness, vergeten-
heyt.

Sleep, Slaap.
Watching, wakend.
a Dream, een Droom.
Snorting, Snorking.

Slumber, sluymeren vaak
the will, de wil.
the thoughts, gedagten.
the judgment, oordeel.
the voice, de stem.
the spirit, de geest.
Discourse, Praat.
a Cry, een schreeuw.
the breath, den asem.
a blowing, een geblaas.
Tears, tranen.
the life, 't leven.
the death, de doodt.

---

12. Of all sorts of Colours.

Van alderhande Verwe.
White, wit.
Black, swart.
Brown, bruin.
Blew, blaauw.
Gray, grijs.
Green, groen.
Red, root.
Yellow, geel.
Scarlet, Scharlaken.
Incarnation, Inkarnaat.
Crimson, Karmozijn.
Pale, Bleek.

Violet, *Paars.*
 Purple, *Purper.*
 Sad, *Donker.*
 Sad green, *Donker groen.*
 Light green, *Ligt groen.*
 Sea green, *Zee groen.*
 Grass green, *gras groen.*
 Orange, *Oranjen.*
 Flesh colour, *Vleys kleur.*
 Skie colour or Azure, *Hemels blaauw.*
 Light russet, *Ligt graauw.*
 Sad russet, *donker graauw.*

---

13. Of Cloathing.
Van Kleeding.

a Garment, *een Kleet.*
 Apparel, *kleederen.*
 Cloth, *Laken.*
 Linnen, *Linnen, Doek.*
 Silk, *Zijde, Zey.*
 Thrid, *Garen.*
 Flax, *Vlas.*
 Canvas, *Kanefas.*
 Fustion, *Bomzijn.*

Sack-cloth, *Hairen kleet.*
 a Hat, *een Hoet.*
 a Cap, *een Mutse.*
 a Perrewig, *een Pruik.*
 a Hatband, *een Hoet-bandt.*
 a Coif, *Huive, of Mutse.*
 a Cross-cloth, *een Flep.*
 a Fan, *een Waayer.*
 a Pinner, *een Kapdoek.*
 a Hood, *een Vrouwen kaper.*
 a Nek-jewel, *een Hals-cieraat.*
 a Chain, *een Keten.*
 a Bracelet, *Erm-keten.*
 a Neck-cloth, *een halsdoek.*
 a Band, *een Bef.*
 a Shirt, *een Mans hembt.*
 a Smock, *een Vrouwen hembt.*
 a Shift, *een Hembt.*
 a Walscoat, *een Borst-rok.*
 a Doublet, *een Wambus.*
 a Sleeve, *een Mouwe.*
 a but-

a Button, een Knoop.

Buttons, Knoopen.

a Pair of breeches, een
Broek.

a Point, een Veter.

a Girdle, een Gordel.

a Skirt, een Schootje.

a Gown, een Tabbert.

a Cloak, een Mantel.

a Riding-coat, eenen
Rijtrok.

an Apron, een voor-
schoot, of schortekleet.

a Loos-gown, eenen
lossen Tabbert ofte
Nacht-tabbert.

a Glove, een Handt-
schoen.

Gloves, Handtschoenen.

Stockens, Kouffen.

a Shoe, een Schoen.

Shoes, Schoenen.

a Boot, een Laars.

Boots, Laarsen.

a Spur, een Spoor.

a Slipper, een Muil.

a Sole, een Zool, Zole.

Socks, Zokken.

14. Of Meat.

Van de Spijse.

a Steward, een Hove-
meester.

a Caterer, een Spijs-
kooper.

Tood, voedsel.

a Table, een Tafel.

a Table-cloth, een Ta-
fel-laken.

a Napkin, een Servet.

a Trencher, een Tafel-
bort, Teljoor.

a Salt-seller, een Sout-
vat.

Salt, Sout.

Bread, Broot.

a Loaf, een Broot.

a Morfel, een brok.

a Crust, een korst.

a Crumb, een kruim.

a Bread-basket, eenen
broot-korf.

a Carver, een voorsnyer.

a Knife, een Mes.

a Mess, een Gereght.

a Dish, een Schotelje,
of een kom.

a Porringer, een kom-
metje.

- merje of kop om uit te
eten.
 a spoon, een Lepel.
 a Plate, een Tafelberd.
 a Platter or Dish, een
Schotel.
 Porrigd, Lepel-spijs, als
Bry, Moes, Vleis-nat.
 Pap, Pap, Bry.
 Miik, Melk.
 Cream, Room.
 a Sillibub, een drank van
Soetemelk en Wijn.
 Chees, Kaas.
 Flesh, Vleis.
 Veal, kalfs-vleis.
 Mutton, Schape-vleis.
 Lamb, Lams-vleis.
 Pork, Verken-vleis.
 Venison, Wilibraat.
 Bacon, Spek.
 a Gammon of Bacon,
eenen Ham ofte schink.
 Roast Meat, gebraden
vleis.
 - Boiled, gezoden.
 - Baked, gebakken.
 - Broiled, op den Roo-
ster gebraden.]
- Fryed, gefruit, ge-
snerkt.
 - Stewed, gestooft.
 - Minced, gedunt, of
gekapte vleis.
 a Pudding, een beuling
of Worst.
 a baked Pudding, een
gekruide Tarwen koek
in een pan gebakken of
in den Oven.
 a bag-Pudding, een sak-
beuling.
 a sausage, Vleis-worst.
 a Cake, een koek.
 Fine Flower, fijn meel
of bloeme.
 Unleavened bread, on-
gedesemt broot.
 Rye-bread, Roggen-
broot.
 Houshold bread, Huis-
broot.
 Biskets, Beschuit, Twee-
bak.
 a Wafer, een Wafel.
 a Froys, een Struif.
 a Pancake, een Pann-
koek.

a Custard ; een Room-
taarte.

a Tart , een Taarte.

a Flesh-pye , een vleis-
Paftey.

a Apple-pye , een Appel-
Paftey.

a Gammon of bacon ,
een Ham , of Hefpe.

a Flich of bacon , een zy
Spek.

a fallet , eenen Salaat.

Vinegar , Eek , Azijn.

Oyl , Oly.

an Olive , een Olyve.

Sawce , Sauce.

Breakfast , Ontbijt.

Dinner , Middagmaal.

Bever , Agter middag-
eten.

Supper , Avontmaal.

a Feaft , een Gastmaal.

a Smell-feaft , een Pan-
lekker.

Entertainer , een Ont-
haalder , onderhouder.

a Gueft , een Gast.

a basen , een bekken.

an Ewer , een Gietvat ,

Lampet.

a Towel , een Handt-
doek.

a Tooth-pick , een Tant-
stoker.

15. Of Drink.

Van Drank.

Drink , Drank.

Wine , Wijn.

New Wine , Nieuwen
Wijn.

Dead wine , verschaal-
den wijn.

Wormwood-wine , Alf-
sem-wijn.

Sider , Appel-drank.

Claret-wine , Licht roo-
dent wijn.

Red Wine , Rooden wijn.

Rhenish Wine , Rbyn-
sen wijn.

Perry , Peer-drank.

Beer or Ale , Bier , oft
foet bier.

Hops , Hoppe.

a Brewer , een Brouwer.

Dregs , Droeffsem.

a Pot or Flagon , een
Pot ,

Pot, Kan ofte Kanne.	Art, Konst.
a Cup or beaker, een kop, schale of beker.	Opinion, Meeninge.
a bowl, een kop.	Judgment, oordeel of vonnis, ook gevoelen.
a bottle, een vles.	Mis-taking, misgryping, dwaling, bedrog.
a pot with two Ears, een pot met twee Ooren.	Suspition, vermoeden.
a Glafs, een Glas.	Doubting, twijffeling.
a Cup-bearer, een schen- ker.	Admiration, verwonde- ringe.
a Draught, een Teug.	the Will, de wille.
<hr/>	
16. Of the Understan- ding, Will, and Affe- ctions.	Love, Liefde.
Van 't Verstandt, Wille, en Genegentheden, of begeeren.	Hatred, Haat, Nijt.
the Mind, den Zin.	Desire, begeerte.
the Understanding, 't verstandt.	Loathing, walging.
the Reason, de Reden.	Joy, Blydschap, vreugd.
Knowledge, weten- schap, kennisse.	Sadness, Droefheit.
Ignorance, onwetenheit.	Fear, vrese.
Prudence, voorzigtig- heit.	Boldness, stoutheit, on- versaegtheit.
Faith, Geloove.	Trust, Betrouwinge.
Wisdom, Wysheit.	Hope, Hope.
	Despair, Wanhoop.
	Anger, Gramschap,
	Toorn.
	Pleasure, geneugte, kortf- wyl.
	Shame, Schaamte.
	Mercy, Barmhertigheit.

Envy, *Afgunſt*, *Nijt*.

17. Of Kindred.

*Van 't Geſlagte of
Maagſchap.*

Wedlock, 't *Houwelyk*.

Mariage, *Houwelyk*.

Eſpouſal, *Ondertrouw*.

an Husband, *een ge-
trouwt Man*.

a Wife, *een Wijf*.

a Married Man, *een ge-
trouwt Man*.

a Married Woman, *een
getrouwde Vrouw*.

a batcheler, *een vryer*.

a Virgin, a Maid, *een
Maagt*, *Dogter of
Vrjſter*.

a Wooer, *een vryer*.

a Portion, *Hooft-ſomme*.

a Bridegroom, *Bru-
degom of Bruigom*.

a bride, *een Bruit*.

a bride-Chamber, *een
Bruyts-kamer*.

a Widower, *een Wedu-
wenaar*.

a Widow, *een Weduwe*.

a Father, *een Vader*.

a Mother, *een Moeder*.

a Father-in-law, *een
Schoon-vader*.

a Mother-in-law, *een
Schoon-moeder*.

a Son, *een Soon*.

a Daughter, *een Dogter*.

a Son-in-law, *Schoon-
zoon*.

a Daughter-in-law, *een
Schoon-dogter*.

a Woman that lyes in,
een Kraam-vrouw.

a Nourſ, *een Minne of
Voefter*.

Goffips, Peets, of Ge-
vaders en Gemoeders
over de Kinderen.

Children, *Kinderen*.

Twins, *Tweelingen*.

a brother, *een broeder*.

a ſiſter, *een Suſter*.

a brother-in-law, *een
Schoon-broeder*.

a ſiſter-in-law, *een
Schoon-suſter*.

a Grand-father, *een
Groot-vader*.

a Grand-

- a Grand-mother, een Groot-moeder.
 an Uncle, een Oom.
 an Aunt, een Moei.
 a Cousin-German, een Susters broeders kind.
 Cousin or Nephew, Neef.
 Cousin or Niece, Nigte.
 a Genealogy, Afkomstige.
 Geslagts-register.
 Ancestors, Voorouders.
 Posterity, Nakomelingen.
 an Heir, een Erfgenaam.
 an Inheritance, een erfdeel.
 an Orphan, een weeskindt.

---

 18. Of a House.

- Van een Huys.
 a House, een Huys.
 a building, een Gebouw.
 a Palace, een Paleys, of des Konings Huys.
 a Cottage, eene Hutte.
 a stone, een steen.
 a brick, een Tighel-steen.
- Chalk or Lime, Krijt,
 Kalk of Leem.
 Morter, Mortel, beslag
 om mede te Metselen.
 Rubbish, Afwerpsel.
 a Foundation, een gront-
 rest.
 a Wall, een Muur.
 a Corner, een Hock.
 a Porch, een voorhof, of
 wandel-plaats.
 a Pent-house, een Luif-
 se, Asdak.
 a Gate, een Poorte.
 a Door, een Deur.
 a Knocker, een klopper.
 a Latch, een klink.
 a bar, een Handboom.
 a Chink, een Splete.
 a Fore-door, een Voor-
 deur.
 a back-door, een agter-
 deur.
 a Lock, een Slot.
 a Ky, een Sleutel.
 a Hinge, een Hangsel.
 a Threshold, een Dorpel.
 a Post, Post, Paal, Stijl.
 a bolt, een Grendel.

Glas

Glas, Glas.

a Window, een Venster.
the Ridg, het Dak, de
kruin.

a Lattice, een Tralie.

a Tower, een Toorn.

an Arch, een Boog.

a Prop, een Stut.

the Roof, het Dak.

a Slate, een Leye.

a Tile, een Tigel, Dak-
panne.

a Beam, een blok.

a Board, bort of plank.

a Lath, een Latte.

a Pillar, een Pilaar.

a Pavement, een vloer.

a Hall, een Zaal.

a Parler, een vertrek-
kamer.

a Kitchen, een keuken.

a Bake-house, een Bak-
kerije.

a Cellar, een kelder.

a Dining-room, een
Zaal, Eet-plaats.

a Chamber, een Kamer.

the Stairs, de Trappen.

a Closet, een Cantoor.

17.

a Studie, een vertrek of
Studeer-plaats.

a Library, een boek-
kraam.

an Inn, een Herberg.

a Tavern, een Wijn-
kroeg.

a Victualling-house, een
Kroeg, een kost-huis.

a Sighe, een Uithangh-
bord, of Uithanghsel.

a Work-house, een werk-
huis.

a Ware-house, een Pak-
huis.

a Gallery, een Gallerye.

a Garret, een Solder.

a Seiling, een bestrijkzel.

an Oven, een Oven.

a Chimney, een Schoor-
steen.

the Wall, de Wand of
Muer.

the Stable, den Stal.

the Garden, den Tuin.

a Shop, een winkel.

a Well, een Put.

a Cistern, een water-
bak, of Regen-bak.

B

the

the house of office, *het Kakhuis.*

Easement, *gemak.*

an Alley, *een Gang.*

19. Of houshold-stuff.
Van't Huis-raat.

Utenfils, *Gereetschap-
pen.*

Lumber, *'s Groote huis-
raat.*

Furniture, *Stoffering.*

a Chair, *een Stoel.*

a Stool, *Stoel, Zetel,
Schabelle.*

a Bench or Forme, *een
Bank.*

a Seat, *een Zetel.*

a Foot-stool, *een Voet-
bank.*

a Cushion, *een Kussen.*

a Table, *een Tafel.*

a Carpet, *een Tapijt.*

a Table-carpet, *een Ta-
fel-kleet.*

a Cup-board, *een Spin-
de, of Eten-kasse.*

a Cup-board-cloth, *een
kleet van d'eten-kasse.*

a Chest, or Trunk, *een
kist, of koffer.*

a Desk, *een Lessenaar.*

a Box, *een Doos.*

a Press, *een Pars.*

a Cabinet, *een heimelij-
ke plaats.*

a Case, *een koker of
kasjen.*

a Basket, *een korfje.*

a Flasket, *een korf.*

a Pessel, *een Vat.*

a Washing-tub, *een
Wasch-tob.*

a But, *een Wijn-pijp.*

a Hoghshead, *een Ox-
hoofst.*

a Barrel, *een Ton.*

a Piercer, *een Boor.*

a Cork, *een kork.*

Soot, *Schoorsteen-roet.*

an Andiron, *brandyzer.*

a Grate, *een Graet.*

a Spit, *een Spit.*

a Jack, *een Spit-wender.*

a Dripping-pan, *een
Braat-panne.*

a Dresser, *een regtbank.*

a Furnace, *een Fournais.*

a Kit-

a Kettle, een Ketel.
 a Skillet, een pannetjen.
 a Chafingdish, een Con-
 foor of Vuur-test.
 a Frying-pan, een braat-
 panne.
 a Flesh-hook, een vleis-
 haak.
 a Ladle, een Potlepel.
 a Grater, een Rasp.
 a Strainer, een Zijge.
 a Mortar, een Vysel.
 a Pestel, een Stamper.
 a Sponge, een Spons.
 a Dish-clout, een Scho-
 tel-doeck.
 a Broom, een Bezem.
 a Kneading-trough, een
 Bak-trog.
 a Pot, een Pot.
 a Trevet, een Treeft.
 a Gridiron, een Rooster.
 a Fire shovel, een vuur-
 schop.
 a Pair of Tongs, de tang.
 Pincers, Nijptangen.
 a Pair of Pincers, een
 Nijptang.
 a Pair of Bellows, een

Blaasbalk,
 a Tinder-box, een Tin-
 tel-does, om vuur te
 slaan.
 a Match, een Swavel-
 stok, ook Lonte.
 Tinder, Tintel, Vonk-
 doek.
 a Bed, een Bedde.
 a Beds-foot, het voet-
 eynde van 't Bed.
 a Rug, een Ruige-deken.
 a Blancket, een Witte-
 deken.
 a Sheet, een Slaaplaken.
 a Pillow, een oorkussen.
 a Bolster, een Hoofspeul.
 Bed-tick, Bedde-tijk.
 a Curtain, een Gordijn.
 Curtains, Gordijnen.
 Cradle, Wiegh.
 Chamber-pot, Water-
 pot.
 a Mat, een Matte.
 Tapisstry, Tapijsferye.
 a candle, een Kaars,
 Keersse.
 the Wick, het Lemmet.
 a candle-stick, een kan-
 de-

delaar.

the Snuf, *het Snuitsel.*

the Snuffers, *de Keers-
snuiters.*

a Wax-candel, *een was-
keersse.*

a Torch, *een Toortse,
Fakkel.*

a Lamp, *een Lampe.*

a Distaff, *een spinrok.*

a Spindle, *een spille.*

a Wheel, *een spinwiel.*

a Reel, *een Haspel.*

a Comb, *een kam.*

a Bodkin, *een Priem.*

a Curling-Iron, *een
krul-ijzer.*

a Looking glass, *een
Spiegel.*

Spectacles, *Brillen,
Bril.*

a Thimble, *een Vinger-
hoet of Naai-ring.*

a Needle, *een Naalde.*

a Needles eye, *een naal-
den-oogh.*

a Pin, *een spelde.*

a Payle, *een wateremmer*

a Map, *een Dweil.*

a Clothbrush, *een kleer-
bezem.*

an Oyle-pot, *een Olie-
pot.*

Soap, *Seep.*

Turf, *Turf.*

Wood, *Hout.*

a Fagot, *een Takkebos.*

Charcoal, *Houtskool.*

a Coal of Fire, *een kole
vuurs.*

Cinders, Ashes, *Affche,
Asse.*

a Nail, *een spijker.*

an Hammer, *een hamer.*

20. Of a School.

Van de School.

a School-master, *een
School-meeſter.*

an Uſher, *een Onder-
meeſter.*

a Scholar, *een Scholier.*

the Maſters chair, *de
Meeſters ſtoel.*

a Form, *een Bank.*

a Seat, *een Zetel.*

a Desk, *een Leſſenaar.*

Teaching, *onderwijſing,*
Lear-

Learning, *Leeringe.*
 a Book, *een boek.*
 a little Book, *een kleyn boek.*
 Writing-tables, *Schrjft-tafels.*
 a Commentary, *een Uitlegging.*
 a Leaf, *een blad.*
 a side, *een zijde.*
 the Margin, *de kant.*
 the Cover of a Book, *het Omflagh van een boek.*
 a press for books, *een boek-pars.*
 the Title of a Book, *den Tjtel, of Opschrift eens books.*
 a Printer, *en Drukker.*
 a Composer, *een Setter.*
 a Bookseller, *een Boek-verkooper.*
 Paper, *Pampier of Papier.*
 Blotting-paper, *klad-papier.*
 a sheet of Paper, *een*

vel Papier.
 a Quire of Paper, *een boek Papier.*
 a Ream of Paper, *een Riem Papier.*
 a Volumn, *een deel van een boek, een band.*
 a Manual, *een Hand-book.*
 a Work, *een werk.*
 a Pen, *een Penne.*
 the Nib of a Pen, *de Nibbe van een Penne.*
 a Pen-knife, *een Penne-mes.*
 a Pencil, *een Pinceel.*
 Ink, *Inkt.*
 an Inkhorn, *een Inkt-koker.*
 Writing, *Geschrift.*
 a Character, *een Merk-teiken.*
 a Point, *een Punt.*
 a Letter, *een Letter.*
 a Syllable, *een Sillabe of een Woordt-lid.*
 a Word, *een woordt.*
 a Sentence, *een Spreuk of meening.*

a Phrase, een manier van
spreeken.

a Period, een uitgang
eens reden.

an Accent, het geluid der
Syllaben.

a Spirit, een Geest, sin
en verstand.

a Figure, een voorbeeld
of gedaante.

a Lesson, een Lesse of les.

Construeing, verklaring

a Rule, een Regel.

an Exception, een uitne-
minge.

an Exercise, een oefening

a Theme, een Teem, op-
gave, voorstel.

Prose, een reden die niet
op Rym is, onrym.

Verse, Veers of Gedigt.

An Oration or a Speech
een reden of vertoogh.

a Preface, een Voorreden.

a Confirmation, een
vergelyking.

a Conclusion, een besluit
besluinte.

a Poët, een Digter, Ry-

mer.

a Poëin, een Gedigt.

Poëtry, Digtkonst.

an History, een Gedenk-
schrift, Geschiedenis.

a Chronicle, een Tyds-
boek, Jaar-boek.

a Day-book, een Dag-
boek.

a Calender, Dag-rol,
Dagh-rekeningh.

a Fable, een Verdigtzel,
Klught.

a Satchel, een Zakjen.

a Table-book, een Ta-
fel-boekjen.

a Dunce, een Botterik.

a Rod, een Roede.

a Palmer, een Plak,
the Masters reward, de
Meesters loon.

21. Of a Church.

Van een Kerk.

a Church, een Kerk.

a Temple, een Tempel.

a Chappel, een Kapelle.

a Church-yard, een
Kerkhof.

a Pew,

a Pew, een Gestoelte.	goede tijding.
a Bell, een Klok.	an Apostle, een Apostel.
a Vestry, een Kerken- kamer.	Apostleship, Apostel- schap.
an Altar, een Altaar.	a Prayer, een Bede of ge- bedt.
a Congregation, een Vergadering, Verza- meling.	Confession, Belydenisse, Biegt.
a Pulpit, een Preek-stoel.	Intercession, Voorbiddin- ge, Middeling.
a Priest, een Priester.	Thanksgiving, Dank- zegging.
a Deacon, een Diaken.	Benediction, Zegeninge.
a Bishop, een Bisschop.	a Chapter, Kapittel,
an Elder, een Ouderling.	Hooft-punt.
a Church-warden, een Toeziender, Gardiaan.	a Verse, een Vers
a Reader, een Lezer.	a Psalm, een Psalm.
a Preacher, een Preker, Prediker.	Singing, Zang, gezang.
a Sermon, Sermoen, Pre- dikatie.	a Quire, een Choor.
the Scriptures, Hooft- schriften, Schriftuuren.	a Singing-man, een Zanger.
the Bible, de Bybel.	an Organ, een Orgel.
the Old and New Te- stament, het Oude en Nieuwe Testament.	a Pfaltery, een Clave- koort.
an Evangelist, een Evan- gelist.	Musick, Maatzang, Mu- sijk.
the Gospel, Euangelie,	a Tune, een Stem, Vois, Toon.
	the Sacrament, Verbor- gent-

gentheyt.
 Baptism, Doop, doopsel.
 a Font, een Doopvonte.
 a Godfather, Peter, Peet,
 Gevader.
 a Godmother, Meêter,
 Peetje, Gemoeder.
 the Eucharist, 't Heyligh
 Avontmaal.
 Consecration, Heili-
 ging.
 the Communion, Ge-
 meenschap.
 Alms, Aalmoesse.
 a Grave, een Graf.
 a Coffin, een Doodtkist.
 an Herse, een Val-poor-
 te.
 a Monument, een Ge-
 denk-teiken.
 an Epitaph, een Graf-
 schrift.
 a Funeral, een Uitvaart,
 Begravenis.
 Funeral Rites, Uitvaart
 met een Dooden.

---

22. Of Time.
 Van den Tjdt.

24.

Time, Tjdt.
 Opportunity, Gelegent-
 heyt.
 an Hour, een Uur.
 an Hour and half, ander-
 half Uur, of een Uur
 en een half.
 a Hour-glass, een Uur-
 glas, oft Zandlooper.
 a Clock, een Uurwerk.
 a Dial, een Uur-wij-
 zer.
 the Point of a Dial, de
 Wjz-pen van den Uur-
 wijzer.
 Half an Hour, een half
 Uur.
 a Quarter, een Quartier
 of vierendeel.
 a Moment, een Oogen-
 blik.
 a Day, een Dag.
 Break of Day, den Da-
 geraat.
 Sun-rising, Opgangh der
 Zonne.
 the Morning, de Mor-
 gen-stont.
 Noon, Middagh.

Sun-

Sun setting, d Onder-
 gang der Zonne.
 the Evening, den Avont.
 the Night, den Nacht.
 Midnight, Middernacht.
 a Week, een Week.
 Sunday, Sondag.
 Munday, Maandag.
 Tuesday, Dingsdag.
 Wednesday, Woensdag.
 Thursday, Donderdag.
 Friday, Vrydag.
 Saturday, Saturdag.
 an Holyday, een Heilige
 dag.
 a Workday, een Werk-
 dag.
 a Moneth, een Maant.
 January, Januari.
 February, Februari.
 March, Maart.
 April, April.
 May, Mey.
 June, Juny.
 July, July.
 August, Augustus.
 September, September.
 October, October.
 November, November.

December, December.
 a Year, een Jaar.
 a Leap Year, een Loop-
 jaar, Schrikkel-jaar.
 the Spring, de Lente.
 the Sommer, de Zomer.
 the Harvelt, den Herfst.
 the Winter, den Win-
 ter.
 Christmas, Kersmis.
 Christmas Day, Kers-
 dagh.
 Newyears Day, Nieuw-
 Jaars-dag.
 Twelfth-Day, Drie-
 ningen.
 Candlemas, Lichtmisse,
 Vrouwen dag.
 Shroftide, Vastelavont.
 Palin-sunday, Palm-son-
 dag.
 Easter, Paasschen.
 Easter-day, Paasch-dag.
 Ascention-day, Hemel-
 vaarts-dag.
 Whitfun-day, Pinkster.
 Alhallowtide, Alderhei-
 ligen.

23. Of the Elements.	Wave, een baar van de
<i>Van de Elementen.</i>	<i>Zee.</i>
Fire, het Vuur.	Drop, Druppel, Drup.
Heat, Heette.	Shore, Strant, Oever.
Brightness, klaarheit.	Pool, Staande water-
Flame, de Vlamme.	poel, Vijver of Visput.
Spark, vonk.	Marsh, Marasch.
Coal, kole.	Flood, Water-vloet.
Dead-coal, Doofkool.	the Air, de Lucht.
a Burning-coal, Bran-	the Sky, den Hemel of
dende kole.	Locht.
Ashes, Asse.	the Firmament, 't Uit-
Smoak, Rook.	spanfel des Hemels.
Soot, Roet.	the Light, het Light.
Wood, Hout.	the Sun, de Son.
Water, Water.	the Sun-beams, de Zon-
Rain, Regen.	ne-stralen.
the Rain-bow, de Re-	the Moon, de Maan.
gen-boog.	New-Moon, Nieuwe
Fountain, een Fontein.	Maan.
Bridge, Brug.	Half-Moon, Halve-
Brook, Water-loop.	Maan.
River, Rivier.	Full Moon, volle Maan.
the Sea, de Zee.	a Star, een Sterre.
the Ocean, de Zee die	a Cloud, een wolk.
rontsom het Aardryk	Darkness, duisternis.
gaat.	the East, Oost.
Sand, Sandt.	the West, West.
Depth, Diepte.	the South, Zuiden.

the North, *Noorden.*

Mist, *Nevel, Mist.*

Fair-weather, *schoon of
moy weër.*

Calm weather, *stil weër.*

Tempest, *Onweër.*

Storm, *Storm, Onweër.*

the Wind, *de windt.*

Whirlewind, *Draai-
windt.*

East-wind, *Ooste-windt.*

North wind, *Noorde-
windt.*

South-wind, *Zuide-
windt.*

West-wind, *Weste-wind.*

a Shower - Rijn, *een
Schoer of Slag-regen.*

Frost, *Vorst.*

Ice, *Is.*

Dew, *Dauw.*

Snow, *Sneeuw.*

Hail, *Hagel.*

Thunder, *Donder.*

Lightning, *weêrlight of
Blixem.*

the Earth, *de Aarde.*

Mountain, *Bergh.*

Valley, *Dal, Valleje.*

Dirt, *Drek, Slijk.*

Clay, *Kley of Leem.*

Dull, *Stof, vuiligheid.*

Hill, *Heuvcl, Bergjen.*

Rock, *Rots, Steen-rots.*

Bank, *bank.*

Gravel, or Sand, *za-
vel of zand.*

Chalk, *Krijt.*

Allum, *Aluin.*

the Way, *de weg.*

Path, *Pad, Voetpad.*

Tract of a cart, *wagen-
spoor.*

24. Of Mettals.

Van de Metalen.

Mettal, *Metaal.*

Mines, *Mijnen.*

Digger, *Graver.*

Gold, *Gout.*

Silver, *Sulver.*

Brass, *Geel koper.*

Copper, *Koper.*

Iron, *Izer.*

Steel, *Staal.*

Tin, *blek.*

Pewter, *Tin.*

Lead, *Loot.*

Coral, *Coraal.*

Quick-silver, *Quik-
zulver.*

Sodder, *Soudeersel.*

Rust, *Roest.*

25. Of words that are
contraries.

Tegenstrydige woorden.

Vertue, *Deught.*

Vice, *Ondeugt.*

Good, *Goet.*

Bad, ill, *Quaat.*

Wise, Prudent, *wijs.*

Great, *Groot.*

Little, small, *kleyn.*

Honest, *Vroom, Eer-
baar.*

Dishonest, *Oneerbaar,
Oneerlyk.*

Vertuous, *Dengdelyk.*

Vituous, *Ondeugent.*

Gross, *Dik, Grof.*

Slender, or Thin, *Teer
van Leden, Dun.*

Fat, *Vet.*

Lean, *Mager.*

Friend, *Vriendt.*

Enemy, *Foe, Vyandt.*

Modest, *Gemaniert,
Zeedig.*

Immodest, *Ongema-
niert.*

Agreeable, *behaaglyk.*

Disagreeable, *Onbehaag-
lyk.*

Andacious, *Stout.*

Fearful, *bevreesd.*

Stout, bould, *Stout.*

Faint-hearted, *bloo,
bloode.*

High, *Hoogh.*

Low, *Laagh.*

Beautiful, Fair, *schoon.*

Deformed, Ugly, *Lee-
lyk.*

Witty, *verstandig, ver-
nustig.*

Silly, *onverstandig, on-
vernustig.*

Full, *vol.*

Empty, Idle, *Leeg, Idel.*

Rich, *Rijk.*

Poor, *Arm.*

Fruitful, *vrugtbaar.*

Barren, *onvruchtbaar.*

Happy, *Gelukkig.*

Onhappy, Unfortunate,

on-

ongelukkig, rampzalig.
 Joyfull, Glad, blijde by.
 Sorrowful, Droevig.
 Pleasant, Genueglyk.
 Unpleasant, ongeneuglyk.
 Merry, vrolijk.
 Greeved, bedroeft.
 Sound, in health, gesont.
 Sick, ill, weak, Ziek,
 krank, qualijk te pas.
 Life, Leven.
 Death, Doodt.

---

26. Names of handy
 crafts Men.
 Namen van Ambachts-
 luden.

a corne Merchant, Koo-
 ren-kooper.

a Wine Merchant, wijn-
 kooper.

Baker, Bakker.

Breuer, Brouwer.

Butcher, Slager, Vleys-
 houwer.

Pastey-baker, Pastey-
 bakker.

Cook, kok.

Barber, barbier, baart-

scheerder.

Churgion, Genees-mee-
 ster.

Inn Keeper, Herbergier.

Grocer, kruidenier.

Mercer, kramer.

Smith, Smidt.

Goldsmith, Goutsmidt.

Silverfinith, Sulversmit.

Glasier, Glasemaker.

Pewterer, Tinnegietet.

Schoemaker, schoenma-
 ker.

Tailer, kleermaker.

Hofyer, kousse-kooper.

Mason, bricklayer, Met-
 zelaar.

Potter, Pottbakker.

Buttonmaker, knoop-
 maker.

Miller, Molenaar.

Chandler, keerssema-
 ker.

Yoiner, schreen-werker.

Cutteler, Messemaker.

Wherryman, waterman,
 Schuitervoerder.

Marriner, Bootsgezel.

Clothier, Lakenwever.

Dra-

Draper, *Laken-verkoop-*
per.

Fencer, *Scherf-meeſter.*

Printer, *Boek-druk-*
ker.

Book-binder, *Boek-*
binder.

Porter, *Laſt-drager.*

Waggenner, *Voerman.*

27. Of Birds.

Van Vogelen.

a Bird, *een Vogel.*

a Birds-bill, *een vogels*
Neb.

Wing, *Vleugel.*

Feather, *veder.*

Down, *Donſt, zachte*
Pluimen.

Spur, *Spoor.*

the Crow, *de Krop.*

the Rump, *den Stuit.*

an Egg, *een Ey.*

Shell, *Schale.*

Quill, *Schaght.*

Claw, *klaauw.*

Nest, *Nef.*

Cage, *vogel-kouw.*

Fowler, *vogel-vanger,*

vogelaar.

Birdlime, *vogel-lijm.*

Bat, *vlcer-muis.*

Bittor, *Puttoor.*

Black-bird, *Meerl.*

Bulfinch, *Rootbareetje.*

Buzzard, *BuZard.*

Capon, *Capoen.*

Chaffinch, *vink.*

Chough, *kouwe.*

Cock, *Haan.*

Cocks-comb, *Hanen-*
kam.

Crane, *Craan-vogel.*

Crow, *kraeye.*

Cuckow, *koekoek.*

Didopper, *Duikelaar.*

Dove, *Duive.*

Turtle-dove, *Tortel-*
duive.

Ring-dove, *Blekeduive.*

Stock-dove, *Wilde duif.*

Dove-house, *Duivekot.*

Duck, *Entvogel.*

Egle, *Arent.*

Falcon, *valk.*

Goldfinch, *Goutvink.*

Goose, *Gans.*

Wild goose, *wilde gans.*

Grif-

Griffin, *Grijp-vogel*,
Griffion.

Gull, *Meeuw*.

Hawk, *Havik*, *valk*,
ſperwer.

Hen, *Hen*.

Heron, *Reiger*.

Jackdaw, *Markolf*.

Kings-fisher, *Isvogel*.

Kite, *kieken-dief*, *wou-*
we.

Lapwing, *kievit*.

Lark, *Leeuwerik*.

Nightingale, *Nachte-*
gaal.

Owl, *Uyl*.

Scritch Owl, *Nagt-uil*.

Ostrich, *vogelſtruis*.

Parrot, *Papegaay*.

Partridge, *Patryjs*.

Peacock, *Paauw* ofte
Paauwe.

Pelican, *Pellikaan*.

Pheasant, *Faizantvogel*.

Phenix, *vogel-Phenix*.

Pye, *Exter*.

Plover, *water-vogel*.

Quail, *Quakket*.

Raven, *Rave*.

Robin-red-breſt, *Roost-*
borſſjen.

Snipe, *Sneppe*.

Sparrow, *Muffche*, *Mos*.

Starling, *ſpreeuw*.

Stork, *Oyevaar*.

Swallow, *Zwaluwe*.

Swan, *Zwaan*.

Teal, *Taling*.

Thrush, *Lijſter*.

Tit-mouſe; *Meeze*.

Turky, *Kalkoen*.

Vultur, *Gier*.

Wag-tail, *Quikſteertje*.

Woodcock, *Houtſneppe*.

Wren, *winter-konigh-*
jen.

28. Of Beaſts.

van Beeſten.

a Beaſt, *een beeft*.

Cattel, *vee*.

Herd, *kudde*.

Hide, *Huit*.

Horn, *Horen*.

Hoof, *Hoef*.

Tail, *Steert*.

Ant, *Miere*.

Ape, *Aap*.

Bad-

Badger, <i>Das, of Grevel.</i>	<i>hondt.</i>
Bear, <i>Beer.</i>	Dogs-collar, <i>Hondts-</i>
Bee, <i>bye.</i>	<i>bals bandt.</i>
Honey, <i>honing.</i>	Barking, <i>Blaffinge.</i>
Hony-comb, <i>Honigh-</i>	Muzzel, <i>den Muilband.</i>
<i>raat.</i>	Dragon, <i>Draak,</i>
Hive, <i>bye-korf.</i>	Dromedary, <i>Dromeda-</i>
Sting, <i>Angel.</i>	<i>ris.</i>
Swarm, <i>Zwerms.</i>	Elephant, <i>Olifant.</i>
Bee-wax, <i>was.</i>	Flea, <i>Vloo.</i>
Beetle, <i>Paards-vlieg.</i>	Fly, <i>Vlieg.</i>
Butter-fly, <i>boter-vlieg.</i>	Fox, <i>Vos.</i>
Beaver, <i>bever.</i>	Frog, <i>Kikvors.</i>
Camel, <i>kameel.</i>	Gnat, <i>Mugge.</i>
Cat, <i>katte.</i>	He-goat, <i>Bok.</i>
Catter-pillar, <i>Rupse.</i>	She-goat, <i>Geite.</i>
Coney, or Rabet, <i>ko-</i>	Young goat, <i>Kid, Geit-</i>
<i>nijn.</i>	<i>jen.</i>
Cricket, <i>krikel.</i>	Grass-hopper, <i>Sprink-</i>
Crocodil, <i>krokodil.</i>	<i>haan.</i>
Deer, <i>Das of Hert.</i>	Hare, <i>Haze, Haas.</i>
Stag, <i>Hert.</i>	Levret, <i>Jong Haasjen.</i>
Hinde, <i>Hinde, Jongh</i>	
<i>Hert.</i>	Hedg-hog, <i>Izerverken.</i>
Roe, <i>Rbee, wilde Geit.</i>	Hog, <i>Verken.</i>
Dog, <i>Hondt.</i>	Hog-fly, <i>Verkens-kot.</i>
Bitch, <i>Teve, Teef.</i>	Hogs-dung, <i>vetkens-</i>
Whelp, <i>Hondtje.</i>	<i>mest.</i>
Maſtife, <i>Groote wagt-</i>	Hogs-herd, <i>varken-</i>
	<i>dy-</i>

dryver.

Boar, Beer.

Sow, Sag.

Pig, Big, of ken.

Horse, Paardt.

Mare, Merrye.

Gelding, Ruin.

Race-horse, Loop-paart.

Nag, Paartjen.

Ambling nag, trespaaart.

Trotter, Drayende
Paardt.

Stone-horse, Hengst.

Horse-keeper, Stal-
knecht.

Halter, Halster of
Srop.

Horseleech, Bloet-zui-
ger.

Leopard, Luipaardt,
kaaiman.

Lion, Leeuw.

Lioness, Leeuwinne.

Louse, Luis.

Maggot, Vleis-made.

Mole, Mol.

Monkey, Meerkatte.

Moth, Mot.

Mouse, Muis.

Dormouse, water-ratte.

Mouse-trap, Muise-
val.

Mule, Muil-Ezel.

Net, Nette.

Newte, Egdisse, Hage-
disse.

Ox, Os.

Bull, Stier, Bul.

Cow, Koe.

Heifer, Veerze, jonge
ke.

Udder, Mamme, Geer.

Tat, Tepel.

Bullock, Stiertjen.

Calf, kalf.

Rat, Ratte, Rat.

Scorpion, Scorpioen.

Serpent, Serpent.

Sheep, Schaap.

Ram, Ram.

Weather, Weer, Hamel.

Lamb, Lam.

Sheep-fold, schaaps-kooy.

C

Sheep.

a Shepherds staf hook
or crook, een *schaap-*
herders Staf.

Shepherd, *Schaapher-*
der.

Flock, *Kudde.*

Wool, *Wolle.*

Fleece, *Vlies.*

Snail, *Slekke of Slak.*

Snake, *Slange.*

Adder, *Adder.*

Spider, *Slange, Spinne-*
kop.

Squerril, *Eikhoornje.*

Toad, *Padder.*

Tyger, *Tigger.*

Viper, *Adder.*

Unicorn, *Eenhoorn.*

Wasp, *Wespe, West.*

Weefel, *Wezeljen.*

Woalf, *Wolf.*

---

29. Of Fishes, van
Vissen.

a Fish, een *Vis.*

the Fins, *de Vinnen.*

the Scales, *de Schobben.*

Shell, *Schelp.*

Fisherman, *Visser.*

Net, *Net.*

Angle-rod, *Angel-roede.*

Line, *Snoer.*

Crook, *Vishaak.*

Plummet, *Zink-loot.*

Fish monger, *Vis-kooper*

Salt-fish, *Soute-vis.*

Carp, *Karper.*

Cockle, *Zee-slekke.*

Cod-fish, *Kabeljau.*

Congre, *Zee-aal.*

Crab, *Krab.*

Dolphin, *Tuimelaar,*
Dolfin.

Eel, *kempe, Paling, Aal.*

Godgeon, *Angel-haak,*

Herring, *Haring.*

Haddock, *Schelvis.*

Lampreys, *Lampreye,*
Negen-ooge.

Lobster, *Kreeft.*

Mackarel, *Makreel.*

Mussels, *Mosselen.*

Oysters, *Oesters.*

Perch, *Baars.*

Pike, *Snoek.*

Place, *Scholle.*

Poorjack, *Abberdaan.*

Por-

Porpuise, or Sea-hog,
Bruin-viss, of Zee-
verken.

Roach, Voorn.

Salmon, Salm.

Shrimps, Garnalen.

Soles, Tonge of Scholle.

Sprats, Sprot.

Sturgeon, Steur.

Tench, Zeelt.

Thornback, Rogh.

Tortoise, Schild-pad.

Treuts, Puit.

Whale, Walvis.

Whiting, Wjting.

Stockfish, Stokvis.

Quiver, Pieterman.

Smelts, Spierink.

Alose, Elst.

Flounder, Bot, Platvis.

Barble, Barm.

Bream, Brazem.

Sea Flounder, Heilbot.

30. Of Herbs, van
Kruiden.

a Stalk, een Steel.

a Turnep, een Raep, of

Knol.

a Carrat, een geele Wortel.

Parfneps, Pijnstnakelen
of witte Wortelen.

a Rhadish, Radys.

Horseroadish, Peper-
wortel, Mierik.

Coleworts, Kool.

Lettice, Latou, Krop-
slaat.

an Artichoks, Artisokken

Parsley, Peterselie.

an Onion, Ajuin.

Garlick, Look.

a Leek, Bieslook.

a Cowcumber, Kom-
kommer.

Sorrel, Zuring.

Watercresses, Water-
kersse.

a Mellon, Meloen.

Mustard, Mostaard.

Annise, Anijs.

Cummin, Komijn.

Fennel, Venkel.

Time, Tymis-kruid.

Marjoram, Marioline.

a Daisy, een Mateliesjen.

a Gilliflower, *Angelier*.
Lavander, *Lavender-*
kruit.

a Rose, *een Rose*.

Rosemary, *Rosmarijn*.

a Tulip, *een Tulp*.

a Lilly, *een Lely*.

Violet, *Violette*, *Fiool*.

a Thistle, *een Distel*.

Speragras, *Asperge*.

Artichocks, *Artisjcken*.

Colliflowers, *bloem-*
kool.

Spinage, *Spinagie*.

Hyfop, *Tfop*.

Mint, *Munte*.

Rue, *wijn-ruit*.

Sage, *Savie*, *faly*.

Wormwood, *Alfsem*.

Camomille flowers, *ka-*
mille-bloemen.

Fern, *Varren*.

Broom, *Brem*, *braam*.

Poppy, *Eulzaad*.

Moss, *Mos*.

Purfeleyn, *Porfelein-*
kruit.

Beets, *Beet*.

Hemp, *Hennep*.

Flax, *Vlas*.

Hay, *Hooy*.

Marigoldflowers, *gonts-*
bloemen.

Butterfloures, *Boter-*
bloemen.

a Nosegay, or posey, *een*
ruikertje, *of bundeltje*
Bloemen.

29 Of trees, and fruits,
van boomen en vrug-
ten.

a Plant, *een Plant*.

a Tree, *een Boom*.

a bough or branch, *een*
Tak.

a green Leaf, *een groen*
bladt.

a falln leaf, *een verdort*
blat, *zoor-bladt*.

the stock of a tree, *den*
stam des booms.

the Bark, *de Bast*, *of*
schorsse.

a Twig, *een Rijsje*.

the Root, *de wortel*.

the Juyce, *bet sap*.

a Bud, *een knop*.

a Blof-

a Blossom, een Bloesem.

Pruit, vrucht.

a fruitful Tree, een vrugtbare Boom.

a beech-tree, beecken-boom.

an oke-tree, een Eike-boom.

an acorn, een Eckel, Aker.

an Apple-tree, een Appel-boom.

an Apple, een Appel.

Pear-tree, Peer-boom.

a Pear, een Poer.

Cherry-tree, Karffe-boom.

a Cherry, een kars.

Plum tree, Pruim-boom.

a Plum, een Pruim.

Fig-tree, vyge-boom.

a Fig, een vgg.

Nut-tree, Note-boom.

a Nut, een Noot, of Neut.

a Walnut, Okker-noot, wol-noot.

a Hafelnut, Hase-noot.

a Chestnut, kastanje.

castan

Nut-shell, Note-dop, of schale.

Nut-kernel, Neut-kark.

Medlar-tree, Missel-boom.

Almond-tree, Aman-del-boom.

Lemons, Lamoenen.

an Orange, Oranjen-Appel.

a Midlar, Missel.

Mulberryes, Moerbessien.

an Apticock, Aprikos.

a Peach, Persick.

a Strawberry, Aartbeil, Aartbesie.

a Blackberry, swarte bessien.

a Goosberry, kruis of Doorn-besie.

Red Currants, roode Aal-bessien.

Currants, karenten.

a Vine, wyngaart.

a Cluster of Grapes, een bos of tros Drui-ven.

Grapes, Drui-ven.

Lycorice, soet hout.

Sugar, Suiker.
 Pepper, Peper.
 Ginger Genber.
 Cinnamon, Kaneel.
 a Nutmeg, Kruid-noot,
 Noot-muskaat.
 Mace, Foelie, Muskaten-
 bloem.
 Saffron, Safran.
 Frankincense, Wierook.
 Mirrhe, Mirre.
 Rosin, Kars, Kers.
 Turpentine, Terpentijn.
 Amber, Bransteen.
 Pitch, Pek.
 Barren Trees, Onvrugt-
 bare Boomen.
 an Ash, Esschen-boom.
 a Poplar, Populier-boom.
 Linden, or Teal Tree,
 Linde-boom.
 Willow, een wilge.
 vine tree, Sparre-boom.
 Cypress, Cypresse-boom.
 Alder tree, Vlier-boom.
 Box tree, Besch-boom,
 Palm-boom.
 Elm, een Olm-boom.
 Fir-tree, een Viere of

Dennen-boom.
 a Cedar, Ceder-boom,
 the Palm-tree, Palm-
 boom.
 Fruits, Vruchten.
 Stalks, Halmen.
 Ears, Aren, Arien.
 Husks, Schellen, Peulen.
 Shale or Pil, Schel of
 Belfter.
 a Pease, een Erse.
 Pease, Erten.
 Pease without peel, Pen-
 len sonder schellen.
 Beans, Boonen.
 Small pease, wikken.
 a Vetch, Vitse.
 Corn, Koern.
 Wheat, Tarwe, weite.
 Rye, Rogge.
 Barley, Gerste.
 Oats, Haver.
 French-wheat, Boek-
 weite.
 Meal, Meel.
 Bran, Zemel.

32. The four quarters
 of the world, de vier
 deelen

deelen des werelds.

Europe, Europa.	Princes of the blood,
Asia, Asia.	Princesse van den
Africa, Africa.	Bloede.
America, America.	Duke, Hartog.
France, Vrankryk.	Dutchess, Hartogin.
England, Engelant.	Prince, Prins.
Scotland, Schotland.	Princess, Princesse.
Ireland, Ierland.	Chancellour, Canze-
Spain, Spanjen.	liens, of Overste van
Germany, Duitslant.	der Raat des Lands.
Italy, Italiens.	Minister of State, Die
Portugall, Portugael.	naar van staat.
Denmark, Denemark.	Embassadour, Ambassa-
Swethland, Sweden.	deur, Gezant.
Poland, Polen.	Vice-roy, Onder-koning.
Netherlands, Nederlant.	Marshall, Veltheer, Mar-
Holland, Hollant.	-schalk.
Navarre, Navarre.	Admirall, Zee-Overste,
Switzerland, Switser-	Admiraal.
lant.	Generalissimo, Opper-
Emperour, Keiser.	Bevelhebber.
King, Koning.	General, Velt-overste.
Queen, Koningin.	Count, Graaf.
Arch-duke, Aartshertog.	Countess, Gravin.
Arch-dutchess, Aarts-	Marquess, Markgraaf.
hertogin.	Marchioness, Markgra-
Prince of the blood,	vin.
Prince vanden Bloede.	Colonell, Colonel, O-
	verste van Krygsbende.

Baron, Baander-heer,	larent, Staats-ver-
Baroen.	gadering.
Baroness, Barons	Bailiwick, Baillouma-
vrouw.	schap.
Esquire, Schild-knecht.	Vicounty, Onder-Mark-
Gentleman, Edelman.	graafschap.
Gentiewomen, Edel	Kings Proctor, Proku-
Zuffer.	reur des konings.
Lady, Mevrouw, Iof	Captain, Captain, Hoofst-
Zuffrouw.	man.
Man, Man.	Lieutenant, Stedehou-
Woman, Vrouw.	der, Lieutenant.
Boy, Jongen.	Ensigne, Vaandrager.
Maid, Dogter, Meit.	Sea-army, Vloot Oorlog-
Clergy, Geestelijkheid.	schepen.
Cardinall, Kardinaal.	Province, or Shire, Pro-
Arch-Bishop, Aarts-	vincie of Landschap.
Bisschop.	Bishoprick, Bisdom.
Nuntio, Gesant van den	Kingdom, Koninkrijk.
Papa.	Duchy, Hertogdom.
Abbot, Abt.	County, Graafschap.
Priory, Overste van een	Principality, Vorstendom.
klooster, Prioor.	Baronny, Gebiedt van
Warden, bewaarder,	den Baron, Baronnye.
Gardiaan.	Lordship, Heerlijkheit.
Priest, Priester.	Governement, regering.
Frier, Munnik.	Governour, bestierder,
Parliament, den Hoo-	Gouverneur.
gen-Raad, het Par-	Dungeon, Uitsjik van
	een

- een kasteel. *Castell*
 Castle, kasteel.
 Giradell, kasteel van
 een Stadt.
 Fort, een sterkte.
 Mayor, Majoor.
 University, hooë school,
 Universiteit.
 Colledg, Geselschap,
 College.
 City, Stadt.
 Town, stad of Dorp.
 Hamlet, plek.
 Suburb, voorstadt.
 Moat or Ditch, Gracht.
 Wall or Rampard, Wal.
 Village, Dorp.
 a Surveyer, een Lands-
 meter.
 a Limit, Border, or
 Frontier, een Land-
 paal, Merck-stoën of
 Grenze.

---

 32. Disgraceful termes,
 smadige schand-namē.
 a Knavē, een boef, guet.
 Rogue, schelm, sielt.
 Traitor, Verrader.
- a Thief, een Dief.
 an Highway rogue, een
 struik-roover.
 a Robber, a Pirate, een
 Roover, zee-roover.
 a cut-purse, een Beurfe-
 smyder.
 a treacherous man, een
 Verrader.
 a bold Fellow, een stout
 gezet.
 a Cuckold, een Horen-
 drager.
 a Cheater, een bedrie-
 ger.
 a Vagabond, een Lant-
 looper.
 a Whore-master, een
 Hoere-voogt.
 a Whore-monger, een
 Hoereerder.
 a Whore-hunter, een
 Hoeren-jager.
 a Lyar, een Leugenaar.
 a Bastard, een Hoer-kind.
 a lazy Fellow, een Luy-
 aart.
 a Drunkard, een Dron-
 kaart.

a Glutton, een Fraat.
 a Slanderer, een Naams-
 schender.
 an Hereticke, een ketter.
 a Covetous wretch, een
 Gierigaart.
 a Wretch, een Deuge-
 niet.

43. Of Number, van
 't getal.

One, een.
 Two, twee.
 Three, dry.
 Four, vier.
 Five, vijf.
 Six, ses.
 Seven, seven.
 Eight, acht.
 Nine, negen.
 Ten, tien.
 Eleven, elf.
 Twelve, twaalf.
 Thirteen, dertien.
 Fourteen, veertien.
 Fifteen, vijftien.
 Sixteen, zestien.
 Seventeen, zeventien.
 Eighteen, achttien.

Nineteen, negentien.
 Twenty, twintig.
 One and twenty, een-
 en-twintig.
 Twenty two, twee-en-
 twintig.
 Twenty three, dry-en-
 twintig.

Thirty, dertig.
 Fourty, veertig.
 Fifty, vijftig.
 Sixty, zestig.
 Seventy, zeventig.
 Eighty, taghtentig.
 Ninety, negentig.
 a Hundred, een hondert.
 a Thousand, een duisent.
 a Million, duisent maal
 duisent, of een Mil-
 lioen.

The number called in
 ordinalis latine, that
 is to say going by or-
 der, het getal wert in
 't latijn genoeemt Or-
 dinalis, dat is te si-
 gen gaande by ver-
 volg.

As the first man, als
 de eerste

d'eerste man.

the second place, *de*
tweede plaats.

the third, *de derde.*

the fourth, *de vierde.*

the fifth, *de vijfde.*

the sixth, *de sesste.*

the seventh, *de sevende.*

the eighth, *de aghtste.*

the ninth, *de negenste.*

the tenth, *de tiensste.*

the eleventh, *d'elfste.*

the twelfth, *de twaalfste.*

the thirteenth, *de der-
tiende.*

the fourteenth, &c. *de
veertiende, en soo voort.*

the twentieth, *de twintigste.*

the thirtieth, *de dertigste.*

the fourth, *de vier-
tigste.*

the fiftieth, *de vijftigste.*

the sixtieth, *de tseftigste.*

the seventieth, *de tse-
ventigste.*

the eightieth, *de tagh-*

entigste.

the ninethieth, *de tne-
gentigste.*

the hundredth, *de hon-
dertste.*

Once, *eens.*

Twice, *twee maal.*

Thrice or three times,
dry maal.

Fourtimes, &c. *vier-
maal, &c.*

Of Metals and minerals,
of stones and je-
wels, *van Berg-wer-
ken en Myn-stoffen,
van steenen en Ju-
weelen.*

Quicksilver, *Quiksilver,*
Iron, *Izer.*

Rusted Iron, *roestig
Izer.*

Rust, *Roest.*
the filings of Iron, *Vyl-
sel van Izer.*

the dross of Iron, *Vuy-
ligheyt, schuym van
Izer.*

Iron though most hard,

- is gnawen with rust, *het yzer hoe hard het ook is, wort door roest af-gegeten.*
- Iron-myne, *Izer-myn-
a ne.*
- Water wherein hot iron is quenched, *Smidts-water, waar in heet yzer gebluft wort.*
- Ironed, or dressed with iron, *met yzer beslagen.*
- Coined silver, *gemunte silver.*
- Silver-myne, *silver-myn-
ne.*
- Silver scome or spume, *silver-schuim.*
- Silvered, or covered with silver, *versilvert, of met silver beslagen.*
- Silver vessels or plate, *silvere Schotelen.*
- Pur or fin silver, *suiver of syn Silver.*
- Gold-beaten, *geslagen Gout.*
- Gold or polished, *ongepolijst Gout.*
- Unrefined, *Rouw, onbereit Gout.*
- Gold burnished, *gepolijstert Gout.*
- to refine Gold, *Gout suiveren*
- to put Gold into a furnace, *gout in den oven of Fornais doen.*
- a Gold-weight, Gold-scales, the balance to way Gold with, *een Gout-gewigt.*
- Spangle Gold, Thin leaves or rayes of Gold, *dunne lovertjens en snippertjens van Gout.*
- Massie grains of Gold-gold gravell, *Gout, Gout-sant.*
- Bowle, or wedge of Gold, *Gout in klompen.*
- Gold wire, *Gout-draet.*
- Orpin, or leaf Gold, *klater-gout*
- Pain-

Painters Gold , *Schil-
ders Gout.*

the finest Gold , *Larat,
't fijnste Gout.*

Leaf gold , *Gout-bladt.*
Smooth or Venice-
gold , *vijzel van
Gout.*

Steel , *Staal.*

Steeled , *verstaalt.*

to steel , *forge or tem-
per wish steel , ver-
stalen.*

the steel folly of a loo-
king Glass , *de soely
van een spiegel.*

a steel to strike fire wit-
hall , *een Vuur-slag.*

the best Tinne , *'t beste
Tin.*

a tinning , *vertinning.*

to tinne or glaze over
with tinne , *vertin-
nen.*

a tinner or tinman , *een
Vertinder.*

a Pewferer , *een Tinne-
gieter.*

a pewfer Platter , *een*

tinne Schotel.

Copper , *root koper.*

Brasz , *Metaal, geel ko-
per.*

Lattin , *Copper Mettal,
geel koper , Messing,
klok-spijs.*

to brazen or cover with
brasz , *met koper over
dekken.*

Brason faced , *Onbe-
schaamt.*

With a brazon face , *met
een onbeschaamt ge-
laat.*

a Brasse pot , *een kope-
ren Ketel.*

the dross of Brasz , *het
schuym van Metaal.*

Lettanie , *Blek.*

to Lead , or soulder with
Lead , *Verlooden ,
met Loot t'zamen
soudéren.*

a Leaden bullet , *een loo-
den Kloot.*

White Seruse , *Loot-
wit.*

to be leadie coloured ,
Loot-

Load veruig.
 a stoon polisher or dia-
 Diamont cutter, een
 Diamant - slyper, of
 Polyster.
 a ston-pitcher, een steen-
 kruik.
 Gravell stone is sandy
 and rough, Schuer-
 steen is sandig en
 rauw.
 a Pumace stone, Puy-
 steen.
 Porphiry or Numidian
 marble, Porphy-
 steen, of root Mar-
 ber.
 We sharpen blunt
 things with a whet-
 stone, wat stomp is
 scherpen wy met een
 wet-steen.
 a litle sharpstone - gra-
 vel, een kleyne scher-
 pe Gaveel-steen.
 Gravell, Steen - sand,
 dryf-sand.
 Round Pibbelstone, Sa-
 vel.

High Rocks, Steen-rot-
 zen, klippen.
 Alabastré, Alabastré.
 the Marble gentle, de
 blankste en hardste
 Marmer.
 Spotted Marble, ge-
 plekte, of gespikkelde
 Marmer-steen.
 a Sparckled Marble,
 een glinsterende Mar-
 mer.
 the Load-stone, de zeyl-
 steen, Magneet.
 Cristal, Crystal.
 a Grind-stone, een slyp-
 steen.
 a square stone, een vier-
 kantige steen.
 a Mil-stone, een Meule-
 steen.
 a square stone laid upon
 a Tombe, een Zark,
 Graf-steen.
 a stone that may easily
 be rubbed into crums
 Mortel-steen, Tuys-
 steen.
 Spels or broken pieces
 of

- the stone coming of hewing, or graving, *Bik-steen.*
- Coral, *Coraal, Craal.*
- the three principles of a Jewel, viz, form, pureness, and water, *de dry voornaamste eygensschappen van een Juweel, als de grootheid, suiverheit en glans*
- a Cornaline, or Cornix, *een Carneool.*
- a Cassidonie, *een Calsidoon.*
- a Beril, *een Berill.*
- a Turqueis-stone, *een Turcoos.*
- a Garnet, *een Granaet.*
- the Azure or Lazul-stone, *de Lazuer.*
- Yellow Amber, *geelen Amber, Brand-steen.*
- Raical smal pearl, *stamp peerlen.*
- a ragged Pearl, *ongelyke Peerel.*
- Mother of Pearl, *Paerlemoor.*
- a sparkling Diamond, *een blinkende Diamant*
- a Grax, thin Diamond, *een slegte dunne Diamant.*
- a rough, unpolished Diamond, *een rauwe Diamant.*
- a Diamond enchaced or set in gold, *een Diamant die in goud geset is.*
- a Topace, *Topas.*
- a Saphire, *een Saffier.*
- an Emerald, *een Smaragd, Emerode.*
- a sould or deaf Emerald, which hath a deadish lustre, *een donkere Smaragd.*
- a Doublet or counterfeit Emerald, *een valsche nagebootste Amaraald.*
- a Ruby ballais or pale couloured, *een bleeke Rubijn.*
- a spinel Ruby of smal value, *een soorte van*
seer

seer Rechte Ruby-
 nen.
 an Agar-stone, Agaat.
 a toad-stone, Padde-
 steen.
 Bezar, Bezor-steen.
 a Carbuncle, een Kar-
 bonkel.
 a Jaunth, Hyacinth.
 an Opale, een sekere
 sijne Steen die vier-
 derleye Couleuren
 heeft.

a Girasol, much like
 the Opal, een sekere
 Steen, gelyckende de
 Opale-
 the Camay, Sardonix,
 een Camos, Sarao-
 nix.
 an Amatyft, een Ame-
 thist.
 the Sardonix, Sardo-
 nix.
 a Crifolite, een Chry-
 lyt.

LAMBS INNOCENCY DEFENDED, Against Lyes and Slanders.

In Answer to a Second Reply of a Priest, who is called a Minister at *Lazonby* in *Cumberland*, called *Simon Atkinson*, who hath shewed his Wolfish nature against those people called *Quakers*; ranking them up with the Papists; falsely accusing them of those things which they utterly detest: but his weapons is turned against himselfe by one of the Campe of the God of Israel, whose Eye is opened in measure, by the inward search and Counsell of Gods Spirit, to see the winding paths of the crooked Serpent, and to see the Wolfe under the covering of out-side Painted Profession; and to see the mystery of Witchcraft, working in the shadow of Reformation translated into a fairer forme springing from the old corrupt root; and to see the bickerings of the night-armie running on heaps now in the dawning of the day; and the uncircumcised in Heart and Ears is Flying from the light, and rep oose of the same: and from the Alarm of the Spirits Trumpet which is sounded within, for the cutting downe of the man of sin, and for the quenching of his Motions.

O Lord, in thy light, we see light, and by it all things is made manifest; and thou art worthy of all honour, and besides thee there is not another: for thou hast opened our eyes and unravelled our understandings, O the discovery of the secrets of the Wicked!

Light is sowne for the righteous, and gladnesse for the upright in heart: Blessed is the people that know the joyfull sound; they shall walke, O Lord, in the light of thy countenance. Truly thy light is sweet, and a pleasant thing it is for the Eyes to behold the Sun, Psalm. 137. 11 & 89. 55. Eccles. 11. 7.

Lift up thy selfe, thou Judge of the Earth; render a reward to the proud. They gather themselves together against the soule of the righteous, and condemne the Innocent blood. Every day they sing my words: all their thoughts are against me for evil. And thou hast made us a by-word among the Nations, and a speaking of the head amongst the people, Psalm. 94. 9. & 21. & 56. 5. & 44. 13. 14.

A false Witnesse shall not goe unpunished, and he that speaketh lyes shall perishe, Prov. 19. 9.

There is a voyce of the howling of the Shepherds, for their glory is spoiled, Zach. 11. 3.

Written in defence of the Truth as it is in Jesus, by a Foole to the Wisdom of this World, who, according to measure, hath tasted and obtained of the Wisdome of God; whose bodily name is called,
Joseph Helling. 1658.